

GESTOTEN OLIE VOOR DE LUCHTER

Ik heb voor Mijn Gezalfde
een lamp toegericht.

Ps. 132 : 17b

VIJFDE DEEL

„Sermoenen uit Niemandland”

DOOR

D. D. RUSTIGE

VOORWOORD

Op 28 juni 1963 mocht de auteur van dit boek, de geroepen herder en leraar D. Rustige, na een smartelijk doch moedig gedragen lijden, naar huis, en is het voor hem in vervulling gegaan, wat hij zo dikwijls gezegd en gezongen heeft:

Mijn God, ik zal U eeuwig loven omdat Gij 't zó hebt gedaan.

Op zijn ziekbed, dat zijn sterfbed werd, heeft hij het voorwoord voor dit nieuwe boek nog geschreven, dat het laatste deel van de serie "Sermoenen uit Niemandslan" is.

*Aan God Drieëinig heb ik alles te danken.
Ik heb aan Jezus alles te danken.*

*Daarom waagde ik het deze laatste "Sermoenen Uit Niemandslan" te noemen:
"Gestoten olie voor de luchter".*

*Gestoten olie voor de luchter moest er komen voor de lamp in de tabernakel. Dit was op Gods bevel.
Gestoten olie is het beeld van de kerk Gods voor (door) alle eeuwen, dat wil zeggen:
Den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te worden - Zijn vernederde voetstappen te drukken - iets van de overblijfselen van het lijden van Christus te betrachten.*

*Leer mij, o Heere, Uw lijden recht betrachten; in deze zee verzinken mijn gedachten.
Hij, Christus, zet de Zijnen achter Zich, dat is in Zijn voetstappen.*

Dit is de erfenis der vromen, uit één Mans verdienste:

- a. *In de wereld zult ge verdrukking hebben, dat is hun kinderdeel.*
- b. *Hebt goede moed, dat is hun kinderrecht.*
- c. *Ik heb de wereld overwonnen, dat is hun kindervreugd, hun behoudenis.*

*Het is een blinde weg.
Zijn voetstappen worden niet "gekend", wel ondergaan.
Ge kunt het niet leren, doch alleen maar beleven.*

*Dit zijn preken zonder het te willen zijn.
Zij roeren het hart en de spreker, des Bruidegoms en des Herders vriend, hoort toe.
Ze zijn niet "gemaakt". Ze zijn "geboren", dat wil zeggen, uitgedreven door de persing van de Heilige Geest.
Zie dan toe hoe ge (hoort) leest !*

D. Rustige

WAARBIJ ZAL IK HET WETEN ?

Votum:

O Heere, dat op Uw klacht de hemel scheure, dat zich de Heere ontdek, opdat wij het hier mogen ervaren:
De God van vader Jacob beure ons in een hoog vertrek.

Want alleen in het afdalen van U, Heere, alleen daarin zullen wij het ervaren:

Hij met hen begaan, heeft hun wens voldaan; schoon ze ook om hun zonden straffen ondervonden.

Amen.

Proberen wij nu te zingen uit de 111e Psalm en daarvan het 5e vers:

*t Is trouw, al wat Hij ooit beval;
Het staat op recht en waarheid pal,
Als op onwrikb're steunpilaren;
Hij is het, die verlossing zond
Aan al Zijn volk; Hij zal 't verbond
Met hen in eeuwigheid bewaren.*

Wanneer het op de trouw Gods alleen gewaagd moet worden, dan hebt ge aan mij geen kameraad vanmorgen. Want hoe zijn we nu eigenlijk hier gekomen?

Het is toch geen spelletje? Het is toch maar niet zo: We zijn maar weer eens gegaan? Hebben we daarom die wegen en hebben we daarom dat weer getrotseerd?

Neen. Weet ge waarom we hier zijn?

Omdat God ons trotseert, daarom zijn we hier. Een volk, dat geen volk is. Een volk waar niets van te verwachten is. Wat doen we eigenlijk nog op aarde? En waarom zijn we nu eigenlijk hier?

Daar is maar één antwoord op en dat antwoord kan God alleen maar ons geven. Dat kunt ge zelf niet.

En dat antwoord is: Opdat ge het gezegend aardrijk zoudt beërven.

Dat is het antwoord en daarom zijt ge hier.

Wanneer ge nu aanstonds het gezegend aardrijk zult beërven, dan is het omdat God u nederig en klein gemaakt heeft. Dan is het omdat God u hier kwam te verbrijzelen en te, verbreken, en dat God u hier geen naam en geen teken heeft gelaten. Want God komt Zijn volk met wortel en tak af te breken. En dán zult gij het verstaan, opdat gij het gezegend aardrijk zult beërven. De zachtmoedigen, die zullen het gezegend aardrijk beërven. De zachtmoedigen, dat zijn de gebeukten, naar het Hebreeuws, dat zijn degenen die in het stof verbrijzeld zijn, die zullen het gezegend aardrijk beërven.

"Ja", zegt ge, "want we verwachten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde waarop gerechtigheid woont". Ja, geliefden, doe maar een beetje bedaard en kom alstublieft niet met uw kennis voor de dag, want dat laat God toch niet toe.

God laat niet toe, dat Zijn arm volk met kennis vooruitkomt. God laat alleen maar toe, dat ze in hun dwaasheid door Hem worden opgezocht. God laat alleen maar toe, dat een levendig besef van hun onkunde een geloofsgeschenk is. Ge kunt het nog niet eens opnemen.

Het gezegend aardrijk, dat is: Dat ge aanstonds in vrede ten grave gebracht zult worden. Dát is het gezegend aardrijk. Dan krijgt ge een gekocht graf en een verwarmd graf, want daar heeft Christus in gelegen. Dan krijgt ge een verlicht graf, want Hij heeft de duisternis doen opklaren, ook de duisternis des doods. Dan krijgt ge een bewaard graf.

Dat is nu dat gezegend aardrijk. Dan wordt ge in vrede ten grave gebracht. Hebt ge dat nooit zo verstaan? Dan is het: O God, Die ik mijn Koning noem; want Gij zijt Koning geweest over de dwaas, over de vijand, over de opstandeling. O God, Die ik mijn Koning noem, Gij zijt Baas over mij gebleven. Dat is wat, als God Baas over u blijft!

Dat is nu de gang die God houdt met Zijn volk. Dan vraagt ge: "Waarom zijn we hier?"

Omdat God een erfenis voor ons heeft, opdat we het gezegend aardrijk zouden beërven, ja, daar in het stof, in het graf.

Het woord van onze tekst, in aansluiting op hetgeen ik reeds sprak, vindt ge in het u voorgelezen schriftgedeelte, het is het 1e boek van Mozes, Genesis genaamd, en daarvan het 15e hoofdstuk het 8e vers:

En Abraham zeide: Heere, Heere, waarbij zal ik het weten, dat ik het erfelijk bezitten zal?

Waarbij zal ik het weten?

Ziedaar het onderwerp voor dit morgenuur.

Abraham vraagt een teken.
Abraham beleeft een teken.
Abrahams zaad omhelst dit teken.

Proberen wij tot God te naderen.

Zetten wij ons godsdienstig samenzijn voort door met elkander te zingen uit de 56e Psalm en daarvan het 4e en het 5e vers:

*Gij weet, o God, hoe 'k zwerven moet op aard';
Mijn tranen hebt G' in Uwe fles vergaard;
Is hun getal niet in Uw boek bewaard,
Niet op Uw rol geschreven?
Gewis, dan zal mijn wreev'le vijand beven,
En, als ik roep, straks rugwaarts zijn gedreven.
Dit weet ik vast: God zal mij nooit begeven;
Niets maakt mijn ziel vervaard.*

*Ik roem in God; ik prijs 't onfeilbaar woord;
Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord;
'k Vertrouw op God, door gene vrees gestoord;
Wat sterv'ling zou mij schenden?
Ik heb beloofd, wanneer G' in mijn ellenden
Mij bijstand boodt, en 't onheil af zoudt wenden,
Tot U, o God, mijn lofzang op te zenden,
Door ijver aangespoord.*

Abraham is de vader der gelovigen.

Maar hoe hebben we dit te verstaan? Waren er dan vóór Abraham geen gelovigen? Wanneer Abraham de vader der gelovigen was, in welke zin hebben wij dat dan te nemen?

De kerk is zo oud als het paradijs. En was er dan geen geloof vóór Abraham?

Hoe lezen we dan Hebr. 11, wanneer daar de wolk van getuigen ons komt te beschaduen?

Weten we niet van een Abel, die door het geloof een meerdere offerande bracht dan zijn broeder?

Weten we niet van een Henoch, die wandelde met God?

Weten we niet van een Noach, die door het geloof de ark heeft toebereid?

Dat waren dan toch ook wel ware gelovigen. Hoe kan dan Abraham de vader der gelovigen genoemd worden?

Dat is eigenlijk alleen, wanneer God u bij de hand neemt en wanneer de Heere u doet gelijk de Heere Abraham gedaan heeft, wanneer het daar donker is en de nacht haar vlerken spreidt, wanneer dan God Abraham buiten zijn tent komt te leiden en zegt, dat hij opwaarts, dat hij hemelwaarts zou zien.

En dan zegt God: "Tel dan de sterren. Want zó heb Ik het besloten, dat uit u een zodanige nakomelingschap te voorschijn zou treden, dat ze niet zouden te tellen zijn; gelijk het zand aan het strand der zee, noch gelijk de sterren des hemels".

Dat is dan ook wel onbegonnen werk, om de sterren te tellen, om de beloften Gods te tellen. Het is dan ook wel een onbegonnen werk om de weldaden te tellen.

En in dat onbegonnen werk komt de Heere Abraham te zetten.

Zo zien we dan ook, dat het geloof niet is ontstaan onder de schaduw van de eikenbossen van Mamré, het geloof is niet ontstaan in de tent van Abraham. Maar het geloof, de oorsprongen van het geloof, liggen in het paradijs. Zo oud is de kerk en zo oud is het geloof.

Maar we worden gebracht bij de tent van het genadeverbond. En daarom, omdat we dáár gebracht worden, bedient God Zich daarvan en: wil Hij Abraham ons naar voren brengen, omdat Hij Abraham niet alleen in zijn persoon, maar ook in zijn leven en in zijn leiding en in zijn weg ons komt te tekenen als zijnde de vader der gelovigen. Wanneer we met Abraham worden geroepen om van de overkant te komen, dat we met Abraham worden geroepen van achter onze afgoden vandaan, dat we met Abraham worden geroepen om te gaan in een blinde weg, die de Heere hem wijzen zal, om met Abraham te gaan in die bijzondere gangen, waarin God Zijn verlangen naar voren brengt in het hart van de aartsvader.

Heeft God dan ook nog verlangen?

Neen, niet in Zijn Godheid, want dan zou het geen volheid zijn. Maar wanneer God tot u en tot mij en tot Israël zegt: "Ik gedenk de weldadigheid uwer jeugd en Ik gedenk de liefde uwer ondertrouw, hoe ge Mij na wandelt door bezaaide en onbezaaide wegen" ; zie, indien ik het dan zo zeggen mag, dan is er ook nog een verlangen in God, want Hij wil bemind worden. En wanneer ik u dan even naar voren breng, wanneer ge dan - neen ik zeg dat niet in een dogmatische en strenge toon - een eerst begin kent, wanneer ge dan een eerste, weg kent, waarin de Heere u zo kwam te verklaren. En nu is bij u vaak de moeilijkheid, dat ge denkt: "Ach, ik meen eigenlijk van geen omzetting te weten". Er zijn bij zeer velen van Gods lievelingen, die toch in het voetspoor van Abraham mogen gaan, die geen krachtige omzetting kennen in hun leven. Ze zouden niet kunnen zeggen wanneer ze zonder indrukken waren geweest van het geestelijke leven vanaf hun vroegste jaren, dat, wanneer ze eerlijk zouden zijn, dat ze niet zouden kunnen zeggen dat ze er toen en toen geen indruk van hadden.

"Ja - zegt ge - maar dat is het niet".

Stil nu maar, want we zijn veel te wijs.

"Ja", zegt ge, "maar ik kan eigenlijk geen uur en geen dag en geen datum aangeven, dat het mij gegaan is zoals een Paulus op weg naar Damascus, of zoals een Manasse, die gegrepen werd onder de doornen. Ik weet eigenlijk niet van een stoute en klare overgang in het geestelijke leven".

Zie, zo kunt u hier neerzitten en dat ge uzelf pijnigt dat het dan bij u wel niet zou zijn. Ja, dan kunt ge naar voren brengen en zeggen dat er een Obadja geweest is, die van zijn jeugd af aan de Heere vreesde, en dat er een Timotheüs is geweest, die van zijn moeders schoot af, en dat er een Johannes de Doper is geweest, die vaar zijn geboorte reeds het leven deelachtig was. Al die dingen kunnen naar voren gebracht worden, maar daar zijt ge eigenlijk gezegd toch niet mee te troosten.

En omdat ge daar niet mee te troosten zijt, daarom komt God van Zijn kant met Zijn vastigheden en met Zijn getrouwheden en beloften en toezeggingen, en komt God, met eerbied gesproken met Zichzelf.

En wanneer God dan met Zichzelf komt, dan gaat ge er iets van leren, niet alleen, dat alles van Hem uitging, en alles van Hem was en blijft, maar gaat ge het verstaan: Mijn oog zal op u zijn.

En wanneer Gods oog op u is, dan is Gods trouw óók over u en Gods bewaring en beveiliging is óók over u. Waaraan kunt ge dat weten?

Dat er in uw hart een bangheid en een angst is of het wel echt waar zou zijn.

Ge kunt geloven in Gods almacht en in de weldadigheid en goedertierenheden des Heeren, omdat gij het rondom u ervaart en dat ge toch zo geslingerd en zo aangevochten wordt, dat ge zo benauwd zijt, als zijnde al die weldadigheden wel voor Abraham en wel voor de kerk, maar dat gij in de schaduw van dat volk levende en in de schaduw van de tenten van het genadeverbond uw jeugd doorbracht en uw leven voortzet en dat gij ziet hoe kostelijk het is om de Heere te vrezen, en dat het bij u zo is weggezonden.

Maar toch, er is geen stilstand in het geestelijke leven, geen stilstand in het werk van de Heilige Geest. Dat gaat door. Maar gij verstaat het niet omdat gij Jezus in de hoogte zoekt. Ge zoekt Hem in de hemel en ge zoekt Hem daar, waar geen inwoner meer zal zeggen: "Ik ben ziek".

Maar Jezus wordt daar gevonden, waar iedere inwoner hier op aarde, uitwonende uit het vlees, roept: "Ik ben zó ziek, Heere, ik ben ziek van de zonde en ik ben ziek van mijn eigen, ik ben ziek van mijn dwaasheid, ik ben ziek dat ik het niet uit kan spreken".

En blijft er dan anders niet over dan: Ik ben ziek?

Ja, er blijft nog wat anders over en er is ook nog wat anders en dat is?

Och, dat ik klaar en onderscheiden zag, hoe 'k mij naar Uw bevelen moet gedragen.

Dat rijst er op uit de bodem van uw hart en het kan uw lippen haast niet over. Zo kan het weg zijn en verstorven zijn, zo kan het in het onmogelijke zijn.

En wanneer dan God bij Abraham komt en Abraham is de vader der gelovigen, zal het u dan ook zo gaan als Abraham? Aanschouw Abraham, ulieder vader, de rotssteen waaruit gij gehouwen zijt. Aanschouw Abraham, enkel steen, enkel onvruchtbaarheid, aanschouw hem, is hij niet gehouwen uit de rotssteen van de godsvervreemding, is hij niet van achter de afgoden vandaan geroepen? Heeft God hem niet onwederstandelijk getrokken, opdat hij gaan zou door woestijn en zand, opdat hij komen zou in een zodanige vreemde weg in het land der belofte, dat God hem zou voeren en in een afgesneden zaak zou zetten, wanneer Hij als een belovend God kwam te vertoeven. Want wanneer gij de Heere als een belovend God op uw weg krijgt te ontmoeten, dan vertoeft Hij. En dan krijgt de kerk het te ervaren: Dan komt Hij u onder verbeiden te brengen. En indien Hij vertoeft, zo verbeidt Hem. En wat ervaart ge onder dat verbeiden?

Dat de Heere zo kostelijk zwijgen kan en dat de Heere Zich zo verbergen kan, en dat het zo verslagen is in uw gemoed en dat er zoveel slingeringen en zoveel harde en boze gedachten oprijzen, en? Weet ge waarom ge het zo slecht hebt?

Omdat ge de Heere zo liefhebt. Omdat ge Hem zo gelooft.

"Ja", zegt ge, "maar man, als ik dat maar geloofde!"

Neen, ge twijfelt niet aan Gods almacht, noch aan het bestaan van God, ge twijfelt niet dat Hij dat alles doen kan en zou kunnen geven. Daar twijfelt ge niet aan. Maar het is u te groot, omdat God het u belooft en omdat Hij u zo veel belooft en omdat Hij het u zo rijk en zo menigvuldig komt te beloven.

Het is een onbegonnen werk om de sterren te tellen, om de zegeningen te tellen, om de beloften en toezeggingen Gods te tellen. Ik ben er eens aan begonnen om de beloften te tellen in de Heilige Schrift, maar ik ben er mee opgehouden. Jullie kunt het ook wel eens proberen, het is een heel nuttig en goed werk op winteravonden.

Ik ben tot vijfendertigduizend gekomen. Nu, als jullie er meer vinden, schrijf mij dan ook eens een briefje. Maar vijfendertigduizend is nog te tellen. Maar zou ik ze tellen, ze zijn meer dan des zands.

Abraham staat daar en de Heere zegt het alzo en dan staat er zo: En Abraham geloofde - toen die lichtstraal van God in zijn hart viel - Abraham geloofde en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend.

Abraham, hij geloofde, en op hetzelfde ogenblik twijfelde hij. Dus het ene ogenblik geloofde hij en op hetzelfde ogenblik twijfelde hij, en dan roept hij het uit: "Heere, Heere" - ziedaar zijn geloof, want anders zou hij niet zeggen "Heere Heere" - "waarbij en waaraan zal ik het weten?"

Hoe is het mogelijk? Geloven en twijfelen tegelijk.

Nu, ik zou maar niet boven Abraham uit gaan staan, hè, dat zou ik maar niet doen, helemaal niet. En ge moet niet vragen: Is dat nu een kinderlijk geloof? Want dat is nu een kinderlijk geloof. Want een kind wil zien en een kind wil het hebben, wil tasten, wil waarnemen en dan menen we, dat het er zijn moet als wij het hebben moeten.

Hebben jullie een ander geloof?

Ja, de valse godsdienst en al wat kwasi-godsdienst is, daar wil ik het niet eens over hebben, want die hele familie heb ik in mijn hart en die moet ik nog te eten en te drinken geven ook. En die zitten twistend aan de tafel van mijn zieleleven, want er moet toch wat wezen, wat er niet is. En dan is het: "Zijt gij een kind van God? En als het nu werkelijk genade was, dan was het wel anders en dan hadt ge ook wel wat meer heerschappij over uzelf en was er veel meer orde en vruchtbaarheid".

Dat weet ik allemaal. En? Abraham geloofde en Abraham twijfelde.

Zo heb ik Abraham liefgekegen als de vader der gelovigen, dan vind ik mij in hem geheel terug. Want dan is dat een bijzondere weg die de Heere met Abraham houdt en in die bijzondere weg komen bijzondere paden en zijpaden open, opdat het zou wezen: Verheugd in God, naar waarde nooit te danken.

Niet verheugd in Gods volk, niet verheugd in de kerk.

Niet verheugd in uw ervaring of in uw bevinding. Niet verheugd in uw vertroosting en uitreddingen. Want dat komt allemaal op het tweede plan te staan. Ik zeg niet, dat dat niet gebeurd is, maar er kan heus geen grond in zitten als ge tien jaar geleden een half mud bruine bonen hebt opgegeten in de gunste Gods. Dat zegt niets.

Of ik dan die uitreddingen gering acht?

Vergeet geen van Zijn weldadigheden, vergeet ze niet, het is God die ze u bewees. En dan?

En vergetende hetgeen achter is, strekken wij ons tot hetgeen voor is; niet dat ik het alrede verkregen heb, maar ik jaag er naar.

Vergeetende de weldaden als grond. Zie op naar de sterren! Heere, Heere, waarbij zal ik het weten? Abraham krijgt geen uiterlijk teken. Ja, dan zoudt gij nog een uiterlijk teken ook willen hebben. Abraham krijgt het verbond. Dan moet Abraham die beesten slachten, en dan die lammeren, en dan die duiven, en die moet hij tegenover elkaar leggen. Dat is, zoals in het oosten het zoutverbond werd genoemd en opgericht. Zo komt God daar met Abraham verbondsgewijze te handelen. En wanneer Abraham dan daar die zaken neergelegd heeft, en wanneer het dan avond wordt en het wildgedierte en de vogelen des hemels neerstrijken op dat geslachte, dan is Abraham bezig, en heeft hij daar een sliert in zijn hand om die vogels en die wilde beesten weg te drijven. En God vertoefte te komen. En het wordt donker en duister. En Abraham is bezig om ze weg te houden bij dat teken des verbonds, dat God hem bevolen heeft en met hem heeft opgericht, en? Abraham, de vader der gelovigen, valt in slaap. Want het zou niet zijn uit de werken - hij zou geen klap en geen striem meer kunnen doen. En zo valt Abraham bij zijn eigen zaligheid in slaap. Denkt ge dat jullie het er beter af zult brengen?

De discipelen verging het ook zo in de hof van Gethsémané. Was dat dan ook een teken?

Ik zal nooit herroepen hetgeen Ik eenmaal heb gesproken.

Ik heb u uit Ur der Chaldeeën uitgehaald, Ik heb u van achter de afgoden getrokken, Ik heb u in die weg geleid. Ik heb u gebracht in het land der belofte. Zou Ik het beloven en niet doen? Zou Ik aan u getrokken hebben vanaf uw prilste jaren, en zou de Heere u dan geleid hebben, want dan zijt ge toch bij dat geslacht, uit Abraham gesproten, dat zoveel gunsten heeft genoten. En wat zijn dan die gunsten?

Dat ge niet her- en derwaarts kunt, dat zijn nu die gunsten. Een ander mag alles en gij moogt niets. De één mag een koe stelen en de ander mag niet over de schutting kijken.

Dan krijgt ge een beperkt leven. Die zoveel gunsten heeft bewezen, dat God u niet door het gaan, maar dat de Heere u nog kwam op te keren. "Ach", zegt ge, "ik weet van al die dingen zo weinig af en ik weet eigenlijk van ál die dingen niets". Nu, toch zult ge verslagen zijn als ik het u zeg, wat het teken is in uw hart. Dan zult ge verslagen zijn als ik zeg: "Dat is het".

Geen uiterlijk teken, maar dit. Neen, ge zult er niet van schrikken, maar ge moogt u er aan verkwikken. Want dan kan heit zo zijn in uw leven, dat ge niet kunt en durft te ontkennen dat er zijn de leidingen en de goedertierenheden Gods, en de vertroosting en uitreddingen Gods, ja, dat er ook is het Woord Gods, en dat ge goed overtuigd zijt dat ge niet kunt staan, tenzij dat Hij u ondersteunt. Dat ge goed overtuigd zijt, dat ge niet voor- of achteruit kunt dan alleen met een geschonken geloof, en dat het u grote pijnigers zijn en benauwers, wanneer zij tot u zeggen: "Ge moet met de belofte werkzaam zijn". Wanneer het voor u pijnigers zijn wanneer ze zeggen: "Ja, ge moogt niet langer ongelovig zijn, ge moet geloven. Er moet meer bidwerk bij u zijn. Er moet meer een knijpen en vallen zijn voor het aangezicht des Heeren". Die benauwers kunnen er zijn, en dat ge het moet toestemmen, en dat er bij u niet anders is dan donkerheid en aanvechting en een zodanige bestrijding. Die sterren en die beloften en dat alles is er, het is allemaal waar.

Maar het ging bij Abraham niet over een uitwendig Kanaän. Het ging bij Abraham over het hemelse Kanaän. En wanneer ge nu in Abrahams voetspoor moogt gaan, wanneer ge Abrahams zaad zijt, dan hebt ge niet alleen Abraham gezien als de rotssteen waaruit gij gehouwen zijt, maar dan hebt ge ook Sara gezien als de bornput waaruit ge zijt voortgekomen. En wanneer ge dan uw ziel naspeurt dan zegt ge : "Ach, het gaat mij eigenlijk niet om dit tijdelijke leven". Wanneer ge uw ziel naspeurt, dat ge zegt : "Ach, ik ben begraven onder de rommel en de dingen van beneden en ik moet het bekennen:

Een ziel aan 't stof gekluisterd, verstaat Gods daden niet. Geen dwaas weet wat hij ziet, zijn oordeel is verduisterd". En wanneer ge dan overwonnen zijt aan uw eigen tafel vanwege de onvruchtbaarheid, wanneer ge overwonnen zijt in uw eigen huisje vanwege de gebondenheid waarin ge uzelf gebracht hebt, waarin ge u overgegeven hebt terwille van de vrede. Ja, we dolen wat om de vrede te bewaren. Maar het is onvrede aan onze tafel en onvrede met God een onze ziel. Waarom?

Omdat het diepst van uw gemoed alleen maar vervuld kan worden met die genade en met die ontferming: Mijn God. Ja, dat is er soms zo maar uit, hè, en dan zou het moeten zijn: "O God". En dan is het: "Mijn God". Wonderlijk zijn die dingen.

Het is Abraham niet in de allereerste plaats te doen geweest om het land der belofte, want hij verwachtte geen stad. Daarom was hij begerig naar een beter vaderland.

Zijt gij begerig naar een beter vaderland? "Ach", zegt ge, "man, ik schaam mij zo, want ik kan het niet zeggen". Dat moest ik gisteren ook nog zeggen. Ik was bij vader Smytegeit, dat hij aan het eind van zijn leven tegen de Heere zei: "Ach, Heere, neem mij maar. Ik ben niet meer nut en ik ben niet meer geschikt voor uw strijdende kerk". En toen zei vader Smytegelt : Heere, neem mij maar op in de triomferende kerk". En toen heeft mijn ziel bitterlijk geweend: Heere, daar kan ik nog niet naar verlangen. Verstaat ge dat? Dan ben ik geen geestelijk mens. Zo weinig geestelijk en zo gebonden aan de dingen van beneden. Ja, aan de dingen van beneden, waar ik van walg, zo gebonden.

"Ja", zegt ge, "maar ge moet nog wat zeggen want ge hebt daarstraks beloofd, dat ge nog wat zeggen zou, en ik wil u in ieder geval aan uw woord houden, want ik zou niet schrikken, maar het zou mij verkwikken, een het zou een bewijs zijn van: En gij volk, uit Abraham gesproten, dat zoveel gunsten had genoten, en dat daar uitroept: "Heere, Heere" - ja, hij noemt daar de Naam des Heeren, en niemand kan zeggen God de Heere te zijn dan door de Heilige Geest".

"Ja", zegt ge, "dan heb ik die Naam dikwijls ijdelijk gebruikt". Ik 'moet zo vaak zeggen: "Heere, ik durf het niet te zeggen, want dan gebruik ik Uw Naam ijdelijk". En het ligt als het ware'op mijn lippen bestorven, toch durf ik het niet te zeggen, toch zeg ik het. Dan zeg ik: "Heere, Uw Naam ijdelijk gebruiken en "Amen" durf ik ook niet te zeggen, want als ik "Amen" zeg, dan is dat zo vast en zeker als ik dat geloof. En dat geloof ik niet". Dan zeg ik: "Dan zie ik mij in mijn huichelachtigheid voor het aangezichte Gods".

"Ja", zegt ge, „maar ge overdrijft wel een beetje".

Wilt ge wel geloven, dat ik soms lager wil komen dan gij ; enkel en alleen, omdat ik begeer, dat gij er iets van verstaat? Want aan mij is er niets gelegen, ook niet wat mijn persoon betreft.

"Nu", 'zegt ge, "moet ge het dan toch maar zeggen en mij niet langer laten wachten".

Dat is het wat ge waarneemt: Dat ge probeert God de belofte terug te geven. Ge durft niet te ontkennen, dat het wel van Hem geweest. Maar nu gaat ge zeggen: "Zou het wel ooit echt geweest zijn?" Ge probeert God de belofte terug te geven, ja, het kan zo zijn in uw gemoedsleven, ja, zo in uw geloofsleven, laat ik dan nog maar een stapje verder gaan, dat ge uw wensen en uw begeerten aan God overgeeft, dat ge zegt: "Heere, het is kwijt, neem het maar". Zó kan het zijn, dat ge zegt: "Heere, het is kwijt en het is verloren, en U moogt er mee doen wat U wilt; ik moet het overgeven". En dat ge het nadien nog zo heel erg vastgehouden hebt, dat de Heere toch nog komen zal.

Ge hebt het overgegeven, ge hebt uw wens voor Hem neergelegd, ge hebt het terug gebracht en? Ge zijt uw wens kwijt geraakt, en ge hebt nadien er nog aan vastgehouden. Dat is het teken.

Nu, lager kan het niet, neen. Vinden jullie het te arm? Ik kan er ook niets aan doen. Dit zal u een teken zijn: Ik heb Mij doen overblijven een ellendig en een arm volk. En zij zullen alles aan Mij overgeven en alles aan Mij overlaten en zij zullen alles aan Mij kwijt kunnen, en dat ze toch vasthouden: Dit weet ik vast, God zal mij nooit begeven, niets maakt mijn ziel vervaard. Wat blijft er dan in uw leven?

Ongeloof, twijfel, slingeringen en aanvechtingen.

Wat blijft er over?

Dat de Heere goed is, en dat de Heere recht is, en dat ge het alles aan Hem hebt overgegeven, en?

Maar, trouwe God, Gij zijt - dat is het - het Schild, Dat mij bevrijdt. Dan blijft er alleen de trouw Gods over.

Maar als de trouw Gods overblijft, dan zijt gij de ontrouwe in uzelf.

Kom, laten wij het zingen uit de 3e Psalm het 2e vers:

*Maar, trouwe God, Gij zijt
Het schild, dat mij bevrijdt,
Mijn eer, mijn vast betrouwen;
Op U vest ik het oog;
Gij heft mijn hoofd omhoog,
En doet m' Uw gunst aanschouwen.
'k Riep God niet vrucht'loos aan;
Hij wil mij niet versmaân
In al mijn tegenheden;
Hij zag van Sion neer,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijn gebeden.*

De natuur brengt voort en het is niet anders dan natuur. Wat zal dan een mens? Waarbij zal ik het weten? Dat God voor u gaat, daarbij zult ge het weten. En dat gij maar hebt te volgen, daarbij zult ge het weten. Hij zal in alle angst en pijn tot Mij om uitkomst zuchten, daarbij kunt ge het weten.

Aan uw blijvende dwaasheid, aan uw onverstand, aan uw onbekeerlijkheid daaraan zult ge het weten.

Nu moet ge niet zeggen: Dat neem ik allemaal bij mij waar en daarom ben ik ook bij dat Volk. Neen, geliefden, zo is het niet. Paulus zegt tegen Timotheüs : "Ik heb uw tranen gezien". Ja, dat is het. En dan is er een waarachtige droefheid naar God. En dan hebt ge een dagelijks kruis. Dan moet ge zelf maar weten wat uw kruis is. Dat hoef ik niet aan te wijzen. Maar dan is er ook geen stilstand in het genadeleven, neen. En dan zal het ook zijn met de apostel : En het is in geen hoek geschied. Dat is het ook. En ik blijf er bij, als de bakker en uw burens niet weten dat ge tot God bekeerd zijt, dan zijt ge het niet. Ge hoeft u niet te verontschuldigen, helemaal niet, maar dat zal de bakker en de kruidenier weten, en dat zullen ook uw kinderen weten. Dan is het maar niet dat het zo is: Mocht het nog eens staan te gebeuren. Neen, helemaal niet.

Wanneer daar Rachel neerligt, en ze is nog lang niet in Bethlehem, en ze heeft het zwaar en smartelijk in haar baren, dan buigt daar die verloskundige zich over haar heen, en dan zegt ze : "Deze Zoon zult gij ook hebben". Kent gij daar wat van? Dan zijn de verlossingen Godes op weg.

Waarom en waarbij zal ik het weten? Zo Moet ik u in dit morgenuur loslaten en ik moet mezelf ook meetrekken. Want het gewone leven kan ik niet aan, en de dood kan ik niet eigenen, en toch is de Heere zeer nabij.

Nogmaals: Waarbij kunt ge het weten met Abraham?

Aan drie dingen.

Ge kunt de sterren niet tellen. Neen.

Ge kunt de belofte niet geloven.

En ge kunt uw God niet loslaten.

Het is onbegonnen werk om de sterren te tellen, een onbegonnen werk om de belofte te geloven, een onbegonnen werk om uw Wens los te laten.

Daarom zal het zijn: Hij geeft de wens - omdat het een geschonken wens is, een geschonken belofte en een geschonken nood en een geschonken verbinding en een geschonken onderhouding in slapeloze nachten en in donkere dagen, wanneer ge denkt dat de zon nooit meer op zal gaan. Want dat denkt ge, kind van God. Als het donker is, dan denkt ge: Nu zal het nooit meer dag worden. En? Ge kunt het niet loslaten. Ge hebt het overgegeven, ge zijt moedeloos en vol aanvechtingen en ge gaat weer naar huis en ge kunt uw wens niet loslaten. Waarom niet?

Omdat God een Verbondsgod is. Daarom: Ik zal nooit herroepen. Hij is getrouw, en uit Zijn trouw wordt gij aan uw trouweloosheid ontdekt. En uit die trouw krijgt gij uw trouweloosheid als een dagelijks kruis. Uit Zijn trouw kunt ge niet ter rechter- noch ter linkerzijde. Uit Zijn trouw hebt gij maar een beperkt inkomen. Uit Zijn trouw hebt ge een zwakke gezondheid. Uit Zijn trouw hebt ge een kruis, dat het huis niet uit kan. Uit Zijn trouw hebt gij zoveel smart in uw eigen boezem, dat ge zegt: "Maar Heere, zal het nu nooit anders worden dan een'omzwerven en een afdwalen?"

Zo maar bruist het op uit de aarde, en dat het er zo maar weer verbroken ligt aan uw tafel, dat alles met u spot. Heere, Heere, waarbij Zal ik het weten, als het zo in mij en rondom mij met mij gesteld blijft?

Waarbij zal dik het weten?

Aan de trouw Gods. Waait Ik leef ! en gij zult leven.

Zo worden wij uit Hem en door Hem bewaard, en zo zal het zijn. Wat?

En deze zoon zult gij ook hebben.

Dan gaat het niet over die Izak, maar dan gaat het over die betere Izak. Van Izak werd gezegd: En die man werd groot, en hij werd steeds groter, totdat hij zeer groot geworden was. En dan die betere Izak, Die hoeft niet groter te worden.

Maar wel zult gij aanstonds zeggen met de hofmeester: "Wat is dit, dat !gij de beste wijn voor het laatste hebt bewaard?" Zo zullen we dan eerst hier onze wijn hebben te drinken, willen we later de beste wijn van de bruiloft hierboven drinken. Waar reist gij dan naar toe, geliefden?

Abraham en Izak. Daar staan ze tegenover elkaar, twee monarchen. Daar staan ze tegenover elkaar, twee vorsten. Daar staan ze tegenover elkaar, twee mannen, Van hun schouders opgaande hoger dan al het volk. Opdat het waar zou worden: En Ik heb Mijn Zoon uit Egypte geroepen. Denk er om, geliefden, Egypte is het dienstbuis.

We maken er geen systeem van, maar dit is waar:

Ik had hun hals bevrijd van het juk te dragen, het was een blijde tijd naar Mijn welbehagen.

Die twee, die staan daar tegenover elkaar. Jozef heeft ze aan elkaar voorgesteld: Farao van Egypte en tegenover hem, vader Jakob, de patriarch. Hij is naar Egypte gegaan. En wat blijft er dan over voor hem? Weinig en kwaad zijn de dagen en jaren mijns levens geweest, en zij hebben niet overtroffen de jaren en de dagen des levens. mijner voorvaderen.

Ga daar nu maar mee naar huis, want het is trouw al wat Hij ooit beval.

Wanneer Hij u uitgeleid heeft uit Egypte, wanneer Hij Abraham uitgeleid heeft uit Ur der Chaldeeën, wanneer Hij u die woestijn doorgebracht heeft, dan zal Hij nooit laten varen de werken Zijner handen.

Want: Waaraan zal ik het weten?

Dat er steeds tegenover mijn duisternis Zijn licht staat, steeds tegenover mijn wantrouwen Zijn genegenheid. Steeds tegenover mijn ongeloof Zijn toefluisteringen. Steeds tegenover mijn ontrouw en omzwerven Zijn trouw. Zijn trouw is groot en Zijn macht zal nooit vergaan.

Amen.

O Heere, hoe groot is Uw goedgunstigheid, hoe zijn Uw Vleugelen uitgebreid, hoe hebt Gij het in dit morgenuur nog geschonken, dat wij het een ogenblik mochten ervaren: En Hij wandelde in het voorhof van ons hart en het was winter. En hij geloofde Hem niet vanwege de grootheid der zaak. O Heere, wil ons gedenken, opdat wij het van U mogen ervaren en verstaan: Gij Volk, uit Abraham gesproten. O God, wij grijpen te hoog, maar Gij kunt. alleen maar laag komen om het ons te leren: Waaraan zal ik het weten? Waaraan wij het weten? Dat we nog leven, daar weten we het aan.

Amen.

Onze slotzang zij uit de 73e Psalm en daarvan het 13e vers:

*Wien heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog,
Op aarde nevens U toch lusten?
Niets is er, waar ik in kan rusten.
Bezwijkt dan ooit, in bitt're smart
Of bangen nood, mijn vlees en hart,
Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.*

Gaat thans henen in vrede:

O Vader, dat Uw liefde ons blijik";

O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk;

O Geest, zend Uwe troost ons neer;

Drieënig God, U zij al d' eer.

Amen.

DE VOETWASSING

Voorzang: Psalm 45 : 1 en 4

Lezen: Johannes 13 : 1-17

1 En vóór het feest van het pascha, Jezus wetende dat Zijn ure gekomen was, dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot den Vader, alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde.

2 En als het avondmaal gedaan was (toen nu de duivel in het hart van Judas, Simons zoon, Iskariot, gegeven had dat hij Hem verraden zou),

3 Jezus, wetende dat de Vader Hem alle dingen in de handen gegeven had, en dat Hij van God uitgegaan was en tot God heen ging,

4 Stond op van het avondmaal, en legde Zijn klederen af, en nemende een linnen doek, omgordde Zichzelven.

5 Daarna goot Hij water in het bekken, en begon de voeten der discipelen te wassen, en af te drogen met den linnen doek waarmede Hij omgord was.

6 Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot Hem: Heere, zult Gij mij de voeten wassen?

7 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

8 Petrus zeide tot Hem: Gij zult mijn voeten niet wassen in der eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: Indien Ik u niet was, gij hebt geen deel met Mij.

9 Simon Petrus zeide tot Hem: Heere, niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd.

10 Jezus zeide tot hem: Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen, maar is geheel rein. En gijlieden zijt rein, doch niet allen.

11 Want Hij wist wie Hem verraden zou; daarom zeide Hij: Gij zijt niet allen rein.

12 Als Hij dan hun voeten gewassen en Zijn klederen genomen had, zat Hij wederom aan, en zeide tot hen: Verstaat gij wat Ik ulieden gedaan heb?

13 Gij heet Mij Meester en Heere, en gij zegt wel, want Ik ben het.

14 Indien dan Ik, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wassen.

15 Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijkerwijs Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet.

16 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder dan die hem gezonden heeft.

17 Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zo gij dezelve doet.

Votum:

O Heere, één dag in Uw voorhoven is beter dan duizend elders.

Maar hoe zullen wij daar komen, dan alleen wanneer Uw wagens ons komen halen, en alleen wanneer Gij met ons henen rijdt en wij het van Uwentwege mogen ervaren:

Eer ik het wist, zette Hij mijn ziel op de wagens van Zijn bereidwillig volk, ook in dit morgenuur.

Amen.

*Zo hoog Zijn troon moog' boven d' aarde wezen,
Zo groot is ook voor allen, die Hem vrezen,
De gunst, waarmee Hij hen wil gadeslaan;
Zo ver het west verwijderd is van 't oosten,
Zo ver heeft Hij, om onze ziel te troosten,
Van ons de schuld en zonden weggedaan.*

Wij noemden u het zesde vers uit de 103e Psalm.

Ik heb lief.

Ik heb lief. Zo is Christus opgestaan uit de schoot Zijns Vaders.

Zo is Christus opgestaan uit de schoot der eeuwigheid.

Ik heb lief. Zo is Christus afgedaald in de kolk van'smarten en in het graf van de tijd.

Ik heb lief. Zo heeft Christus gezongen, wanneer Hij Zijn volk naspeurde in de velden Ider ellende.

Zo heeft Hij gezongen wanneer Hij u kwam op te zoeken in uw verlorenheid en in uw verachtelijkheid.

Want aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten: Gij zult de Heere, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw verstand en met alle krachten, en uw naaste aas uzelf.

Zie, Hij was de Enige, Die dat maar kon doen. En Zijn Vader heeft het Hem gegeven, overmits Zijn Vader het wist wie wij waren. En daarom heeft Hij Zich als Borg volkomen gegeven en heeft Hij het Zijn Vader toegeroepen: "Ik heb lief". Hij is de Enige, Die liefheeft. Hij is de Enige, Die dat vermag.

Hij is de Enige, Die dat volharden kan en vol kan houden.

Zie, daarin ligt dan ook uw en mijn zaligheid, omdat Hij liefheeft.

En wanneer gij het dan bevindelijk gevoelig gaat ervaren, dan zult gij het verstaan dat ge tegen die Liefde niets vermoegt. Want dan komt Hij voor de gepantserde deuren van uw en mijn hart te staan. En wanneer dan die ijzeren deuren gesloten zijn en die koperen grendels daarop vermenigvuldigd, dan staat daar de Zone Gods en Hij zingt voor dat gepantserde en voor dat toegemuurde mensenhart het leven in hun ziel. En Hij Zingt net zo lang totdat die koperen deuren en die ijzeren grendelen zullen gaan versmelten. Dan zingt Hij net zo lang totdat het bij u wordt: Ik heb mijn tranen onder het klagen tot mijn spijsdag en nacht. Door dat zingen van de Zone Gods zult ge dan een verbroken hart en een verslagen geest ontvangen en zal het zei gaan druipen in uw ziel, dat het ruist als het ruisen van vele wateren: Hoe, hoe, hoe zal ik ooit zalig worden?

Waar gij niet anders bij u waarneemt dan verzet, en waar gij niet anders waarneemt dan gewilligheid.

Hoe is dat dan mogelijk, dat gij bij u waarneemt verzet, en hoe is het dan Mogelijk dat gij bij u waarneemt gewilligheid? Hoe is het mogelijk, dat gij vrolijk zijt en dat gij treurende zijt tegelijk?

Hoe is het mogelijk, dat gij zulk één zijt, die zichzelf niet verklaren kan?

Enkel en alleen opdat gij zoudt verstaan, dat de Borg daar is en dat : Hij daar Borg is in Zijn Profetisch en in Zijn Priesterlijk en in Zijn Koninklijk ambt.

Dat gij het zoudt verstaan, dat Hij een Held is, Die voorspoedig rijdt op het Woord der waarheid, niet alleen naar de buitenkant, maar in het innerlijke van uw zieleleven, opdat gij dan toch tenslotte, waar gij met uw verzet tegen God geen raad weet, zalig wordt.

Want zó is het dan toch: tenslotte worden wij zalig, omdat wij met ons ongeloof en omdat wij met onze dwaasheid en omdat wij met onze ongedode hoogmoed, en omdat wij met onze stugheid en met onze vijandschap en met ons verzet geen raad weten.

Dan gevoelen wij goed dat wij overwonnen moeten worden, willen wij ooit gezaligd kunnen worden.

Door dat alles heeft Christus lief.

Die Liefde staat niets in de weg, maar "die Liefde" doet het u en mij bevindelijk ervaren: "moet elk tot liefde nopen". Zie, over die gang in het geestelijke leven, dat is de lijdensweg van de Christus, mogen we wel zeggen: "Leer ons, o Heere, Uw lijden recht betrachten; want in die zee verzinken mijn gedachten".

Zo hebben wij het dan in dit morgenuur over de ,voetwassing. Ik durf daar geen thema voor te noemen, en ook geen verdeling, want het is allemaal te arm en het is allemaal te kort. Daarom alleen maar de tekst. Het is bij Johannes, de apostel der Liefde. Wanneer er één in het hart van de Christus heeft geblikt, dan is het zeker Johannes wel geweest.

Onze tekst is uit het 13e hoofdstuk, vers 6-10a:

Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot Hem: Heere, zult Gij mij de voeten wassen?

Jezus antwoordde en zeide tot hem: Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

Petrus zeide tot Hem: Gij zult mijn voeten niet wassen in der eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: Indien Ik u niet was, gij hebt geen deel met Mij.

Simon Petrus zeide tot Hem: Heere, niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd.

Jezus zeide tot hem: Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen.

Ziedaar de tekst voor dit morgenuur.

Mocht de tekst ons gaan laten, dan zijn we in het vaarwater van Vrije Genade, en dan haalt gij onder de stoel en ik op de stoel de riemen binnenboord, en dan zal het zijn:

En zij gaven het op, en zij dreven henen.

Maar dan zal het ook in de toekomst len iin de uitkomst wezen:

En heit geschiedde, dat zij allen behouden aan land kwamen, op de wateren van Vrije Genade.

Proberen wij tot God te naderen.

Uit de 51e Psalm en daarvan het 4e en het 5e vers:

*Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel,
Nu gans melaats, zal rein zijn en genezen.
Was mij geheel, zo zal ik witter wezen
Dan sneeuw, die vers op 't aardrijk nederviel.
Ai, geef mij weer gewenste zielevreugd;
Laat uit Uw mond mij stof tot blijdschap horen;
Zo wordt opnieuw 't verbrijzeld hart verheugd,
En in mijn geest de ware rust herboren.*

*Verberg Uw oog van mijn bedreven kwaad,
Waardoor mijn ziel gevoelt de diepste wonden;
Delg, delg toch uit mijn schuld en al mijn zonden,
En spreek mij vrij van mijne gruweldaad.
Herschep mijn hart, en reinig Gij, o HEER,
Die vuile bron van al mijn wanbedrijven;
Vernieuw in mij een vasten geest, en leer
Mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven.*

Jezus begon zijn publiekelijk optreden in Israël met een maaltijd, en Hij eindigt ook met een maaltijd.

En wanneer gij aanstonds in het huis des Vaders hierboven zult aankomen, dan zult gij de Maaltijd gereed vinden.

Zalig daarom zij, die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams.

Maar dan moet ge ook geroepen zijn. En dan zult gij ook daarvan wel enigszins verslag uit kunnen brengen. Want dat gaat een mens niet voorbij.

Wanneer ge het naast u neer kunt leggen: "Ik heb een juk ossen gekocht, en ik heb een vrouw getrouwd, en ik heb een akker gekocht", wanneer gij die uitnodiging naast u neer kunt leggen, nu ja, dan gaat het u voorbij.

Maar wanneer ge dat niet vermoogt, dan zijt ge geroepen. Zo waren die discipelen ook geroepen.

"Ja - zegt ge - die waren geroepen tot het ambt der apostelen".

Inderdaad, maar gij zijt geroepen tot het ambt der gelovigen. En omdat wij geroepen zijn tot het ambt der gelovigen, daarom zullen wij dan ook enig onderwijs behoeven ten opzichte van het woord van onze tekst.

Dan zullen wij ook komen in de Paaszaal.

Petrus en Johannes, zij hebben aan de opdracht, die Jezus hun gaf, voldaan. En zij hebben de man gevonden op de straten van Jeruzalem, die daarheen ging met die, waterkruik. En Jezus had gezegd: Volg die man maar en aan die zult ge dan vragen: Waar is de eetzaal?

En zo is het gegaan. En die man zijn ze gevolgd en zij hebben aan hem gevraagd: De Meester zegt en vraagt: Waar is de eetzaal? En die man heeft gezegd: Kom maar mee! En die heeft hen daar gebracht in dat huis en toen heeft hij die waterkruik daar in de hoek neergezet en linnen doeken en het bekken daarbij. En Petrus en Johannes hebben de Paasdis toebereid.

En wanneer in de grijze ouderdom de apostel der liefde zich deze ure nog herinnert, dan is er zoveel 'ontroering, dan is er nog zo veel dat hem klaar en duidelijk voor de geest staat.

Dan ziet hij Jezus Opstaan van de dis.

Niet zonder verbazing zien de discipelen dat. En dan zien zij Jezus daar henen gaan naar de hoek, waar die waterkruik staat en waar dat wasbekken is, en dan neemt Hij de linnen doek en Hij gaat Zich omgorden. En verbijsterd en verbaasd zien de apostelen wat Jezus doet. En dan? Dan knielt Hij aan de voeten der Zijnen, het eeuwige Woord, de Zone Gods, de Leeuw uit Juda, het Lam Dat de zonden der wereld wegdragen zal. Dan ziet Johannes Hem nog knielen. En dan gaat Hij de rij langs. En wanneer Hij er dan al enigen gewassen heeft, die stilzviigend die handeling toelieten, dan komt Hij bij Sinion Petrus.

"Gij zult mij de voeten niet wassen".

Gij mij de voeten wassen? De eeuwige Zone Gods?

Had Simon Petrus het niet uitgeroepen op de vraag van Jezus: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods"? "Zult Gij mij de voeten wassen?"

"Simon, wat Ik nu doe, weet ge niet, maar gij zult het na deze verstaan".

Wat een troost voor die kerk, als God dat tegen u zegt. Wanneer ge zijt in een weg van bekommernis en in een weg van druk en in een weg van tranen en in een vreemde weg en in een tegenstrijdige weg en op een pad, waarmee ge geen raad weet, en het onbegrijpelijk op u aandringt en wanneer het dan zo heel erg vreemd en duister is, wanneer Jezus dan tegen u zegt: "Wat Ik nu doe, weet gij niet".

Kijk eens, daar moet ge voor in zo'n toestand verkeren om de troost en de zoetheit en de makkelijkheid en de omhelzing daarin te proeven en te smaken, dat de Heere het weet dat gij het niet weet.

Dat Hij het echt weet dat gij het niet weet. Dat Hij u zó verstaat en dat Hij u zó overneemt en dat Hij u ganselijk niet verwijt en dat Hij u ganselijk niet wegdoet.

Wanneer gij zegt: "Gij mij de voeten wassen?" Neen, dat niet. Dat is te erg, dat is te groot, dat gaat niet.

Ja, die waarheid heeft menigeen van Gods kinderen wel eens gehad in zijn leven, wanneer zij waren in een weg van tegenstrijdigheid en in een weg van beproeving en in een weg van ondergang en in een weg van, ja zeg wat voor een wegen de Heere al niet met Zijn kerk kan houden. Want ze zijn toch tenslotte Zijn kinderen.

En wanneer het Zijn kinderen zijn, dan zijn het smarte-kinderen.

En wanneer het Zijn kinderen zijn, dan heeft Hij de krankheden van die kinderen op Zich genomen en heeft Hij hun smarten gedragen. Dan is Hij steeds vooraan en dan is Hij steeds achteraan en dan is Hij steeds terzijde.

Hoe weet ge dat?

Dat weet ge hieraan, dat God ontzettend lastig is in uw leven.

Want wanneer gij dan voorwaarts gaat, dan ziet gij Hem niet, en achterwaarts, dan aanschouwt ge Hem niet, en gaat gij terzijde henen, dan ziet ge er ganselijk niets van. En toch is Hij er.

Want gij zit tussen die vier in, tussen die vier muren van: de Nabijheid en de Bewarende Genade Gods.

Maar gij ziet het niet en gij weet het niet en gij verstaat het niet en gij begrijpt het niet en het dringt niet tot u door en ge zijt in verzet en de Heere zegt: "Wat Ik nu doe, dat weet gij niet".

Weet ge dat, Heere? Dat is toch een zalige troost, dat Hij weet dat ik het niet weet.

Ja, dat is toch wat, als de Heere het zó tegen u zegt: Ik weet !

Ja, Ik weet het, maar gij weet het niet, maar na deze zult gij het verstaan.

Het is maar zo'n uitstapje, wat ik even maak onder mijn preek.

Dan richt Jezus het oog op Zijn discipel.

Maar Petrus zegt: "Neen Heere, Gij zult mij niet wassen in der eeuwigheid".

Petrus denkt zeker, dat Jezus hem niet verstaan heeft.

Petrus denkt zeker, dat Jezus hem niet begrepen heeft, dat het niet voldoende tot de Christus is doorgedrongen.

Neen Heere, in der eeuwigheid zult Gij mijn voeten niet wassen; en hij trekt die voeten heerlijk terug.

Dan Ziet Jezus tot Zijn discipel op. Ja, wat een hachelijk ogenblik, hè?

Gij hebt, o Heere, in het dodelijkst tijdsgewricht, mijn ziel gered, mijn tranen willen drogen.

Ja, als het niet hachelijk staat, dan worden wij niet zalig.

Neen, Gij zult in der eeuwigheid mijn voeten niet wassen. Ja, dat is daar een hachelijk ogenblik !

Daar aan de voeten van Zijn Simon, daar is de Christus Gods, dat is de Levensbron, dat is de Zalig:maker, dat is de geschonken Borg en Middelaar, dat is de Immanuël. Neen, in der eeuwigheid niet.

Dat is toch hachelijk.

Petrus ziet het zelf niet. Hoe moet dat nu? Christus zal het winnen.

Christus komt bij Petrus aan zijn zwakke kant, en Hij ziet Petrus aan.

Wat zal er in die blik van de Heere Jezus toch veel geweest zijn. Want hier komt de Liefde de liefde te overwinnen. Ja, dat gaat eigenlijk niet, maar toch gaat het wel weer.

Liefde is niet alleen liefdeswetsteen, maar Liefde is ook de overwinning op de liefde, mits ge de liefde ziet, natuurlijk niet als minnenood, maar wanneer ge de Liefde ziet geworteld in verzoening. Dan alleen.

Wanneer het minnenood is, dan heeft het eigenlijk zijn wortel alleen maar in de tijd en in het vlees.

Maar wanneer het is verzoening, wanneer het is: Uw liefdegeur moet elk tot liefde nopen, zie, dan is het de nardus, die uit het hart van de Christus Gods vloeit, omdat Hij de nardus, die uit het hart Zijns Vaders is, overbrengt in het hart van een uitverkoren zondaar.

Die dingen kunt ge met zoveel woorden niet zeggen. Het is alleen maar voor beleving vatbaar.

En dan komt Jezus en dan ziet Hij tegen u en tegen mij en tegen Zijn Petrus op: "Indien Ik u niet wasse, gij hebt geen deel aan Mij".

God, dat is het. Dan wordt de ziel van Petrus doorbroken en het smart daar, want daar moet hij niet aan denken: geen gemeenschap met de Christus. Daar moet hij niet aan denken. Geen gemeenschap! Dat gaat niet.

Ja, we kunnen tegen Jezus zijn en we kunnen Jezus niet begrijpen en we kunnen Zijn liefde als het ware kruisigen, verdenken en veroordelen. Wat zijn wij toch voor mensen in onszelf!

Maar als het er dan op aan komt.

Hij moet Zichzelf maar eens onttrekken.

Gij moet het er maar eens ervaren hebben, wanneer Hij daar voor de deur van uw zielehuis stond en wanneer gij daar als een smartekind neerlag, maar getroost en met uw vertroosting het heel goed kon doen op het bed van uw zorgeloosheid en op het bed van uw bevinding.

Wanneer Hij dan komt en vraagt: "Doe Mij open, doe Mij open, Mijn vriendin", omdat Hij gemeenschap zoekt in het nachtelijk uur. En wanneer gij dan Hem laat gaan, omdat gij dat arme-zondaarsleven niet wilt, en omdat gij uw rok en uw voeten niet meer wilt bezoedelen, dan gaat Hij heen.

En dan?

Mijn hart ging uit vanwege Zijn spreken.

Neen, mijn hart ging uit vanwege Zijn zwijgen.

Mijn hart ging uit omdat Hij geweken was.

Kent gij dat dan niet?

Luistert gij dan niet meer naar de voetstap van uw wijkende Jezus?

Luistert gij dan niet naar het zwijgen van de Christus?

Is daar niet de trekking in? Komt dan juist het gemis niet open?

Is dan juist de liefde niet op het reinst, op het aller reinst, juist wanneer de beminde er niet is?

"Indien Ik u niet was".

Petrus, de onstuimige, de geweldige. Neen Heere, maar dan helemaal. Dan ook mijn handen en ook mijn hoofd. Dan helemaal. Daar hebt ge Petrus.

Hij kan zich dat niet indenken, het zonder Jezus gemeenschap te moeten doen.

"Maar - zegt Jezus - stil maar. Gij zijt rein door het Woord, dat Ik tot u gesproken heb. Gij hebt u gebed, gij zijt gewassen, maar gij hebt alleen nu van node dat de voeten gewassen worden".

Dat deze dingen een hogere betekenis hebben, dat zullen wij terstond moeten toegeven.

Maar ge staat er met Petrus precies hetzelfde voor, dat ge moet uitroepen: "Neen".

En dat Jezus tot u moeit zeggen: "Wat Ik nu doe, dat weet ge niet, maar gij zult het na deze verstaan".

Daarom die handeling. Want juist door die handeling van de Christus zullen wij het na deze kunnen verstaan. Juist door die handeling van de Christus wordt ons de poort van het kennen ontsloten.

Door die bediening van de Christus wordt ons wetenschap gegeven dat de dag aan de dag overvloediglijk wetenschap uitstort.

Kent ge de wetenschap van de nacht? Wanneer uw maan is ondergegaan en wanneer de sterren van uw hemel zijn afgevallen, wanneer het niet anders is dan duisternis en bestrijding, wanneer de wind loeit, en wanneer de luiken van uw zielehuis gescheurd en geschud warden?

Wanneer er niet anders 'overblijft dan radeloosheid, wanneer gij u naar de graven ziet gaan en wanneer gij u gevoelt als een eeuwig verlorene. Ja, wanneer het nacht is.

En wanneer gij Hem dan zoekt en gij Hem niet vindt.

Ja, wanneer gij dan dat ongeestelijke en dat trage bij u waarneemt, en wanneer het ongeloof de overhand bij u heeft, dan stort de nacht overvloediglijk sprake uit.

Wat is dan die onderwijzing?

Dat het bij u niet is.

Wat is dan die onderwijzing?

Dat het bij u niet anders is dan een stikdonkere nacht, en dat het bij u niet anders is dan verlorenheid en verlatenheid.

Ja, en dat is nu genade!!

Dat is nu de kennis Gods, die alle verstand te boven gaat.

Dat is het nu, wat gij afkeurt en dat gij niet goed kunt keuren, omdat gij als een afkeurend mens geboren zijt.

"Indien Ik u niet wasse".

Nu moet dat persoonlijk tot u doordringen, dat kan ik niet en dat probeer ik natuurlijk ook niet, hoewel ik het wel een klein beetje probeer.

Want ik sta hier in de bevoegdheid, die ik zelf niet genomen heb. Want wat zullen wij aanstonds daar zijn, wanneer wij daar geen kennis aan hebben, dat Jezus Christus ons de voeten gewassen heeft, en wanneer wij het ook niet verstaan, dat wij schuldig zijn aan elkander, want Jezus staat daar op en Hij neemt het bekken en Hij vult dat met water en Hij omgordt Zich met de linnen doek.

Want het is hier een verschrikkelijke plaats.

Het is een ontzettende plaats waar Jezus Zich bevindt. De sprake van de nacht en van de duisternis komt hier open. Zijn discipelen, die Hij tot het ambt geroepen heeft, die zijn daar twistende en die zijn daar met elkander in woorden, wie of nu eigenlijk de meeste zal zijn.

Dat is wat! Zij zijn met ongewassen voeten aan tafel gegaan. De één voor de ander vertikte het om het te doen. Om de broeders de voeten te wassen.

Nou, dan de broeders hun voeten maar niet wassen, maar dan toch zeker twistende, wie of er de voeten van Jezus zou wassen? Neen. Ongewassen voeten, er zo maar aan.

De één voor de ander wilde niet de minste zijn.

Voelt ge het vreselijke en voelt gij het verschrikkelijke van die plaats?

Dan staat Jezus op. Hij zal ze dan een les en Hij zal ze een voorbeeld geven.

"Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart". Ja, bukken en bukken en buigen en buigen, dat is er bij ons niet bij, hè? Hoeveel zitten er hier? onverzoend? Neen, ik wil niet persoonlijk zijn. God alleen kan persoonlijk zijn. Want het woord van uw leraar dringt er toch niet door, vanwege de hardigheid uws harten.

Ja, de verrader wordt aanstonds verdrongen. De verrader wordt ontdekt.

Simon Petrus wordt ontdekt, maar Judas Iskariot wordt ook ontdekt, en al de andere discipelen worden ook ontdekt. En wanneer gij ook ontdekt wordt, zoudt ge dan ontdekt worden als een Judas, of zoudt gij ontdekt worden zoals de discipelen ontdekt worden: "O gij ongelovig geslacht, hoe lang zal Ik u nog verdragen?"

Want denk er om, dat de discipelen met hun roeping en met alles waarmee God ze bekleed heeft, dat het ook ellendige zondaren waren. Neen, ik wil niets van die lieve discipelen zeggen, helemaal niet.

"O gij onverstandigen en gij tragen van hart, hoe lang zal Ik u nog verdragen?"

En daarom is het zo'n verschrikkelijke plaats en daarom is ook deze plaats, zoals wij hier zitten voor Gods aangezicht en staan voor uw'aangezicht, dan durf ik zeggen: Het is een vreselijke plaats waar we staan.

Want de één verdraagt de ander niet.

Het is, omdat ge veel van uw leraar houdt, maar daar kopen wij tenslotte dan ook niets voor in het Koninkrijk der hemelen.

Maar zoudt gij elkaar de voeten niet eens gaan wassen? Elkander de oren wassen, dat gaat nog wel, en elkander op de tenen trappen, dat gaat ook nog wel aardig goed!

Kijk eens, dan is Jezus daar, Die opstaat. Dan is Hij de Minste.

Dan wordt die vreselijke en verschrikkelijke plaats, vanwege uw en mijn hoogte en vanwege de hoogten van de discipelen, een heerlijke plaats, in de laagte met Jezus. Ja, dat is het. En dan zullen uw ogen de Koning zien in Zijn schoonheid. Want dat is nu de Koning in Zijn schoonheid, dat is nu die dierbare Immanuël, dat is nu die geheel enige Zoon des Vaders, Die wilde afdalen en Die kwam te zingen: "Ik heb lief".

Zo bukt Hij aan de voeten der Zijnen en zo 'preekt Hij tot Zijn discipelen.

Ja, deze bediening, namelijk de bediening van de Christus heeft een geheim in zich verborgen. Nu weten zij het niet, maar zij zullen het weten.

Want zij zullen het aanstonds gaan verstaan: En Ik zal uw voeten maken als de voeten der hinden, en gij zult op uw hoogten treden.

Dat kan alleen maar met gewassen voeten, hoort ge het? En zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, op de wiekslag van de Heilige Geest, en zij zullen lopen en niet moede worden, en zij zullen wandelen en niet mat worden. Dat zijn de belofte missen, die nimmer haar vervulling missen, want de kerk ligt onder de belofte, de kerk ligt in zijn ellende en de kerk leeft uit zijn toekomst en uit zijn uitkomst. Om in een ootmoedige en in een sierlijke en in een godzalige wandel voor het aangezicht des Heeren heen te gaan. Jezus ziet Zijn discipelen en Hij weet, dat Hij aanstonds heen zal gaan, want het is morgen geweest en het is avond geweest, de zesde dag.

De werkdagen zijn voor Christus haast ten einde, opdat zij aanstonds zouden rusten naar het gebod. Nu, dat heeft Christus wel gedaan. Hij heeft de sabbatdag wel geheiligd.

Dat wil niet zeggen tot het einde van Zijn leven, neen, het wil zeggen dat Hij Zijn borgtochtelijke werk zal voleindigen en dat Hij door zal gaan, omdat zij Hem van de Vader gegeven zijn. En Hij staat hier nu aan het einde.

Maar Hij heeft het ten einde toe.

En daarom, de voeten gewassen.

De voeten moeten worden gewassen, die voeten moeten worden gebonden.

Gebonden?

Ja zeker, gebonden worden achter Jezus. Die voeten moeten bevrijd worden.

Die moeten bevrijd worden? Gebonden en bevrijd worden? Ja, natuurlijk, want in de banden en in de binding, daar ligt de vrijheid.

Wanneer gij het aanstonds leren moogt en het woord van de apostel tot u doordringt: "Sta dan in de vrijheid, met welke Christus Jezus u vrijgemaakt heeft", dan zijt ge nog nooit zó gebonden geweest als dat de Heere zegt: "Sta dan in de vrijheid".

Want dan zijn we gebonden door de hoogste vrijheid. Wanneer we gebonden worden door de Liefde en bevrijd warden door de Liefde, dan zijn we gebonden door de Liefde en dan zijn we verplicht aan de Liefde, en dan zijn we nog nooit zó in de verlegenheid geweest.

Want dan wordt ge in vrijheid dienstbaar.

Kijk eens, dat is Christus.

En dat wil Hij nu Zijn discipelen leren door hun voeten te wassen.

Dat hebben we trouwens dagelijks nodig in de weg van heiligmaking, telkens maar weer.

Luther die zegt niet voor niets: Dit is het ware geestelijke leven, dat ge iedere dag maar weer opnieuw begint.

Hier komt geen einde aan de zonde.

Maar Gode zij dank, er is ook geen einde aan de genade. God antwoordt op uw en mijn zonden met de voetwassing. God antwoordt altijd op de zonde met genade. Dat is nooit mis.

God antwoordt op de zonde en op het wereldleed en op alle verdriet: dat is Zijn Zoon. En die Zoon komt zó laag, Die komt aan de voeten der Zijnen.

En die voeten der Zijnen worden dan gebonden, bevrijd, geheiligd, en dan?

Ik zet mijn treden in Uw spoor, opdat mijn voet niet uit zou glijden. Dat is vruchtelijk, want Hij zal ze zetten in de treden Zijner voetstappen.

Wanneer Hij zegt dat Hij liefheeft ten einde toe, dan is dat een liefde zonder eind noch paal, want Zijn goedheid blijft tot in eeuwigheid.

Hier kan eigenlijk van geen einde gesproken worden, omdat er geen begin is.

Maar dit nog, opdat het tot u zal doordringen.

"Indien Ik u niet wasse".

Want wat geeft het nu of Jakob nu al zijn zonen gezegend heeft, en hij heeft ons niet gezegend in Christus.

Wat geeft het nu of die discipelen hun voeten gewassen zijn en of aanstonds Petrus zijn voeten gewassen zijn en van de anderen de voeten gewassen zijn, en uw en mijn voeten zijn niet gewassen.

"Ja - zegt ge, waaraan kan ik dat weten?"

Dat kunt ge hieraan weten: Wanneer ge een bukkende en een buigende Heere Jezus aan uw voeten krijgt.

"Nu - zegt ge - maar dat weet ik niet". Nu, dan hebt ge het ook nooit ondervonden.

"Ja - zegt ge - maar toch dan, de discipelen wisten toch wel dat Jezus het was, en de discipelen zagen toch dat Jezus het was, en de discipelen ervoeren toch de handeling van Jezus, wanneer Hij dat koele water over hun voeten deed en wanneer Hij die afdroogde?"

En toch begrepen ze het niet. Toch verstonden zij het niet. Toch wisten zij het niet.

Maar wanneer het u overkomt, dan zal het u overkomen als de bruid: "Kom bij mij, van de Libanon af. Kom bij mij, van de Libanon af, uit de woningen der luipaarden en der leeuwinnen". Kom van uw hoogte af. En kom hij Mij op de Mirreberg en de Wierookheuvel.

Dat is de laagte, die Christus heeft aangedaan.

Dan zult gij het ook weten dat uw hart breekt. Dan zult gij het ook weten dat gij verslagen zijt van geest. Dan zult gij het ook weten dat de tranenbeken vloeien. Dan zult gij het ook weten: Ik sloeg, eer ik werd verdrukt, het dwaalspoor in. Maar nu geleerd, houd Ik Uw Woord en wetten.

O, die verdrukking van de Liefde van Christus.

Want dan zijt ge niet bestand geweest tegen zó veel warmte, en dan zijt ge niet bestand tegen zó veel liefde. Dan wordt uw verzet gebroken.

Dan zijt ge daar, waar ge zelf niet kunt komen, maar waar Hij tot u kwam en waar Hij u bracht door het Woord Zijns mond en door de bediening van. Zijn borgtochtelijke ziel, opdat gij het zoudt zingen, opdat gij het zoudt verstaan innerlijk:

*Die liefdegeur moet elk tot liefde nopen,
Als d' olie, die, van Arons hoofd gedropen,
Zijn baard en klederzoom doortrekt;
Z' is als de dauw, die Hermons kruin bedekt,
Die Sions top met vruchtbaar vocht besproeit,
En op zijn bergen nedervloeit.*

*Waar liefde woont, gebiedt de HEER den zegen:
Daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.*

Uit de 133e Psalm het 2e en het 3e vers.

De ongehoorzaamheid is zeer zeker wel, dat wij zondigen tegen Gods heilige wetwoorden ; is zeer zeker wel, dat wij zondigen tegen die tien geboden. Maar meer nog is het, veel meer en veel erger is het wanneer wij ons verzetten tegen het reinigingswerk van de Christus. Wanneer wij ons daar tegenover stellen en wanneer we van Hem niet gered en geholpen en gezegend willen worden.

Inderdaad, gij hebt tegen Gods heilige wet gezondigd en gij zijt schuldenaar voor die ganse wet aan de voet van de Sinai. Maar wanneer gij zondigt en gij het bloed des Nieuwen Testaments onrein acht, wanneer gij u daar voor een bukkende en een buigende en een dienende Heere Jezus op het onverwachtst terugtrekt, omdat gij zelf uw vuile voeten wel wilt wassen, is veel erger. Want dat werk, dat wilt ge zelf wel doen. Hij mag u wel wassen, maar dat werk dat wilt ge dan toch zeker zelf wel doen.

"Neen zegt de Heere - Ik was, Ik zal u wassen of Ik was u niet".

Zó zal Hij ons zaligen.

Hij onze onreinheid, en Hij onze walgelijkheid, en Hij onze zonde en schuld; en wij Zijn heiligheid, en wij Zijn reinheid, en wij Zijn gerechtigheid.

Zalig die ruilhandel, wanneer ge het verstaat, wanneer ge tot as geworden zijt; want het goddeloze volk wordt haast tot as.

En wanneer ge dan tot as geworden zijt onder de Liefde Gods, want wie is het, die bij een Verterend vuur wonen kan? Wanneer het alles van u wordt verschrompeld, wanneer er niet anders overblijft dan sintels, wanneer er niet anders overblijft dan, ja, zeg het maar, dat ge niet wilt en dat ge niet kunt en dat ge niet zult, omdat ge zo onverenigd zijt met de wegen des Heeren, dat het alles tegen die Christus oprijst.

Indien Ik u niet wasse, neen, Christus verwijt niet, Christus zegt: Ik zal u wassen, ambtelijk. Ik zal u wassen als Profeet, opdat ge in Mijn wegen zoudt wandelen, omdat Ik u de weg wil wijzen, omdat Ik u wil zeggen: Daar strekt zich al Mijn lust en liefde heen. O God, ik kan niet, ik wil niet, ik zal niet, ik heb geen voeten om te gaan, ik heb geen handen om aan te grijpen, o God, ik weet het niet hoe.

"Neen - zegt de Heere wat ik nu doe, dat weet ge niet. Ik ben uw voeten aan het wassen, opdat ge zalig zult worden. Ik ben uw voeten aan het wassen, opdat het zal wezen: Ik zet mijn treden in Uw spoor, opdat mijn voet niet uit zou glijden. Ik ben uw voeten aan het wassen als Profeet om u de weg te wijzen, om u leren door het Woord der waarheid, en om u te doen verstaan ook aan de avond van uw leven. Toen gij jonger waart, gordet gij uzelf, maar wanneer gij zult oud geworden zijn, dan zal een ander u gorden en u brengen waar gij niet wilt".

Dat kan alleen wanneer uw voeten gewassen worden door de gewillige Christus en door de gehoorzame. Heere Jezus.

En als Hij daar dan de discipelen ziet twisten, wie de voornaamste en wie de grootste zal zijn, dat is bij ons nog precies hetzelfde, geliefden, dan heeft Christus het hun voorgedaan, zoals zij met elkander hebben te handelen, opdat zij de minsten zouden zijn de één voor de ander.

Maar Hij heeft het hun niet alleen voorgedaan als exempel, maar Hij heeft het ook voor hen gedaan als de Borg, als de Middelaar. Zo heeft Hij hun dwaze wandel op Zich genomen, zo heeft Hij hun willen leren, dat waar bij een mens zijn weg niet is, noch bij een man om in de wegen des Heeren te wandelen, dat de Heere daar borgtochtelijk bezig is.

Neen, ik spreek hier niet van een symbolische handeling. Ik weet van die dingen niets.

Maar het heilgeheim, dat kan alleen aan u verklaard worden, dat kan alleen door u verstaan worden, dat kan u alleen gegund worden, wanneer gij krijgt het geloof van Gods uitverkorenen en wanneer gij het naooft ervaren: een geschonken Heere Jezus aan de voeten. Ja.

Opdat het zou zijn: En zij zullen naar Sion vragen en zij zullen daar henen wandelen op de weg.

Dat moesten en dat mochten die discipelen. En ook gij.

Maar dan is het niet alleen een profetische, maar dan is het ook een priesterlijke bediening. Ja, dan wordt het ook zo zoet en zo zalig, wanneer Hij u toefluistert in uw biddeloosheid en wanneer ge niet kunt voortgaan op de weg en wanneer ge als een kruiper daar neerligt en wanneer ge uitgevallen zijt en wanneer het niet anders is dan veroordeling van uzelf en wanneer ge nog eens op uw knieën wilt gaan en dat ge zegt: het is niets dan eigenliefde, het is niets dan zelfbedoeling, o God, kom mij er dan toch aan te ontdekken en dat ge los moet laten wat ge niet los kunt laten en dat ge niet los wilt laten, en dat ge van deze wereld en van de dingen des stofs niet los kunt komen, dan wordt ge daarin onderwezen door die Profeet, maar dan wordt ge daarin ook overgenomen door de Priester.

Want Die verklaart, dat er verzoening is door voldoening. Want dan is Hij het, Die met één Offerande in eeuwigheid volmaakt al degenen, die door Hem tot God gaan, in de weg van Zijn gehoorzaamheid en in de weg van Zijn lijden en in de weg van Zijn strijden en in de weg van Zijn tranen en in de weg van Zijn dood en in de weg van Zijn opstanding.

Dat is de Priester, Die uw voeten wast. En dan ook in Zijn koninklijke bediening komt Hij dat te doen, want het is alles ambtelijk. Het is alles ambtelijk van de Christus, ook Zijn koninklijke bediening, opdat Hij u onder Zijn majesteit en onder Zijn macht zou brengen.

Want wanneer Hij niet Zijn Petrus overwonnen had, dan had Hij nooit zijn voeten gewassen. Maar omdat Petrus hier moest vallen voor zijn Koning, en omdat Petrus hier Petrus los moest laten, daarom komt er een zakken en daarom komt er een zinken, daarom komt er: Heere, nu niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd. Heere, geheel en al. Dat is het.

Opdat zij ook ambtelijk zouden zijn toegerust tot de bediening, want zij waren door Gold niet alleen geroepen, maar ze werden ook door God gezonden in het midden der wolven.

Ja geliefden, dat is voor de apostelen in het bijzonder geweest, maar wanneer gij het ambt der gelovigen leert kennen als vrucht van wedergeboorte.

Wij kunnen daar nu niet verder over doorgaan, omdat het nog al een breed betoog zou kunnen worden.

Maar wat zegt ge dan van het ambt der gelovigen wel?

Bij de één is dat sterker ontwikkeld dan bij de ander. Ge hoeft er nu juist geen prediker voor te zijn of een leraar voor te zijn, of een evangelist. Profetisch, priesterlijk, koninklijk.

Dat komt ook bij Gods kinderen. Daaraan zijn ze dan ook te kennen, dat Hij hun voeten heeft gewassen en hun voeten heeft gebonden en hun voeten bevrijd en hun voeten geheiligd en dat hun voeten gewijd zijn, dat kunt ge hieraan zien: Dat ge in Zijn wegen moogt wandelen.

Dat kunt ge hieraan zien: Aan uw levenswijze en aan uw levensrichting!

"Ja - zegt ge - maar?" Ach geliefden, dit is het ontzettende, de voeten van de discipelen waren gewassen en hun bediening was daar en het Woord van Jezus vergezelde hen, en wanneer nauwelijks hun voeten gewassen zijn, dan vluchten zij van de Christus Gods af. En zij hebben Mij allen verlaten.

Weg! Achter Jezus weg!

Dat bestaan dat blijft bij ons. Hoort ge het?

En voelt ge dan niet met mij de noodzakelijkheid van die wassing?

Ja, zij hebben Hem verlaten, zij hebben Hem allen verlaten, konden niet één uur met Hem waken, en zij stoven allen uiteen als verstrooide schapen, toen de Herder, hun Voetwasser, geslagen werd.

Dan zet Hij Zijn weg voort. Dan gaat Hij daarheen op de kruisheuvel en daar, aan dat ruwe hout, daar worden Zijn handen en Zijn voeten doornageld en daar wordt Hij vastgespijkerd, daar wordt Hij gebonden, daar wordt Hij verslonden, daar heeft Hij Zich doodgéliefd: Ik heb lief, dat bleef maar. En Hij had lief ten einde toe.

Liefde tot Zijn Vader, maar ook liefde tot Zijn bruidkerk. Christus heeft niet gekozen voor Zijn Vader.

Christus heeft niet gekozen voor Zijn Volk. Maar Christus heeft én Zijns Vaders hand vastgehouden, én de hand van Zijn zwarte bruidskerk gegrepen en vastgehouden.

En zo heeft Hij de hand van Zijn zwarte bruid gelegd in de hand van Zijn Vader. Een zodanige Middelaar betaamt ons, heilig, onnozel en afgescheiden van de zondaren.

Christus heeft het u en mij voorgedaan, en Christus heeft het voor Zijn kerk voldaan en voorgedaan en volbracht. Wanneer dat Woord nu langs ons heen gaat en het verstuift weer langs de kilheid van uw slapen, wat dan? Zoudt ge dan Christus Jezus de schuld geven? Zoudt ge dan Hem de schuld geven, dat ge zoudt zeggen: Ja, ik moet werkzaamheden hebben, ik moet gebed hebben, ik moet een gevoelige ziel hebben, er moet bij mij geen geestelijke traagheid zijn.

Ja, want zo zitten wij hier toch, hè? Zo zitten wij hier toch? Er moet eerst wat gebeuren.

Omdat wij Christus Zijn werk niet gunnen. Laat Hem dan Zijn reinigingswerk doen. Hij is toch gebogen en gebukt voor u? Moet Hij nu nog lager bukken?

Maar omdat het is: Gij zult mijn voeten niet wassen in der eeuwigheid, dat is die ongedode hoogmoed, dat is omdat gij een christen wilt zijn en dat gij een Petrus wilt zijn. Neen geliefden, omdat gij u niet wilt laten zaligen. Daarom !

Gij wilt zelf uw onreinheid wegdoen, maar dat zal niet gaan. Wanneer ge dan naar huis gaat en het heeft u niet getroffen, hoe zal het dan zijn? Hoe zal het dan zijn?

Dan weet ik zeker, dat gij, als gij thuiskomt, dat daar een bukkende en een knielende Jezus is bij u op het erf. Dan weet ik zeker, wanneer ge aanstonds uw aardappels opzet, dat dan naast u en bij de gootsteen dat daar een wenende Jezus staat en dat Hij het u zal toefluisteren: "Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik u bijeen willen vergaderen, gelijk een hen haar kiekens", en dat de tranen van de Borg vallen voor de poorten en de muren van uw hart.

Opdat gij heden zoudt bekennen, gij, die profeten doodt. Dan zegt ge: "Dat heb ik nog nooit gedaan !"

Wat? Ge hebt Gods Woord op de mond geslagen.

Dat heb ik nog nooit gedaan.

Wat, daar laat ge het. "Ach", zegt ge, "ik zie Hem niet". Ik raad dat gij van Mij koopt ogenzalf. Daar is Christus. Er is geen enkele verontschuldiging.

God heeft Zijn Zoon gegeven.

God heeft geantwoord op de zonde en op onze goddeloosheid met Zijn Zoon.

Maar, Hij klaagt het en Hij kan het ook hier wel klagen over mij en over u. En gij wilt tot Mij niet komen.

Wij hebben onze onreinheid liever dan de Christus Gods. Maar omdat Hij Zich niet stoorde aan Zijn discipelen, wanneer zij daar met elkander twistten, wie toch wel de meeste zou zijn. En zo is het hier toch immers ook? De één heeft genade en de ander heeft ook genade ontvangen, en dat is ook een mens met genade, en die man die heeft ook wel wat geleerd, en die vrouw die denkt ook al dat zij er wat van weet. Goed, ik laat het allemaal aan zijn plaats. Want tenslotte ben ik ook door dat kreupelhout heen gekropen. Maar indien Ik u niet wasse, gij hebt geen deel aan Mij. Zo is het.

Ik wil niet intiemer zijn en ik wil ook niet illustreren, want ik zou het uit mijn eigen leven kunnen illustreren, en ik zou het uit mijn eigen leven naar voren kunnen brengen. Zonder verschrikking voor God te verschijnen, hoort ge het? Zonder verschrikking voor God te verschijnen. "Ja - zegt ge - dat zal dan zijn in die dag". Maar om nu: Heden, zo gij Zijn stem hoort, om nu heden, vandaag zonder verschrikking voor God te verschijnen. Gij zegt: "Heere, hier ben ik nu. Mijn hoofd, mijn handen en mijn hart, mijn hele lichaam. Neem mij nu maar, zo recht en zo slecht als dat ik ben".

Zonder verschrikking, met het gezwel voor God open te komen. Niet dat het eerst anders moet worden. Neen, ganselijk niet. Maar Liefde zonder eind noch paal is Gods Zoon en Gods liefde altermaal.

Er is een vlak veld, omdat Hij de Weg is.

Er is waarheid, omdat Hij de Waarheid is.

Hij is het Leven. Waarom? Omdat bij u de dood is.

Hij is de Heelmeester, omdat er bij ons niet anders is dan krankheid.

Hij is de Heiligheid, omdat bij ons niet anders is dan onreinheid en het verderf.

Hij is het, Die alleen voor God kan bestaan, en Die het Zijn kerk leert:

Als Ik dat niet voor u ben, Rechvaardigmaking, Heiligmaking en Volkomen Verlossing, wanneer Ik niet voor u ben de Gehoorzame, dan kunt gij niet zalig worden.

Indien Ik u niet wasse, geen deel aan Mij.

Ach, mocht het schreeuwen in uw ziel, mocht het oprijzen in uw gemoed, mocht het u geen ogenblik en geen uur rust meer laten, dat het u aangrijpt: geen deel aan Jezus te hebben, geen deel, geen Zaligmaker voor mijn hart. Mocht het u aangrijpen. Want, zoekt eerst het Koninkrijk Gods, en al die dingen zullen u toegeworpen worden.

Martha en Maria dienden eerst Jezus. En toen Jezus heengegaan was, kregen zij de armen er nog bij. Ja ja, ge moet nu niet denken dat ge uitgediend raakt. Zij dienden eerst Jezus en toen kregen zij de armen er nog bij. Dat kon alleen omdat Jezus bij hen in Bethanië was geweest, en dat kon alleen omdat ook zij daarbij hoorden.

Indien gij gewassen zijt, zo zijt gij rein vanwege het Woord, dat Ik tot u gesproken heb.

De tijd is mij ontgaan, geliefden. Mocht ge vanmiddag de Eeuwigheid in de tijd krijgen te ervaren.

Wanneer de eeuwige Geest eens tot u komt en wanneer gij uitgedreven wordt naar uw zolderkamer of naar uw kelder opdat gij Hem daar zoudt zoeken, neen, omdat gij Hem daar zoudt vinden. Want Hij zoekt u in de laagte. Hij zoekt u in de laagte, Hij zoekt u in het stof. Hij knielt met u op uw vloer neer, en wanneer ge dan zonder bidden en zonder danken daarheen gaat en wanneer ge in stugheid vannacht maar weer in uw bed kruipt en wanneer ge het dan weer voor de zoveelste maal niet doet.

Waarom? Uit valse schaamte? Dat weet ik ook niet.

En wanneer Hij dan Zijn arm om u heen slaat en wanneer Hij dan zegt : "Indien Ik u niet wasse", zoudt ge dan toch niet naast die verachte Christus neer willen knielen?

Wij bidden u van Christus wege, laat u met God verzoenen. Er hoeft niets meer te gebeuren. Er is alles gebeurd. We leven uit een voldane zaak en uit een volbracht werk. Hij is de Middelaar.

Hij laat Zijn Vader niet los en Hij laat de kerk niet los, enkel en alleen omdat Hij zou doen hetgeen een Bedienaar des Heiligdoms te doen heeft, om te zijn een biddende, een dienende en een dankende Hogepriester, ook voor u.

Zonder verschrikking voor God te verschijnen, zonder verschrikking aanstonds voor Hem neer te vallen en te zeggen: "Heere, hier ben ik met alles".

Hè, dat „zonder verschrikking".

Laat het Mij nu eens zien, zegt Jezus, want er is niemand die u oordeelt aangaande het gezwel. Maar laat het Mij nu maar eens zien.

En dan, wanneer Hij het ziet, en wanneer Hij dan zegt: "Neem een klomp vijgen en leg dat op het gezwel". Zo zal Hij uw levensdagen rekken en zo zult gij het verstaan met een Hiskia. Wanneer eerst de boodschap tot u gekomen is: "Bereid uw huis, want gij zult sterven en gij zult niet leven", dat er dan een Middelaar was, dat er dan een biddende en een dienende Hogepriester was, dat er dan een Heelmeester was en dat er dan die Zoete Vijgen van Vrije Genade uit de verdienste van de 'Christus Gods op het gezwel gelegd zullen worden, opdat gij het zoudt verstaan: Dóór Hem is mij genezing geworden. Zo gaat dan de Christus nog als een dienende Heere Jezus en als de Man van smarten nog zo laag in de bediening des Woords.

Zie, daarom moesten die voeten van die discipelen gewassen worden.

Wanneer wij niet met gewassen voeten hier voor u staan, dan zijn wij geen geroepen leraar, dan kunnen wij niet onder u door, dan kunnen wij niet dienen, dan zullen wij ook niet tot uw hart kunnen spreken. Maar dat zijn wij niet. Dat is Hij ! Indien Ik, hoort ge het? Christus, u, hoort ge het? u persoonlijk. Nogmaals, wat geeft het lof Hij nu al anderen hun voeten gewassen heeft, of Johannes dat mocht ervaren of Petrus, maar als gij het moogt ervaren.

Dan kan het gezien worden aan uw levenswijze en aan uw levensrichting.

Dan zijt ge voor altijd een ongetroost mens.

Wat zegt ge? Nu keert ge het weer geheel lam!

Ja, dan zijt ge voor altijd een ongetroost mens, want Hij is uw enige Troost, beide in leven en in sterven.

En er is geen afhankelijker schepsel dan een mens, die door Jezus de voeten gewassen zijn.

Die kan nooit meer anders dan: Heere, ai maak mij Uwe wegen door Uw Woord en Geest bekend.

Amen.

O Heere, wil U ons maar leren, opdat wij mogen verstaan, dat Gij zo laag, gekomen zijt aan de voeten van Uw beminden om ze te wassen, om ze te binden, om ze te heiligen, opdat het zou zijn: Ik zet mijn treden in Uw spoor.

O, dat kan alleen wanneer Gij dat zegt, Heere, en wanneer Gij ons trekt, want dan worden wij in Uw voetstappen zalig.

Amen.

Uit de 72e Psalm en daarvan het 8e vers:

*Zo moet de Koning eeuwig leven!"
Bidt elk met diep ontzag;
Men zal Hem 't goud van Scheba geven,
Hem zeeg'nen, dag bij dag.
Is op het land een handvol koren,
Gekoesterd door de zon,
't Zal op 't gebergt' geruis doen horen,
Gelijk de Libanon.*

Laat ik u nog even mogen mededelen, dat het in ons voornemen ligt om aanstaande woensdag over acht dagen, dat is de 12e maart, 's middags aan deze plaats bidstond te houden voor het gewas; 's middags om half drie. Misschien wilt ge het doorgeven, want ge moogt gerust zeggen: Kom, ga met ons en doe als wij! Wij doen het altijd verkeerd. En zo hebben wij mensen nodig, die het verkeerd doen. Er blijft voor ons niets anders over dan de voetwassing. En daarom moogt ge gerust zeggen, want ge hoeft u voor uw Koning niet te schamen: Kom, ga met ons, en doe als wi ! Daar zijn ook uw voeten voor gewassen.

Gaat thans henen in vrede:

O Vader, dat Uw liefd' ons blijk ;

O Zoon, maak ons Uw beeld (gelijk ;

O Geest, zend Uwe troost ons neer ;

Drieënig God, U zij al de eer.

Amen.

Votum:

Onze hulpe en onze verwachting sta in de Naam des Heeren Heeren, Die hemel en aarde schiep door hot Woord van Zijn kracht; Die trouwe houdt en eeuwig leeft, en nooit laat varen de werken Zijner handen. Genade, barmhartigheid en vrede worde u geschonken van God de Vader; en van Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere; door de bediening van de Heilige Geest. Amen.

Proberen wij nu te zingen uit de 81ste Psalm en daarvan het 15e en het 13e vers:

*Och, had naar Mijn raad
Zich Mijn volk gedragen!
Och, had Isrels zaad
Op Mijn effen paân
Ijv'rig willen gaan,
Naar Mijn welbehagen!*

*Maar Mijn volk wou niet
Naar Mijn stemme horen;
Israël verliet
Mij en Mijn geboôn;
't Heeft zich and're goôn,*

Naar zijn lust, verkoren.

De genade gaat altoos voor de vrede.

Gelijk de rechtvaardigmaking gaat vóór de heiligmaking, zo gaat altoos de genade Gods vóór de vrede. Ge kunt genade hebben ontruimt in uw leven, en gij kunt verrassende uitreddingen hebben gehad, de Heere kan met Zijn goedheid over u zijn ter rechter- en ter linkerhand, dat ge inderdaad genade hebt mogen ontmoeten in uw leven, en dat ge toch, ondanks die genade, nog geen vrede met God hebt. Daarom is de vrede ook meer dan de liefde.

Ge verstaat die dingen niet. Maar het is ook alleen maar: Gods verborgen omgang vinden zielen, waar Zijn vrees in woont.

Dat zijn degenen, die die vreze kennen, waar ze dagelijks onder gebukt gaan, en het voor hen een dagelijks kruis uitmaakt of ze wel genade bij God gevonden hebben.

Want het is een groot verschil of wij ons bij de kerk voegen of dat God ons, bij de kerk voegt.

Het is een groot verschil of wij ons met genade inlaten en bemoeien, of dat genade tot ons komt.

En wanneer genade tot u komt, dan vergaat u hemel en aarde. Neen, toch niet. Als genade tot u komt, dan probeert ge met de genade een deugdzaam mens te worden. Dan probeert ge met de genade de wet te vervullen. Dan probeert ge met de genade in de wegen des Heeren te gaan.

En is dat dan niet goed?

Dat is kostelijk. Maar uw onvrede wordt, in die weg hoe langer hoe groter! De teleurstellingen en de afbraak worden in die wieg hoe langer hoe pijnlijker. Want Hij is gevonden van een volk dat naar Hem niet vraagde en dat naar Hem niet zocht. Zo kunt ge alleen maar door verrassing zalig worden. Zo doelt uw opvoeding niets, en uw Schriftkennis is gebrekkig, en al die dingen zijn deugdzaam en prijzenswaardig, maar het wordt bij u niet gevonden.

Jaren geleden hebben ze in Engeland op één van de grote begraafplaatsen een graf ontdekt. In het midden van die zee van graven, daar lag dat graf, verwaarloosd. Toch hebben ze dat graf gevonden. En op dat graf stond : De ongelukkigste. Dat was het grafschrift: De ongelukkigste.

Waar men zich nu het meest over verwonderen moet, dat weet ik niet, over het grafschrift of over hetgeen ze toen hebben gedaan.

Toen hebben ze dat graf geopend, en zijn ze daarin gaan graven en vonden niets! Er lag geen lijk en er waren geen beenderen, niets.

Ik laat die dingen op zijn plaats en ik wil daar ook niet verder op ingaan. Maar wanneer ge gaat leren graven, en wanneer ge gaat leren zoeken naar de ongelukkigste, dan is het een grote genade, wanneer ge dat in het graf van uw eigen bestaan gaat doen!

En toch is het een groot voorrecht, wanneer wij die waarheid gaan verstaan: En Hij is bij de misdadigers gerekend, dat, wanneer we dan gaan graven in het graf van de ongelukkigste, dat Hij daar dan niet is. Want Christus was de Ongelukkigste. Hij was in de plaats van de aller-ongelukkigste en van de aller-ellendigste gaan staan, o en Hij was als de Ellendigste en de Aller ongelukkigste begraven, en?

"Wat zoekt gij de Levende bij de doden? Hij is hier niet". Dan is de Aller ongelukkigste, dat is de Christus, opgestaan met Zijn aller ongelukkigste volk, en Hij is heengegaan voor de ogen van degenen, die het zagen, en Hij heeft het ze toegelachen en toegefluisterd: "In het huis mijns Vaders zijn vele woningen, en Ik ga heen om u plaats te bereiden".

Zie, zó is Christus voor dat volk gestorven. Hij is voor dat volk opgewekt, en Hij is voor dat volk heen gegaan om ze daar plaats te bereiden.

"En wanneer Ik uw plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder tot u".

Zalig zijn zij, voor wie Hij plaats bereidt.

En zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams.

Zo zult ge dan hier in dit leven en tussen de graven, uw ongelukkigheid hebben af te eten en gij zult het hebben te proeven en te verstaan: "Mijn Ziel, hoe treurt gij dus verslagen en wat zijt ge onrustig in uw lot?" Kijk eens, dat is nu genade, ja, dat lot wordt nu in de schoot geworpen en het ganse beleid is van de Heere, wanneer ge als een ongelukkig mens en als een ongetroost mens over de aarde gaat.

En waaraan kunt ge dan weten dat het echt van God is, waar ge het toch uzelf hebt aangedaan?

Dat kunt ge hieraan weten; dat ge voor geen duizend werelden uw ongelukkigheid zoudt willen missen.

Niet dat ge door uw ongelukkigheid getroost zijt, maar er is bij ogenblikken zoveel zoetheit en zoveel makkelijkheid en er is zoveel verbinding en er is zoveel wat ge niet verklaren kunt, maar toch is het waar: Ik leg mijn hoofd hierop vertrouwend neer. Hierop. Waarop? Deze ene zaak heb ik begeerd van God, !daar zoek ik naar, het is mijn zaligst lot. Wat?

Dat zolang mij het Levenslicht bescheen, ik in 's Heeren huis mocht wonen hier beneên.

En hoe zijn we dan opgegaan vanmorgen? Was er nog een knieën buigen of hebt u het maar overgeslagen, want dat is er tegenwoordig niet meer bij. Was er nog een opslaan van Gods Woord? Was er nog een hunkeren? Nu, ik zal maar nipt verder gaan.

Ik vraag alleen maar of er ongelukkigheid was. En dan kan hij zo ongelukkig zijn, dat hij zijn eigen ongelukkigheid niet vertrouwt. En dan ziet hij jaloers op Gods kinderen en op Gods tobbers, op dat bekommerde volk, dat zelf in het donker gaat en dat een lantaarn op hun rug draagt, opdat ze wel eens tot enig schijnsel en tot enig licht en vertroosting zijn voor een ander, maar voor zichzelf gaan ze daar, dagen zonder getal. Maar waaraan weet ge het?

Dat in die ure uw hart menigmaal overloopt van ongelukkigheid en overloopt van verlangen en van heimwee naar een onbekende God en naar een Jezus, waarop een liefdesbetrekking gevallen is in de eenzaamheid, waaraan gij het kunt verstaan, dat ge een open consciëntie hebt, waar ge God in kunt laten kijken, geliefden. Niet dat ge zo rein zijt, maar dat ge God er in kunt laten Zien en zeggen: "O God, er is niets van U in mijn hart, en aan de kennis Uwer wegen heb ik geen kennis, maar ik heb er ook geen lust in".

Zo voor God open te vallen.

Ja, we willen wel naar de hemel, en we willen ook wel zalig worden. We willen allemaal gered worden.

Maar dit is het: Gods ongelukkig kind is daarom zo gelukkig ongelukkig, hoort ge het, gelukkig ongelukkig. De wereld is ongelukkig gelukkig.

Maar zij zijn daarom zo gelukkig ongelukkig, omdat er een gemis in hun ziel is gevallen, en omdat ze de afstand gevoelen en de scheiding gevoelen en dat het niet anders is in hun hart, en daarom zo smartelijk, dat ze God in Zijn recht zijn toegevallen, dat er een liefdesbetrekking op een onbekende God is gevallen, dat er een heimwee-hunkeren in hun hart is, en dat ze zichzelf niet mee kunnen krijgen, en dat ze zichzelf niet uit kunnen spreken, en dat ze zichzelf niet kunnen verklaren en nochtans bij al de raadselen en bij al de problemen in dit leven en bij alle waaroms is het: Nochtans heb ik met al mijn kracht de Godsregering overdacht, maar het is een stuk, dat in mijn oog te wonderlijk was en veel te hoog.

Dat die wereld met al zijn wereldellende in de hand Gods is ; dat die wereld met al zijn bedreiging en al zijn gevaren in de hand Gods is; dat die wereld met zijn revolutie in de hand Gods is; dat die wereld met zijn werkloosheid in de hand Gods is. Dat die wereld met zijn duivelse werken en met zijn atoomenergie, met zijn H-bom en met al die krachten in de hand Gods is, en in de overheersing van de Heilige Geest.

Zie, dat is het geheim wat wie nooit zullen verklaren. Maar het is het geheim wat toch u en mij bezig houdt, maar waar God ons een antwoord op geeft. Opdat gij het zoudt verstaan, wat? Voor een kleine tijd heb Ik u verlaten, maar met eeuwige ontfermingen zal Ik Mij uwer ontfermen.

En wanneer God nu de sleutelmacht niet had, en wanneer God Zelf de gouden sleutel van vrije genade niet hanteerde, dan zou het een wanhoopstoestand zijn. Maar het is ganselijk geen wanhoopstoestand. De kerk kan, met eerbied gesproken, niets gebeuren. Zij kan als de ongelukkigste zich kennen, maar Christus is de Aller ongelukkigste geweest en geworden voor Zijn ongelukkig volk. En ze hebben Zijn graf bij de goddelozen gesteld. En ze hebben Hem er in gemetseld en zij hebben het graf verzegeld. En?

De Aller ongelukkigste is opgestaan enkel en alleen om het u te bereiden: Dan zullen daar de blijde zangers staan, dáár. Hier zijn de klagers en hier zijn de klaagvrouwen. En als ge uw ziel niet als een klaagvrouw met u om leert dragen, dan hebt ge maar een oppervlakkige godsdienst.

Maar die zijn ziel als een klaagvrouw met zich omdraagt, en die de tweeling van de smart in de wieg van zijn zieleleven hoort klagen, daar wordt God bevindelijk ervaren, dat Hij een God is, Die de dood levend maakt, Die de zonde levend maakt, Die de ellende levend maakt; dat het een God is, Die u komt te verslaan en komt te verbreken innerlijk, om het u te leren dat ge onder de waarheid in slaap valt, om het u te leren, dat ge hier als standbeelden neerzit, om te leren dat we vleeselijk zijn, verkocht onder de zonde en dat God ons geen rust laat.

Waarom?

Omdat Hij om de Zijnen komt!

En zó worden we zalig, omdat God ons de rust komt op, te zeggen en omdat Hij om het Zijne komt, en omdat Hij om de Zijnen komt en gij also zoudt verstaan, dat gij door het ledige graf van de Christus Gods de poorten der zaligheid zult ingaan. En waar komt het nu voor ons op aan?

Dat we van onze godsdienst bekeerd warden. Daar komt het op aan. Dat we van onze godsdienstigheid moeten bekeerd worden.

We moeten van onze bekeerlijkheid gebracht worden tot onze onbekeerlijkheid.

Want ge moet niet denken als ge waarachtig tot Jezus Christus bekeerd zijt, dat ge boven de waaroms en boven de problematiek en boven de vraagstukken van dit leven uitkomst. Wanneer ge tot God bekeerd wordt door God, dan komen we die dingen niet te boven. Dan zijn we ze aanstonds te boven. Wij zijn ze nu al, door het geloof in Christus te boven. Maar hier komt ge er eerst recht onder, opdat gij het woord !van Jezus zoudt verstaan: En die verloochen zichzelf en neme dagelijks zijn kruis op en volg Mij.

En wat is nu dat dagelijkse kruis?

Dat ik het dagelijks voor God heb te verzoeken. Dat is het dagelijkse kruis. En dat ik het dagelijks voor God heb te bederven en dat ik het dagelijks voor God verdoe.

"Ja", zegt ge, "maar zo is het toch eigenlijk niet; zo is het eigenlijk niet". Neen, want we moeten leren, wat moeten we leren? dat we de zonden haten? We moeten leren, dat we de zonde liefhebben!

Want ge maakt het uzelf wel wijs, dat ge de zonde haat. Maar wanneer er een diepgaande zelfkennis is, dan komt ge wel tot een andere conclusie. Dan gaan we leren, smartelijk leren, dat we de zonde en het vlees liefhebben. Dat is genade.

En de genade die daar mee gepaard gaat is(dit: Dat ik daarom, omdat ik ervaar dat ik de zonde en het vlees liefheb, dat ik daarom mijzelf ga haten. Dan krijg ik een wrevel en een nijd en een haat tegen mezelf, omdat ik zo'n ellendeling ben, dat, als daar Christus ligt en daar de zonde, dat, als God mij niet aan weerskanten vasthoudt, ik de zonde kies.

Hebt u een ander bestaan?

Nu, als het u niet aanstaat, deze prediking, nu, de deur staat wagenwijd open en deze deuren kunnen ook nog open. Dat zeg ik niet uit hoogheid vandaan, maar dat zeg ik tot hulde en ere van die geheel enige Koning, want Hij is tot zonde gemaakt.

En wanneer gij één zonde te boven zoudt kunnen komen, dan Zou Christus geen volkomen Zaligmaker zijn.

"Ja", zegt ge, "maar we krijgen de genade".

Ja, weet ge hoe het is met de godsdienst van vandaag? Dat deed Ik voor u, en wat doet gij nu voor Mij? Maar zo is het niet. Christus heeft alles gedaan, en Hij doet alles, en Hij blijft alles doen.

En dit is de grote dankbaarheid: dat ik bij Hem blijf, en het Hem altijd laat doen.

Veronderstel dat ge een dokter hebt gehad vijftig jaar, met uw grote huishouden, en ge hebt een heleboel ellende gehad en ge hebt een heleboel narigheid gehad, en uw vrouw is, ik weet niet hoe dikwijls al, ziek geweest, en ge waart aan de grond met uw portemonnee ook, en die dokter heeft het altijd geredderd in uw huishouden, en die heeft u betrekkelijk nooit een nota gestuurd. En als één van uw kinderen naar het sanatorium moest, dan heeft hij er voor gezorgd. En als er eens een fles wijn moest zijn, dan heeft hij er ook voor gezorgd, en als er eens een biefstukje moest zijn.

Ja, want het zat er bij u niet aan. En dan kwam het ook op tafel. En die dokter heeft meer dan vijftig jaar met u opgetrokken. Nu, en toen is het een beetje beter gegaan in uw gezin. Toen werd het niet die ziekte van toen, maar toen kwam er weer een ander geval van ziekte. Toen zei die vrouw of die man : "Zouden we nu wel, zouden we nu niet eens naar die andere dokter gaan? Want hij heeft al zoveel met ons opgetrokken en hij heeft al zo veel met ons doorgemaakt en het heeft de man al zoveel gekost. Zouden we nu maar eens niet naar een andere dokter gaan?"

Niet omdat ze geen achting meer hadden voor die eerste dokter, maar juist omdat ze hem wilden ontzien. Hè, wat denkt ge er van? Zou dat geen schoftenstreek zijn geweest van dat huishouden? Zou dat niet het allerminste zijn geweest wat ge denken kunt? Neen, daar bij die dokter blijven. Uit dankbaarheid bij die dokter blijven, die er al zoveel aan gedaan heeft en die het al zoveel gekost heeft.

En zo blijven we uit dankbaarheid bij de genade.

En zo blijven we uit dankbaarheid bij de Christus Gods, om Hem te huldigen en om Hem te loven en te prijzen dat Hij dat alles voor ons gedaan heeft.

We maken Christus alleen maar groot als Hij nog meer aan ons kan doen.

Toen ik van de week uit die toestand lag te treuren en lag te kermen 's nachts en dat ik het uit moest roepen: "O God, ik kan 'het niet anders dan verzondigen, hebben jullie dat nooit of verzondigen jullie het zo af en toe maar eens een beetje, als er af en toe maar eens een knoop van uw jas afvliegt? maar toen ik daar lag te treuren dat ik niet anders kon doen dan het altijd maar te verzondigen, acht en zestig jaar voor God verzondigd, ik ben nu acht en zestig jaar, en nu staan we hier nog met een verknoeid leven. Heere, nu heb Ik niet anders en ik ben niet anders en ik kan niet anders en ik zal niet anders dan het altijd voor U, Heere, verzondigen en bederven. En dat was niet met dat mond, maar dat was eens werkelijk waar. En toen begon het in mijn ziel te zingen: "Gij maakt, dat de uitgang van de morgen en van de avond juich en dat men U, voor al Uw zorgen, ootmoedig dank betuig".

En dat was zo'n wonderlijk lied in mijn ziel. Ik altijd zondigen en het nooit anders dan verzondigen, en toen: "Gij maakt, dat de uitgang van de morgen, dat is Zonde; de uitgang van de middag, dat is zonde; de uitgang van de avond, dat is zonde; de uitgang van de nacht. Gij maakt dat de uitgang van de morgen en van de avond juich, opdat men U voor al Uw zorgen ootmoedig dank betuig". Zo kon Christus alleen maar aan Zijn eer komen: Bij ons altijd zonde en bij Hem altijd genade. Zo maakt Hij uw klacht en uw nood, zo maakt Hij uw beleving en uw dood, dat het niet anders is dan onvruchtbaarheid en zonde, waar ge nooit bovenuit kunt komen, dat het alleen tot roem van Gods genade is. Zo wordt alleen Christus gehuldigd, zo alleen wordt Hij groot gemaakt.

Want, wanneer gij geen zondaar zijt en geen zondares, dan is Hij ook, met eerbied gesproken, uw Heere Jezus niet.

En waarom gaat ge nu zo ongelukkig over de wereld? Waarom? Want ik kan de narigheid en de ontevredenheid en de sagrijnigheid van uw gezicht aflezen, zo onverenigd met en kwaad tegen de wegen des Heerlen. Omdat ge anders wilt zijn en omdat ge het anders wilt hebben in uw huisgezin en omdat het zus verkeerd gaat en omdat het zo verkeerd gaat.

En dat neemt ge nu waar. Ge neemt het waar aan uw tafel, ge neemt het waar in uw huwelijksbed, ge neemt het waar bij uw kinderen, ge neemt het waar van de maandag tot de zondag en van de zondag tot de zaterdag, en ge voelt dat het met lawinesnelheid in uw leven naar beneden gaat. Ge voelt uw schuldige onmacht en ge voelt de ellende groter worden. En de man treurt er over nde vrouw treurt er over en de kinderen gaan er onder gebukt en ge neemt het waar en? En? Ge leeft er overheen. We gaan gewoon langs de werkelijkheid heen.

En wanneer ge dat nu gaat leren, werkelijk gaat leren zoals ik het u in gebrekkige bewoordingen zeg, dan is God op weg om u zalig te maken.

Zijt ge nieuwsgierig naar het woord van mijn tekst?

Ik ben eigenlijk al aan mijn toepassing bezig.

Het is uit het u voorgelezen Schriftgedeelte. Het is bij Lukas. Lukas is de medicijnmeester.

Lukas 14 vers 23 het laatste gedeelte, waar wij het woord van onze tekst lezen:

"En dwing ze in te komen, opdat Mijn huis vol worde"

Ja, als ge ooit zalig wordt, dan zult ge er toe genoodzaakt en gedwongen worden. Nu ligt hier het onderscheid: Wij kunnen genodigd worden tot de zaligheid en we kunnen genoodzaakt worden tot de zaligheid. Nu, daar ligt nog enig verschil in. Ge kunt genodigd zijn. En ge kunt ook genoodzaakt worden. We zullen het in dit morgenuur dan hebben, of liever gezegd niet hebben, God geve het ons als een maaltijd, over:

Gods grote Avondmaal

GODS GROTE AVONDMAAL

Gods grote Avondmaal uit het verleden.

Gods grote Avondmaal in het heden.

Gods grote Avondmaal in de toekomst.

Proberen wij tot God te naderen.

Zetten wij ons godsdienstig samenzijn voort, door met elkander te zingen uit de 65ste Psalm en daarvan het 6e en het 7e vers:

*Gij geeft, dat d' uitgang van den morgen
En van den avond juicht,
En dat men U voor al Uw zorgen
Ootmoedig dank betuigt.
Het land bezoekt Gij met Uw zegen,
En, door U droog gemaakt,
Verrijkt Gij 't grootlijks weer met regen,
Die tot den wortel raakt.*

*De Godsrivier doet G' overvloeien,
En op 't bereide land,
Het nuttig koren welig groeien;
Uw Goddelijke hand
Maakt d' opgeploegde voren dronken,
Tot uit de weke kluit,
Waar 't dropp'lend nat is ingezonken,
Gezegend voedsel spruit.*

De maaltijd is het hoogtepunt voor de natuurlijke mens.

De maaltijd is ook het hoogtepunt voor de bovennatuurlijke mens.

En hoe zijn het niet juist onze maaltijden, die lichten, onze maaltijden, die glans kunnen geven, ik zeg niet dat we dat doen, maar onze maaltijden die lichten, wanneer wij daar zitten in onze intieme familiekring, wanneer we daar aanzitten met de beminde. Wanneer we daar de vriend met de vriend zien, wanneer we daar verwanten met verwanten zien, wanneer er daar zielsverwante zielen bij elkander zijn en wanneer we dan naar des sprekers woorden luisteren, wanneer de vriend of de broeder het woord richt en bij de maaltijd het hart verklaart, ons verlangen weet te reppen en ons heimwee weet aan te wijzen, wanneer

het dan bij die maaltijd soms is temidden van alles wat ons zo aangenaam en zo zoet is om bij elkander te zijn, van geestverwante zielen, op de bodem van het leven, in de diepte van het hart rust de weemoed en de smart, maar de hope rijst daar neven, in het geslingerd mensenhart.

Zie, dat is de maaltijd van de wedergeborene.

Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons heeft wedergeboren tot een levende hoop.

Wanneer alle hoop u gans ontviel, en niemand zorgde voor uw ziel, toen ge onderging in uw ellende, toen heeft God uw pad gekend, omdat Hij bij u binnen wilde komen en omdat Hij bij u Avondmaal wilde houden, omdat Hij Zich neerzette aan de tafel in uw zieleleven, toen heeft God uw pad gekend.

Waarom weet ge het dan?

Wanneer ge opgehouden zijt met verlangen, wanneer de hoop u gans ontviel, dan begon ge op hetzelfde ogenblik weer opnieuw te verlangen, begon ge op hetzelfde ogenblik weer opnieuw te hopen en dan begon er wat te breken in uw hart.

Uw hopeloosheid brak, want God gaf een lichtstraal in uw ziel. Wat?

Ik zal nooit herroepen hetgeen Ik eenmaal heb gesproken, hetgeen uit Mijn lippen ging, blijft vast en onverbroken.

Dan doet het geloof een moord op het ongeloof. En dan begint ge weer opnieuw te hopen.

En de tranenbron, die bij u was opgedroogd, begint weer opnieuw te vloeien. En waar ge enerzijds zulke harde gedachten had van de Godsregering en van de Heere, is er zoveel tederheid in uw ziel ingedrukt, dan is er zoveel dat ge zelf niet begrijpen kunt, en dat nochtans aanwezig is, dat ge weer eens een oog buiten u gekregen hebt. En wanneer ge een oog buiten u gekregen hebt, dan hebt ge een belovend God op uw weg ontmoet.

En wanneer gij een belovend God op uw weg ontmoet, dan heeft Hij u ingedrukt in uw ellende. En wanneer die ellende voor u dan een dagelijks kruis is, dan is die ellende ook voor u een dagelijkse noodzakelijkheid en een dagelijkse nuttigheid. Want dan hebt ge het wel eens uitgeroepen: "O God, waarom moeten toch die zonden en ellende, waarom moet dat toch allemaal blijven wonen? Het is alsof ze als slingerplanten rondom uw tafel zijn, ja, het is onkruid. Waarom ruikt u het niet met wortel en tak uit? "Neen", zegt de Heere, "laat het opgroeien tot de dag des oogstes, want ge zoudt met het kwade het goede ook nog uittrekken".

Dus dan groeit zonde en genade naast elkaar op aan uw eigen tafel. Zonde en genade groeien naast elkaar op, bij uw eigen kinderen; groeien naast elkaar op in uw eigen hart en in uw eigen huwelijksleven. En zo worden vrouw en man vaak met elkaar geslagen, en zitten ze als twee tegenover elkaar, enkel en alleen omdat God ze wil leren: "Ik heb me in nood aan God verbonden". Want nimmer zal iemand het daar inniger en tederder en beter vinden, dan wanneer de Heere eens aan uw tafel wil komen en wanneer Hij eens open komt in de breking van het brood.

Dat is niet omdat gij het begeert, dat is niet omdat gij er naar verlangt, maar dat is: "Ik heb zeer begeerd dit Avondmaal met u te houden".

Dat gaat van God uit, en van Hem alleen.

Daarom druipt het uit het harte Gods.

Daarom keert het harte Gods zich tot u.

Daarom zegt Hij: "Ik ben de Roos van Saron, een Lelie der dalen".

Daarom is ook het kruis nabij de stad. Daar was het kruis van Christus.

En zo wordt het kruis van Christus nabij de stad "mensenziel" gezet. En op die heuvel "genade", dat is op die heuvel Golgotha, staat dat ruwhouten kruis. Op die heuvel Golgotha is die witte vlag des vredes hoog opgehesen en door de wind, die daar waait uit de hoek van Gods hoogheid en heiligheid, waait die witte vlag van vrije genade breed uit. En daar in die banen van die witte vlag daar lees ik het woord: Die slecht is, die kere zich herwaarts en die ete van Mijn brood en die drinke van Mijn wijn, die Ik gemengd heb.

En zo is daar de nodiging.

Zo waait daar de vlag, die vredesvlag van vrije genade wijd uit. En zo lezen we daar dat woord: "Die tot Mij komt, die zal Ik geenszins uitwerpen".

En zo heeft God Zijn maaltijd bereid.

En zo is de maaltijd een punt in ons leven en in het natuurlijke en in het bovennatuurlijke.

Zo wil God tot ons komen.

En God kwam tot Abraham, wanneer de zon hoog in het zenit stond. Toen kwam God tot Abraham. "En wanneer uw dienstknecht genade gevonden heeft in Uw ogen". En toen heeft God daar bij Abraham het middagmaal gebruikt. Wanneer ge met God het middagmaal mag gebruiken, ach; wanneer ge met God het avondmaal mag gebruiken, ach.

God komt bij u in als een Wandelaar.

God komt bij u in als een Hongerige en als een Dorstige.

God komt bij u in als een Vermoeide en als een Versletene.

En zo zal Hij bij u neerzitten in het bakhuis en zo zal Hij bij u neerzitten op de akker en zo zal Hij daar bij u binnen komen, wanneer ge bij uw zieke en stervende kindje neer zit. Zo zal Hij bij u binnenkomen, wanneer ge geen moed meer hebt, wanneer ge geen kracht meer hebt, wanneer ge daar neerzit als een groot vraagteken. Waar alles u aanvliegt en veroordeelt, wanneer alles u neerdrukt en gevangen houdt, wanneer er bij u niet anders is dan: "Laat me maar, laat me maar". Wanneer onverschilligheid en hardigheid des harten en verstoktheid van het gemoed zo de overhand hebben, dat het niet alleen biddeloosheid en geesteloosheid en traagheid is, maar dat ge vermoeid zijt onder uw eigen mensheid en dat ge verslagen zijt onder uw eigen bestaan en uw inwonend verderf. En wanneer de onredelijkheid tegenover degene, die ge liefhebt zulke vlammen kan uitslaan, dat ge als moeder zijnde u waarneemt als ontbloot van natuurlijke liefde en dat ge als man uw verharding waarneemt en dat de ongeregelde van binnen gedichteerd wordt, en dat ge er van binnen onder schreeuwt en dat ge niet los kunt komen, en dat ge dan zo door de tijd en door het leven gaat, zó. En?

Dan toch heel goed weten, dat God Zijn kerk op aarde heeft; heel goed weten dat God Zijn knechten op aarde heeft; heel goed weten, dat God Zijn Woord laat bedienen op aarde; heel goed weten dat het van sabbat tot sabbat nog gepredikt wordt en dat het Woord tot u uitkwam en?

Ze waren genodigd, ze waren verzocht, ze waren aangesproken en ze hadden de uitnodiging thuis.

En wanneer het dan in het oosten de tijd van de maaltijd is en wanneer dan, laat ik het zó mogen zeggen, het diner zal geschieden, dan krijgen ze die dag nog even een uitnodiging, zo was het in het oosten: "Denk er om, ge wordt verwacht!" Ze hadden de uitnodiging. Die hebt gij ook. Ge kunt niet zeggen dat ge niet uitgenodigd zijt. Het Woord is tot u gekomen van uw jeugd af aan. Misschien hebt ge het aan vaders knie en op moeders schoot al gehoord.

Er kunnen hier mensen zijn, die de Heere in hun jeugd meer nodig hadden dan nu ze groot zijn. Er zijn er hier ook, die als kinderen de Heere nodig hadden.

En nu?

Overwonnen door het vlees en alles wat wereld is.

De één had een vrouw getrouwd, en de ander had een juk ossen gekocht, en de andere had een akker. En de één had het hiermede en de andere daarmee. De één zat vast op zijn bezit. En de ander zat vast op zijn werk. En een derde zat vast op zijn bedrijf. En een vierde zat vast op zijn gezin. En een vijfde zat weer vast op zijn kinderen.

"Ik houd me voor verontschuldigd".

"Ik kan echt niet. Het leven is zo druk".

Nu, ge hebt ook haast geen tijd om zalig te worden hè? Neen. "Het leven is zo druk en we worden meegesleept. Ik kan er echt niets aan doen. Neem het mij niet kwalijk, houd me voor verontschuldigd".

En zo zitten we hier neer en zo staan we hier op de stoel. En nu moet ge niet proberen om er onderuit te komen, helemaal niet. Maar zeg nu maar gerust, dat ge God best aan Zijn plaats kunt laten. Ge zijt druk met uw bezit en ge zijt druk met uw werk, en ge zijt druk met uw bedrijf en ge zijt druk met uw ontwerpen. De één heeft het zus en de ander heeft het zo.

"Ja, ik heb een juk ossen gekocht en ik moet ze gaan bekijken. Ik heb een akker gekocht".

Nu, als ge blind zijt, dan kijkt ge niet naar uw ossen. En als ge blind zijt, dan, kunt ge ook niet naar die akker kijken, neen. En als ge een ongelukkig mens zijt in uzelf, melaats, jammerlijk, arm en blind, dan hebt ge ook geen tijd om naar uw vrouw te kijken.

"Ja", zegt ge, "maar zo moet ge het niet opvatten !"

Neen, geliefden, ik moet u zeker naar de mond praten.

Maar zo is het niet.

De genodigden bedankten er voor. Die konden het naast zich neer leggen. En als ge het nu nog naast u neer kunt leggen, dan gaat ge met dat "naast u neer kunnen leggen" naar de eeuwige rampzaligheid.

Daar is geen ontkomen aan.

"Want allen die genodigd waren", zegt Christus, "kregen het niet en kregen het ook niet meer". Die kregen het niet.

Voor de genodigden was het niet. En de Gastheer, in toorn ontstoken, zei tot Zijn dienstknechten: "Gaat heen. Gaat ze nu maar vragen. Haalt ze maar van de straat. Haalt ze maar uit de stad en buiten de stad, maar denkt er om: Mijn huis moet vol worden".

Dat hebben ze gedaan.

Ze zijn gegaan en hebben ze genodigd en hebben ze gevraagd. En ze hebben ze binnen gebracht, die niet genodigd waren. Die er niet aan dachten. Die wisten van geen Gastheer en van geen gastmaal.

En toen was er nog plaats.

Toen heeft die Gastheer gezegd en nogmaals aangedrongen: "Ga heen, haastiglijk, want het wordt tijd voor de maaltijd, en dwing ze om in te gaan. Dwing ze om in te gaan, opdat Mijn huis vol worde".

En als God nu niet komt om het Zijne, dan krijgt Hij er niet één.

We spreken wel eens van uitverkiezing. Nu, als er geen uitverkiezing was, kreeg God er geen één.

Daarom is het een grote troost, dat God het nog laat prediken. Daarom is de uitverkiezing een grote troost, een grote troost voor de grootste ellendelingen en voor de grootste zondaars, die hun weg voor God verzondigd hebben met een verleden en ach, ik hoef er niet op in te gaan.

Maar dat er nu voor de grootste zondaren gepredikt wordt, dat die geroepen worden, dat die aangehaald worden. "Ja", zegt ge, "maar velen zijn geroepen en weinigen uitverkoren".

Velen zijn geroepen. Geroepen als dieven, als moordenaars, als overspelers, als echtbrekers, als hoereerders, als achterklappers, als gierigaards geroepen, al had ge uw vader en uw moeder vermoord, al had ge uw kinderen de hals afgesneden. "Nu", zegt ge, "maar dat doet een mens met genade niet". Neen, houdt u als 't u blijft maar een beetje doodstil, want als God het niet verhoedt, wat zal er dan van ons zijn?

Maar dit is het: Velen zijn geroepen, maar weinig uitverkoren. En dit zijn de uitverkorenen, die zich lieten roepen als zondaren.

Dit zijn de uitverkorenen: wier hart opsprong van vreugde dat ook hun naam nog genoemd werd in de Heilige Schrift !

Dat zijn de uitverkorenen: die horen aan het einde der aarde Psalmen zingen.

Dat zijn de uitverkorenen, die daar horen een stem uit het venster des hemels, de stem des Vaders, de stem des Zoons en de stem des Heiligen Geestes. Dat zijn degenen, die zich als moordenaars hebben leren kennen, als echtbrekers en als hoereerders.

Dat zijn degenen, die zich schuldig hebben leren kennen voor de ganse wet. Die zich schuldig hebben leren kennen, omdat ze God naar de kroon hebben gestoken. Dat zijn degenen, die zichzelf zo door en door slecht hebben leren kennen en zo door en door verfoeilijk, dat het voor iedereen kon om zalig te worden, maar dat het voor hen niet kon. "Want ze weten mijn leven niet", zegt zo'n ziel. Want als ge eens wist wat er bij mij huisde en wat er bij mij gehuisd heeft en wat er nog bij mij huist.

Maar wanneer dan uw naam genoemd wordt, want al had gij met nog zoveel boeelerders geboeleerd, dan kunt ge nochtans wederkeren.

En dat er dan zoveel smart in uw ziel open komt, dat er van wederkeren geen sprake is, dat er van geen wederkeren sprake kan zijn, omdat ge u zo verkocht hebt aan de zonde, omdat ge u zo verslingerd hebt aan uw eigen vlees. Dat er een toestemmen van de waarheid is, hoort ge het, een toestemmen van de wet, een toestemmen van de profetie, een toestemmen van de offerande Gods, een toestemmen, dat God in de hemel is en dat wij op aarde zijn en onze weg voor God verzondigden, voor God verzondigen en doorgaan blijven te verzondigen, en dat ge met al uw reformatiepogingen niet zoveel uitricht. En dat er niet zoveel van Gods Geest bij is, als ge probeert uw eigen recht te halen.

Maar, werp het net uit aan de andere zijde!!

En dan tegen alle wet en tegen alle verstand en tegen alle visserstechniek in, aan de andere zijde, geliefden, aan de kant niet van het werken en niet van het doen en laten, maar aan de kant van omkomen, schiet het net. Dan zegt Johannes, de apostel der liefde: "Het is de Heere".

Het is de Heere, Die het recht der armen, der verdrukten gelden doet.

Kijk eens, dan komt God te trekken, hoor!

En als God komt te trekken, dan moet gij op uw knietjes! En als God komt te trekken, dan moet gij kapot.

Als God komt te trekken, dan komt ge aan water.

Als God komt te trekken, dan hebt ge het niet meer over geld en goed en over vrouw en kinderen en over een akker. Neen, daar hebt ge het niet over.

Dan kunt ge het niet meer naast u neerleggen en dan kunt ge u niet meer verontschuldigen.

Dan blijft er niets anders over dan aan de andere kant met het net.

Daar dwong Christus ze toe, omdat ze die nacht niets gevangen hadden. Dan geschiedt het. Dan zegt Johannes tegen Petrus: "Het is de Heere". Dan gaat Petrus de zee in. Dan laat hij die hele buit voor Johannes. "Houd maar vast, Johannes, het is de Heere, maar ik ga naar de Heere".

Kent gij daar wat van?

Ik vraag niet of ge er wat van kunt vertellen!

Ik vraag niet of ge verslag uit kunt brengen van uw geloof en van uw hope en van uw bekering. Laat dat maar gerust aan die mensen over.

Maar dit is de zaligheid: Als ge stom voor God komt te liggen en dat ge zegt: "Het is de Heere". O God, nu kan ik niet anders dan op mijn knieën komen.

Nu kan ik niet anders dan de Bijbel openen.

Nu kan ik niet anders dan U vrezen.

Nu kan ik niet anders dan naar U verlangen.

En dan zijn uw man en uw kinderen evengoed uw man en uw kinderen, maar dan is er de dood in. Daar is het leven en het genot er op een zodanige wijze uit, enkel en alleen, omdat ge gedwongen wordt om in te gaan en het te leren: Uw Maker is uw Man, Heere der heirscharen is Zijn Naam.

En dan krijgt gij er zin in, omdat God er zin in heeft.

En dan krijgt ge er lust in, omdat God het waar maakt: "En gij zult niet meer genoemd worden de verlatene, maar gij zult genoemd worden: Mijn lust is aan haar".

En dan laat Hij de genodigden de genodigden, want ze hebben er feestelijk voor bedankt.

Ze bedanken voor dat arme leven. Ze bedanken daarvoor.

Ze zijn er ook trouwens niet bij.

En wanneer ge er niet bij zijt en ge uw weg voor God verzondigd hebt, wanneer ge daar dan als een heiden en als een tollenaar heen gaat, en wanneer er dan een hand op uw schouder gelegd wordt. En wanneer ge dan omziet: "Laat me maar, neen, laat me maar, het kan niet".

Hebt ge zo wel eens tegen God gesproken dat ge zegt: "Laat me maar". Omdat ge zó uw slechtheid hebt leren kennen en dat ge zó uw gemeniteiten hebt leren kennen?

Ja, ge hebt ook vrome gemeniteiten. Want ge moet nu niet denken dat ge die schoften en die narigheid alleen in de kroeg hebt zitten.

Hier zijn mooie doden hè?

En op het voetbalveld zijn lelijke doden.

Er is niets geen onderscheid.

Dwing ze om in te gaan.

En zo wordt Christus Christus en zo legt Hij de hand op uw schouder en zo komt Hij in de bediening des Woords tot u. U zult nooit kunnen zeggen: "Ik heb het niet geweten". De vernedering en het lage afdalen van een drieënig God is in dit schuurtje grotelijks geopenbaard.

We worden door de vernederingen Gods vernederd.

God heeft Zich vernederd in de paradijsnacht, wanneer Hij Adam komt op te zoeken: "Waar zijt zij?" Toen heeft God de Vader Zich vernederd.

God heeft Zich vernederd in Bethlehems stal, waar Hij op de mestvaalt der wereld Zijn Zoon heeft neergelegd. Dat is de vernedering van de Christus. God heeft Zich vernederd op de Pinksterdag in de nederdaling van de Heilige Geest.

En God vernedert Zich in dit morgenuur weer door zo'n ellendige vuile zondaar te gebruiken.

Zo laag komt God te bukken.

Want lager bukken van God is er niet, dan dat Hij het in dit morgenuur laat uitdragen:

"Och, dat gij heden bekendet in deze uwe dag, wat tot uw vrede is dienende".

In de prediking des Woords, zo laag, dat gij het uit een onreine mond horen zal. Want mensen, als God deze man kan oprapen, dan kan Hij u allemaal oprapen. Daar zeg ik niets te veel van, helemaal niet.

En?

Er is nog plaats.

De maaltijd gaat door. En de maaltijd moet doorgaan.

De genade kan niet verijdeld worden.

Waarom kunt gij het weten dat de genade niet verijdeld kan worden?

Dat kunt ge hieraan weten: Dat gij, die dagelijks bezig zijt om de genade te vrijdelen, dat ge hoe langer hoe ongelukkiger en ellendiger wordt in u zelf.

En zo wordt ge nu geroepen en genodigd als een ellendige, vuile, jammerlijke zondaar. En daar bedankt ge nu voor. Want als een mens ergens tegen brult, dan brult een mens er tegen om slecht te zijn. Daar brult een mens tegen.

Maar ze worden gedwongen.

En wanneer ze dan gedwongen worden, dan is het met een onwederstandelijk liefdesgeweld.

Door de tranen van Christus komen onze tranen open. Door het lijden van Christus komt ons lijden open. Zijn bloed, Zijn tranen en Zijn lijden, zijn dierbaar in de ogen Gods.

En die zijn een gestadige pleitgrond. Dan is er een gestadig reuk- en bidwerk van de Christus Gods.

En nu komt God met Zijn recht op u en mij aan. En dat recht om te dwingen. Ja, dat gaat op Goddelijk recht. God dwingt zo maar niet. God heeft een recht op het Zijne, want ze zijn door Christus' bloed gekocht, gereinigd en geheiligd. Zij zijn het wettig eigendom des Heeren.

En nu kunt gij het wettig eigendom des Heeren zijn, en dat ge het voor uw eigen besef en voor uw eigen bewustwording nog niet zijt.

Maar dan komt de tijd der minne. En zie, uw tijd was de tijd der minne.

Want we zullen wel degelijk moeten weten, waar God ons gezocht en waar God ons gevonden heeft, geliefden.

Ge moet niet denken, dat ge spelevarend op één van onze mooie Friese meren, zo zalig wordt. Neen.

"Ik heb ze gevonden", zegt Hij, "in een woest land". En daar heeft God ze gezocht.

En dat zal u heus zo maar niet voorbijgaan.

"Ja", zegt ge, "de één wordt er dieper ingeleid dan de ander. Dat is een uitgesproken zaak". Inderdaad.

Maar hier zullen wij komen: Ik heb God niet gekend en ik heb God niet gewild en ik heb voor de uitnodiging bedankt. Nu, en als ge daar nu komt, dat is nog genade.

Maar als daar die genodigden gewoon zeggen: "Ik heb een akker gekocht"; want zo zijn ze toch hier ook? Nu ja, ze komen een keer naar de kerk, en dat is consciëntiewerk. En ze kunnen er niet buiten.

Maar om nu eens royaal met de zaak te breken. Om nu eens echt te breken.

Maar dan zegt ge: "Ja, ik kan niet, ge moet mijn toestand kennen". Dat zeggen ze dan. Akelige lafaards. "Ge moet m'n toestand kennen".

Maar als God u maar komt te dwingen, dan is het met die lieve vrede wel uit aan uw tafel, dan is het met die lieve vrede wel uit. En dan wil ik dat niet verder uitbreiden. Maar wanneer dat uit de waarachtige beleving komt: En dwing ze om in te gaan, dan komt er een zodanig schreeuwend verlangen, dan zegt ge: "O God, trek mij, trek mij onwederstandelijk".

Wanneer de Beminde maar eens ontdekt wordt, geliefden! Neen, niet in de beschouwing en niet in de belijdenis, want dan durven ze nog wel te zeggen: "Ik heb ook die gangen doorgemaakt !" Wat?

Neen, geliefden, dan wordt er zodanig getrokken, dat ge zegt: "Och, dat ik Hem vinden mocht, Hem, Die mijn ziel liefheeft".

Ge wordt in het donker gaande gemaakt, en ge wordt in het donker geleid en ge wordt in het donker gehouden, opdat het aanstonds zal zijn: De gouden lichtstad hierboven, daar zullen zij, Gods knechten met hun zaad, en die Hem beminnen erfelijk wonen.

En wanneer gij Hem hier niet leert kiezen boven alles, wanneer ge hier niet leert sterven aan alles, dan zal God er Zelf voorzorgen.

Ja, geliefden. God schenkt vergeving van zonden, hè? Ja, vergeving van zonden.

Weet ge wat vergeving van zonden ook is?

Dan komt God u vergeving te schenken en dan komt God u te vergeven door er zoveel vergif in 'te doen in het uwe en in het mijne, dat we aan het onze hebben te sterven. Dan weet ge wel hoe laat of het is !

En daar hunkert de ziel naar om tot rust te komen, om bij Hem te zijn, zoals een kind rust in de schoot van zijn moeder voor de geboorte, zo innig, zo warm, zo onbezorgd.

"Trek mij !" Dan worden ze gedwongen om hun rust bij God te zoeken, dan worden ze gedrongen en gedwongen. Zoals de bruid hunkert om te rusten aan de boezem van de bruidegom en niet eer tot rust en tot bedaren kan komen. Ge kunt alleen maar tot bedaren komen in het voorwerp van uw liefde. Dat is niet voor een ogenblik. Dat is hartstocht.

Maar om tot bedaren te komen in de Beminde. Daarom: Dwing ze, opdat ik aanstonds als een zalige ontslapene altijd in de armen van mijn Vader zou mogen rusten.

En wanneer ge hier niet leert verlangen naar de Christus, dan hebt ge geen Christus voor uw hart.

Als ge hier niet leert verlangen naar de Beminde en als er hier geen heimwee en geen verlangend leven is, dan hebt ge geen Christus !

Die onmogelijkheid.

En tegenover die onmogelijkheid is het: "Dwing ze om in te gaan". En dan worden we genoodzaakt op een zodanige, wijze met een zodanig verlangen. Hoe? Ik zal met vreugde in het huis des Heeren gaan om daar Uw Naam en Uw lof en Uw heerlijkheid te danken. Jeruzalem, gij hoort mijn blijde klanken.

En dit zijn blijde klanken: Dat er bij God genade is voor de grootste der zondaren. Dat is het.

Genoodzaakt. God komt om het Zijne.

En dat is het Zijne.; Degene die het zo bij zichzelf waarnemen in de verharding en in de stugheid van hun hart. Nu gaan jullie weer naar huis en het is weer het zelfde liedje van de week. Hetzelfde liedje en dezelfde omstandigheden. We gaan nu weer en God heeft het weer gezegd.

"Ja", zegt ge, "maar". Neen, geliefden, als God mijn mond niet opent, dan kom ik hier nooit weer. Want ik word geperst en ik word genoodzaakt.

En zo staan we dan hier in "Niemandland". We zitten hier tussen de kerkelijke fronten.

Maar de genade gaat door.

En de twijfel gaat door en de moedeloosheid gaat door en het verzet gaat door.

Maar de genade en de liefde Gods is niet te keren. Dwing, ze om in te gaan.

En zo worden we gedwongen zalig.

Neen, we worden niet bij onze haren naar de Heere Jezus toe gesleept. Zo willen ze het ook nog voorstellen, als een hond aan een ketting.

Neen, geliefden. Hij maakt een gewillig volk op de dag van Zijn heirkraft. Want als de Heere gaat dwingen, dan is dit de vrucht: "Mijn God, ik zal U eeuwig loven omdat Gij het zó hebt gedaan, dat Gij aan mijn vijandschap niet gestoord hebt en dat Gij U aan mijn zonden niet gestoord hebt en dat Gij U aan mijn verzet niet gestoord hebt". Dan komt het wel heerlijk zoet en zalig te gebeuren, dat het van binnen zo maar komt weg te druipen en weg te zinken en dat er genade is voor een genadeloos mens, dat is uw belijdenis, maar wanneer genade in vrede wordt omgezet in uw ziel, dan komt er een verzoening met God, en een verzoening met Zijn recht en met Zijn wegen.

Dwing ze om in te gaan.

Nu en hoe is dat nu? Ik kan geen toepassing maken en ik probeer het ook niet, helemaal niet.

Maar wanneer ge de uitnodiging nog naast u neer kunt leggen, dan is het niet best.

En nu zitten hier mensen, ik hoef ze niet ten voeten uit te tekenen, maar die zeggen: "Als God het niet doet, dan gebeurt het nooit. Hè? De Heere moet het doen".

Nu, schuil nu niet langer achter uw onmacht weg en schuil nu niet langer achter uw onwil weg, want de Heere moet niets, de Heere moet helemaal niets.

En hoe of het dan gaan zal?

Nu, daar hebt ge helemaal geen interesse voor, want denkt ge nu, dat het jaar in en jaar uit zo blijft in ons leven zoals u hier neerzit? Denkt ge nu, dat een mens eeuwig zwanger is? Het is toch geen ezelendracht?

Nu ja", zegt ge, "maar ik kan er niets aan doen".

Dat is net uw zaligheid.

Als ge daar nu maar licht in krijgt. Ik kan er niets aan doen en ik wil er niets aan doen. Dat is nu net uw zaligheid als ge daar gebracht wordt.

Want wie heeft het van uw hand geëist dat ge in Mijn voorhoven zou verschijnen? Wie heeft het van uw hand geëist? Dat heb ik gewerkt. God Die helpt in nood, is in Sion groot.

En daarom is het wel onze onmacht en onze dwaasheid en onze eigen schuld en daar zullen we onder te bukken krijgen en onder te buigen.

Maar wanneer ge met uw schuldige onmacht en met uw verkeerdheid en met uw vijandschap voor de Heere krijgt te bukken; dan doet Hij dat Zelf. Dan wordt ge gedwongen door de liefde Gods om uw knieën te buigen.

Hebt u het nog nooit gehad, dat ge 's avonds of 's nachts uw knieën niet wilde buigen? Dat ge het er zo gortig afgebracht had, dat ge zei: "Ik ga zo maar naar mijn bed?" Dat de vrouw de man nog afgeblaft had, nog even van tevoren of omgekeerd, hè? Gelezen kon er al niet meer worden.

Nu, vooruit dan maar. Nu, en als ge dan de moed had om uw knieën te buigen, dan hoorde ge het uit het ledikant: "Nu, stel u als 't u belieft niet zo aan hè? Stel u als u belieft niet zo aan. Het moet eerst eens anders met u worden". Het kan van de ene kant komen en het kan van de andere kant komen.

Wat is dat?

En Hij dwong ze om in te gaan.

Dan wordt ge geperst en dan zegt ge: "O God, nu ziet Gij de ellende van mijn huis en nu ziet Gij de ellende van mijn hart, Heere".

Nu ziet ge de narigheid, waarin we ons zelf hebben gebracht. Dat zijn van die schietgebeden.

Dat is verdragend geschut uit de diepte van onze ellende naar de eeuwige heuvelen van Gods ontferming.

Dat is verdragend geschut, wanneer Mozes daar staat en hij wordt ondersteund door Aäron en door Hur, en zijn handen zijn uitgestrekt voor de kerke Gods. Want de strijd is tegen Amelek.

Zijt ge zo wel er eens gedwongen?

En wanneer ge dan toch naar uw bed ging, geheel alleen en ontbloot, want dat kan ook. En wanneer ge dan zo overwonnen zijt van alles wat akker is en van al wat ossen zijn en van al wat vrouw is en van al wat bezit is en van al wat bedrijf is en van al wat toekomst is en van alles, waarvan gij u niet los kunt maken en ook niet los wilt maken en toch ook wel weer. En wanneer ge dan zonder bidden en zonder knieën buigen uw legertje ingaat. Nooit gebeurt?

Zie, dan die stoel waar gij niet voor buigen en voor bidden wilt, niet kunt, dat ge zegt: "Ik moet eerst een ander mens worden, het moet eerst anders bij me zijn", zie dan ligt daar voor dat ledikant en voor die stoel, daar ligt een Ander. En dat is de Christus Gods.

Als gij dan niet buigen, als gij dan niet bidden wilt, als dan uw zonde en uw walgelijkheid zo groot is, dat het u in het aangezicht vliegt, dat ge zegt: "Ik ben een grote huichelaar. Ik doe het niet, ik moet eerst oprecht worden, dan alleen zal ik het wel eens doen". Dan ligt daar die geheel Enige, als een worm en geen man.

Is het u dan nog nooit gebeurd, dat Hij Zijn arm om uw lendenen sloeg en Hij u heel zacht op uw knieën drukte en dat ge dan wel niet bidden kon, maar dat het dan toch wegsmolt: "O God, is er nog een weg, is er nog een weg om die welverdiende straf te ontgaan en tot genade te komen?"

Zo laag komt Hij af te dalen.

Dan komt Hij in de heggen en in de steggen, waar de zondaars kruipen.

Dan komt Hij bij hen, die daar neerliggen, die gebonden zijn door de dingen van beneden om ze te dwingen, hun zaligheid uit de handen Gods te ontvangen, het van Hem alleen af te wachten.

Dan worden ze door heilig geweld, door zoete almachtige genade gedwongen.

En God had er recht toe.

Want het dwingen Gods is aan het recht ontleend.

God heeft recht om te dwingen.

Hij komt om de Zijnen. Hij komt om Zijn eigendom.

O, alle dingen zijn gereed. Het Lam is geslacht van voor de grondlegging der wereld.

Aan het recht Gods is genoeg gedaan. Aan de eisen Gods is genoeg gedaan. Nu hoeft er van uw kant geen zucht en geen traan meer bij.

En zo worden we met heilige eerbied gedwongen, omdat God om het Zijne komt. En daarom kunt ge niet meer leven zoals ge wilt.

Daarom kunt ge niet meer denken zoals ge wilt.

Daarom kunt ge niet meer handelen zoals ge wilt.

Daarom kunt ge ook geen beslissing meer nemen zoals ge wilt. Wanneer ge een zakenman zijt, dan zult ge beslissingen hebben te nemen, maar ge zijt bang voor de beslissing. Wanneer ge een koe koopt, zult ge moeten handelen. Maar als ge een koe kunt kopen zonder God, ja geliefden, we kopen allemaal wel eens koeien zonder God, ja, dat weet ik wel. Maar dan worden we van binnen gedictieerd. En dan zal God u het beestje wel aanwijzen wat ge hebben moet. En anders gaat ge maar zonder beest naar huis.

Gedwongen.

Alweer zwanger? Het vijfde kind. Neen, ik ga er niet verder op in.

Maar Hij dwong ze om in te gaan. Ook dat is in de hand des Heeren.

Alweer? Ja, alweer.

Alweer? Ook dat is in de hand des Heeren.

Ik kan niet lager afdalen en ik hoef ook niet lager af te dalen, geliefden.

Het gaat maar om het leven.

En zo moet ge voor de zwangerschap ingewonnen worden. Nu laat dat maar aan zijn plaats.

Maar zo moet ge ook voor de rampzaligheid ingewonnen worden. En als ge voor de rampzaligheid ingewonnen wordt, dan wordt ge ook voor de welgelukzaligheid ingewonnen.

We worden eerst voor de hel ingewonnen om verloren te gaan en om het God gewonnen te geven.

En in een hellevaart van zondekennis en van zelfkennis en van satankennis het voor God te belijden: "Ik ben Uw gramschap dubbel waardig". En dan, wanneer we voor de hel ingewonnen worden, dan hoeven we er niet in, want Hij is daar geweest, èn in de hel èn in het graf.

Maar dan moeten we voor de zaligheid ingewonnen worden. "

Nu", zegt ge, "dat zal voor mij niet nodig zijn".

Ja, geliefden, ge moest ingewonnen worden voor de hel, die ge verdiend hebt, en de rampzaligheid, die ge verdiend hebt. Ge moest erkennen: "Ik ben Uw gramschap dubbel waardig, ik ben het, Heere, die U tot straf bewoog".

Dus voor de verdoemenis ingewonnen.

En als dan de zaligheid en de hemel ontsloten wordt, dan zult ge ook daarvoor ingewonnen moeten worden.

Ge waart helwaardig en ge moest er voor ingewonnen worden.

Ge waart 'onwaardig voor de hemel, en dan zult ge voor de hemel worden ingewonnen. "Heere, ik ben het niet waardig, niet waardig één van Uw dienstknechten genaamd te worden".

En zo zal het u een gedwongen zaak zijn uit de bewogenheid van een drieënig God.

Want het is Zijn zaak. En het is Zijn tafel en het is Zijn spijs.

En dan zal het zijn, dat we God aanstonds eeuwig zullen bezitten en God aanstonds eeuwig zullen genieten.

Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams.

Nogmaals: Genodigd zijt ge.

Doch zalig, die genoodzaakt worden.

Amen.

O Heere, wilt U achter ons toesluiten. Maar o, dat we het ook mogen ervaren: de deuren waren voor ons geopend en ontsloten en de bruiloftszaal was voor ons gereed, en Uw knechten hebben ons bearbeid en Gij hebt ons overtuigd en getrokken met Uw Woord en Geest, opdat we zó dóór die deuren in mogen gaan. O God, geroepen, gedwongen en gebracht tot de zaligheid, enkel en alleen omdat Gij God waart. Amen.

Uit de 22ste Psalm en daarvan het 16e vers:

*Zij komen aan, door Godd'lijk licht geleid,
om 't nakroost, dat den HEER wordt toebereid,
te melden 't heil van Zijn gerechtigheid
en grote daden.*

Gaat thans henen in vrede:

De Heere zegene u en Hij behoede u;

de Heere doe Zijn aanschijn aan u lichten en zij u genadig;

de Heere verheffe Zijn aangezicht over u en in u, en geve u vrede.

Amen.

Votum:

Onze hulp en onze verwachting sta in de Naam des Heeren Heeren,
Die Hemel en aarde schiep door het Woord van Zijn kracht,
Die trouwe houdt en eeuwig leeft, en nooit laat varen de werken Zijner handen.
Genade, barmhartigheid en vrede woude u geschonken van God de Vader,
en van Jezus Christus, Zijn eengeboren Zoon, onze Heere,
door de bediening van de Heilige Geest.
Amen.

Proberen wij nu te zingen uit de 74e Psalm en daarvan het 20e vers:

*Dat elk verdrukt' Uw bijstand eens erlang';
Laat, laat Uw volk niet schaamrood wederkeren;
Maar wil van hen ellend' en nooddruft weren,
Opdat z' Uw naam verheffen in gezang.*

Gods volk is een overwonnen volk.

Gods volk is een onderliggend volk.

Gods volk denkt dat ze geen volk zijn. Ze nemen niets dan wereld en blindheid en dwaasheid en verstoktheid en hardigheid des harten bij zich waar.

Dat is genade.

Wanneer ge een overwonnen en onderliggend volk zijt, en wanneer ge hier niets te boven komt, dan zult ge straks alles te boven zijn, wanneer gij hier in uw afgodstempel sterven zult. Want denkt ge dat het u anders gaat dan Simson?

Wanneer ge bij uw drekgoden sterven zult en wanneer ge daar dan moogt ervaren, wanneer een Simson daar vraagt: "Wijs mij nog eenmaal". En dan?

Wanneer hij daar staat als type van de Christus en wanneer hij zijn rechterhand en zijn arm uitstrekt ten ene, en zijn linkerhand en arm ten andere zijde en "o God, nog eenmaal!" En dan grijpt hij de pilaar des doods en de pilaar der zonde in zijn rechter- en in zijn linkerhand en hij buigt zich. En hij doodde in zijn sterven meer vijanden dan in zijn leven.

"Ja - zegt ge - dat was Simson".

Dat is Gods kerk ook vandaag, want ge zijt malende in de molen, ge weet in uw eigen huis en in uw eigen leven en in uw eigen weg geen pad.

Ge zijt als één, die verbijsterd zijt. Ge zijt als één, die van uw God verlaten zijt. Ge neemt uzelf waar als een verwerpene. En het is niets anders dan wat ge ervaart: namelijk de genade uwer onverzekerdeheid.

"Ja - zegt ge - is dat ook nog genade?"

Ja geliefden, dat is een gift int het genadeverbond, wanneer ge uw onverzekerdeheid ten opzichte van uw genadestaat dagelijks krijgt te beleven.

Of wat denkt ge? Wat denkt ge dat beter is? Een levendige onverzekerdeheid of een dode verzekerdeheid.

En zo gaat ge dan als een uitgeworpene daarheen, malende in de molen, omdat God u blind gemaakt heeft.

"Neen - zegt ge - dat hebben de Filistijnen gedaan. Die hebben met een brandijzer de ogen van Simson uitgedoofd". Ja, dat is de tweede'oorzaak.

Maar we staren op de eerste oorzaak, dat Vader tegen Simson zegt: "Jongen, het is nu genoeg. Ge hebt nu lang genoeg gekeken en ge hebt nu lang genoeg begeerd".

En dan neemt Gods Vadervinger de ogen van Zijn Simson. En hij heeft nooit verder en klaarder gekeken dan toen God hem zijn ogen afnam. Toen zag hij klaar en ver. Toen zag hij in het Vaderharte Gods.

Daar rusten de vermoeiden van kracht, en daar houdt de drijver op, en daar is de dienstknecht vrij van zijn heer.

"Ja - zegt ge als de dood er is".

Ja. Maar als de dood er eens aan deze: kant is, dan krijgt de kerk het zaligmakend en ziel záligend te ervaren, wanneer ze een thuiskomen krijgen aan het Vaderharte Gods" dat dáár rusten de vermoelden van kracht en dáár houdt de drijver, dat is de wet, op, en daar is de dienstknecht vrij van zijn heer, dat wil zeggen van ide zonde. En dan legt Vader ze Zelf de Vadernaam op de lippen.

En wie denkt ge dat dan verblijder is en verheugder is:

dat kind dat thuisgebracht wordt aan het Vaderharte Gods, of Vader Zelf?

Daar kunt ge naar raden. Er zullen hier wijsneuzen genoeg zitten.

Maar ge kunt er alleen maar een antwoord op geven als ge het van Vader geleerd hebt.

Want dan gaat ge het verstaan, dat het verlossingswerk, dat wil zeggen heiligingswerk, het zaligmakende werk, dat dat Vaderlijk is.

Daarom pleit de kerk: "Denk aan het Vaderlijk meedogen". God brengt Zijn eigen kinderen ter wereld.

Zo min gij of ik, iets tot uw natuurlijke geboorte hebt bijgedragen, zó min zullen gij en ik ook maar iets tot onze geestelijke geboorte bijdragen.

Zo is het alles uit God.

Daarom zijt ge smartekinderen, daarom. Dan denkt ge dat het bij u enkel en alleen wereld is, dan denkt ge dat ge geen volk zijt.

Ge waart ook geen volk, maar door Gods Vaderlijke goedheid en door de broederlijke ontferming van de Christus Gods en door de moederlijke troetelingen van de Heilige Geest, dus uit de huishoudelijke werkzaamheden van een drieënig God wonden we gebaard door het Woord der waarheid, naar Zijn wil, opdat wij zouden eindigen, daar, waar geen inwoner meer zal zeggen: "Ik ben ziek".

Want dan is de zonde voor altijd over.

Dankdag?

De dankdag is Boven.

De stankdag is hier.

Zijt ge nieuwsgierig naar het woord van mijn tekst in dit middaguur?

Het is uit het u voorgelezen Schriftgedeelte.

Het is bij Amos, het 3e hoofdstuk het 8e vers, waar wij het woord van onze tekst 'aldus lezen:

"De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen? De Heere HEERE heeft gesproken, wie zou niet profeteren?"

de leeuw heeft gebruld

Ziedaar het onderwerp voor dit middaguur.

De volkeren beven.

De godsdienst verschrikt.

En de kerk vernederd.

Proberen wij tot God te naderen.

Zetten wij ons godsdienstig samenzijn voort door met elkander te zingen uit de 51e Psalm en daarvan het 4e en het 7e vers:

*Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel,
Nu gans melaats, zal rein zijn en genezen.
Was mij geheel, zo zal ik witter wezen
Dan sneeuw, die vers op 't aardrijk nederviel.
Ai, geef mij weer gewenste zielevreugd;
Laat uit Uw mond mij stof tot blijdschap horen;
Zo wordt opnieuw 't verbrijzeld hart verheugd,
En in mijn geest de ware rust herboren.*

*Dan zal ik elk, die't heilspoor bijster is,
Vrijmoedig al Uw rechte wegen leren;
De zondaar zal zich dan tot U bekeren,
En scheppen moed uit mijn behoudenis.
O God, Gij God mijns heils, vergeef mijn schuld,
Mijn bloedschuld toch, hoe billijk ook te doemen;
Dan zal mijn mond, met zangstof weer vervuld,
Uw heilig recht, gepaard met goedheid, roemen.*

Het is dankdag te Bethel, in het land van Samaria.

En van heinde en ver zijn ze komen uit de verschillende gouwen van het Tienstammenrijk. En nog steeds komen zij aan. Nog steeds drommen ze naar voren en drijven hun slachtvee en hun brandofferen voor zich uit. En op de hoogten van Bethel staan de geweldige altaren. Altaren, waarop Jerobeam, de zoon van Nebat, Israël deed zondigen.

Toch zijn ze gekomen. De hoogten van Bethel druipen van bloed, van lammeren die daar geslacht, van runderen die daar toebereid zijn.

De klederen van de priesters zijn besmeurd met bloed, en hun grote messen zijn warm en zij druipen van het bloed der zielen van de lammeren en van de schapen.

En nog steeds komen er meer en zij verdringen zich op de hoogte van Bethel met hun offeranden en met hun dankbaarheid.

Dan zien wij dat een man zich losmaakt. uit die menigte, die daar rondom die altaren zich verdringt.

Ze kennen hem niet. Voor de meesten is hij een onbekende. Het is een merkwaardige figuur.

Een stoere en sombere verschijning.

Heilig vuur is in zijn oog en ernstig is zijn gelaat.

Hij gaat naar voren. Hij kan niet anders. Als door een onzichtbare hand wordt hij daar bij dat altaar van Bethel gebracht. En dan?

Dan staat hij daar, deze geweldige.

Neen, hij heeft zichzelf daar niet gebracht.

Die zichzelf brengt in die positie, daar gaat geen kracht van uit.

Wanneer de vonken er hier vanmiddag niet afvliegen, dan is het niet van de Heilige Geest.

Wanneer ge niet verbroken wordt en verslagen in uw gemoed, dan worden de kenmerken van de waarachtige bediening des Woords en des Geestes gemist.

Amos, ge hebt hem reeds herkend.

Hij is niet een profeet, zo geweldig als de koninklijke Jesaja. Hij is ook niet een Jeremia, de man die ellende gezien heeft, en die we u voorstellen, daar leunend op een gebroken zuilschacht, wanneer daar de kerk Gods gevankelijk wordt weggevoerd naar Babel, en wanneer hij hun dan nog toeroept: "Laat Jeruzalem, laat Jeruzalem in uw hart opkomen". Neen, Amos is niet zo'n 'geweldige als Ezechiël.

Hij is niet zo'n grote als Daniël, zult ge zeggen.

Ach, wie is er groot, tenzij hij niet wonderlijk klein is? Amos, het is de veehouder, de veehoeder. Hij is een herder uit Tekoa. Hij staat daar in eenvoudige kleding. Het is als een boerenman dat hij daar naar voren treedt. Maar geweldig is zijn optreden, gelijk het Woord des Heeren met kracht is wanneer het wordt gebaard uit de baarmoeder van de eeuwige bewogenheid Gods.

De leeuw heeft gebruld. Daar staat hij.

"De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vrezen? De Heere Heere heeft gesproken, wie zou niet profeteren?"

Daar bij die altaren Daar. Het woord slaat in. Het woord grijpt aan, daar bij die altaren.

Wanneer ze daar met honderden, duizenden, hun offeranden brengen.

Deze aanklacht Gods: De leeuw heeft gebruld.

Maar mogen ze dan niet offeren?

Heeft God de offerande dan niet Zelf ingesteld? Heeft Hij hun feestdagen niet Zelf ingesteld? Mogen ze dan niet? Inderdaad.

Maar wat God begeert op Zijn altaar, dat is Zijn eigen werk, en dat is Zijn eigen Lam. Wanneer ge ooit tot het altaar moogt naderen en moogt komen, dan is God er alleen om Zijn eigen Lam.

En dan hebt ge met Abraham en Izak de berg Moria reeds beklommen. En dan is de vraag der verlegenheid bij u geweest op de dankdag: "Vader, hier is het hout en hier is het vuur, maar waar is het lam?" Dan is Abraham in verlegenheid. En toch niet. Dan ziet Abraham zijn jongen aan en dan wijst Abraham op God.

Wanneer ge ooit in verlegenheid zit in uw leven, dan is God de Eerste en de Enige en de Laatste uitkomst. Want God brengt u in banden. God brengt u in gevangenissen. God brengt u in krankheid.

God geeft benauwende genade.

Nooit van gehoord?

God geeft intrekende genade.

Nooit van gehoord?

Hij trok Zijn genade in bij Petrus, en Petrus riep het uit: "Ik ken die mens niet".

Kent ge er wat van? Daar kent de huichelaar niets van. Wanneer God Zijn genade intrekt, dat is zo als een moeder haar kind laat lopen aan de leiband. En wanneer dat kind het dan zelf wil, dan zegt ze: "Vooruit dan maar". En dan laat ze de leiband schieten en dan valt die lekkere, ja die schat. En wanneer God intrekende genade geeft, dan komt ge in de onderste kuil.

Dat is genade.

Dat overkomt alleen een koning, die daar klimt op zijn dak. Dat was intrekende genade.

"Ja - zegt ge - maar de zonde dan?"

Ach geliefden, God is geen auteur van de zonde, ganselijk niet. Maar laat ik het zó mogen zeggen: Als een boer hier of bij u in Kampen met zijn gierwagen over het veld gaat, en hij trekt de stop er uit, mag hij dan die vuiligheid, die gier, niet laten lopen waar hij wil?

Wat denkt ge van de zonde?

Maar ja, wanneer gij daar zit in de stoel der Schriftgeleerden en in de stoel der Farizeeërs, en wanneer ge nog nooit verloren zijt gegaan voor God in uzelf, wanneer ge het niet leert. Wat? Des nachts is het kwaad mijn overleg en bedenk ik boze streken. Dat is de smartelijke ervaring van de keurlingen Gods. En wanneer die dan komen - hoe komen ze dan?

God ontbiedt Zelf Zijn kinderen aan de troon der genade. Heus, ge kunt in banden en in gevangenis en in narigheid zitten, en dat ge uit moet roepen: "Ik ben besloten, ik kan niet uitkomen", maar ge zult niet eer uitkomen voordat God u te voorschijn laat komen. En ge zult ook geen ontsluiting vinden, enkel en alleen omdat: "Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen".

God vereert Zichzelf door Zijn kinderen te laten komen met smekingen en met geweën. Daar vereert God Zichzelf mee. En dat is Zijn verheuging en dat is Zijn glorie en dat is Zijn roem, wanneer ze daar komen van de einden der aarde, wanneer ze komen met smekingen en met geweën. Want ze bewenen hun onoprechtheid, en ze mogen zich voor God neerwerpen. En dat doen ze dan ook op de weg. Waarom?

Omdat de Leeuw heeft gebruld.

Dat is de Leeuw uit Juda's 'stam. Wanneer die Leeuw brult, dan beven de volkeren.

Dan vreest de wereld.

Dan is de godsdienst verschrikt.

En?

Dan spreekt Zijn volk goed van God.

Maar zover zijn we nog niet. Ik vraag alleen maar aan u en aan mijzelf: "Is er nog een wereld, die vreest voor het brullen van de Leeuw?"

Vreest de wereld nog wel? Beven de volkeren nog wel? Waar is die wereld, die nog beeft en vreest? En waar is de kerk, die nog profeteert in onze dagen? Is er nog een kerk die profeteert? Is er nog een kerk, die doorbreekt op de hoogte van Bethel?"

Ja, God is aan het spreken van de vroegste tijden.

God heeft gesproken en Zijn stem wordt gehoord in Zijn Woord, zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament ; wordt gehoord in de natuur ; wordt gehoord in de historie, in de geschiedenis van de wereld en van de mensheid-ellende. Gods stem wordt gehoord ook in onze dagen. Wanneer daar uit Washington of uit Moskou of uit Peking of uit Londen of uit Parijs of uit Genève of uit Cairo of uit Jeruzalem het geweldige van het wereldgebeuren gehoord wordt. En is er nog een opmerken dat het de Leeuw is uit Juda's stam? Dat is de Leeuw, Die brult om Zijn jongen.

Dat is de Leeuw, Die brult om Zijn welpen.

Dat is de Leeuw, Die van Zijn kinderen beroofd is.

Waar horen wij dat nog spreken? En de Leeuw brult in de oordelen en in de gerichten en het ontroert ons niet. We zitten hier als standbeelden. Het water kan langs ons heen geplensd worden en het ontroert ons niet. We hebben geen ontroering meer. De wereld niet. De kerk niet.

En waar is de kerk, de gemeente van Jezus Christus in onze dagen in Nederland, die nog profeteert?

Ik vraag alleen maar. Maar tot Mij zal alle Vlees komen. Alle vlees.

Wanneer ge dan op uw legerstee aan God gedenkt in stille nachten, dan peinst mijn ziel met al haar krachten, hoe Gij voorheen in angst en wee... Weet ge wat ge dan wel eens hoort?

Dan hoort ge de stilte.

Heeft de stilte dan ook een stem? Ja geliefden.

Wanneer ge dan de stilte beluistert en uw eigen angstig en bange hart slaat u in de keel, dan hoort ge daar heel in de verte psalmen zingen van de einden der aarde.

Waarom?

Omdat de einden der aarde de bezitting van de Christus zijn. Hij heeft de einden der aarde tot een bezitting gekregen. En nu kunt ge voor uw besef aan het einde des bands zijn gekomen, dat is ook al een benauwde toestand, maar dat ge nog niet aan het einde der aarde zijt. Daar worden zij wakker geroepen, wakker geroepen door het gebrul van de Leeuw. De volkeren beven. De wereld vreest - Ik merk er niet veel van. De kerk Gods, Gods kinderen profeteren. - Ik merk er niet veel van.

En toch: Zij zullen U eerbiedig vrezen.

Hoe dan?

God kiest Zichzelf een onderwerp. God zoekt Zelf een onderwerp. God maakt Zelf een onderwerp. Dus, God zoekt Zichzelf een volk, God formeert Zichzelf een volk. God beïnstroomt Zichzelf een volk en die zijn het onderwerp van vrije genade.

En wanneer ge het onderwerp niet wordt gemaakt door een drieënig God, wanneer Hij daar Zijn hand niet op u legt en u te sterk is geworden, dan zult gij dit ook niet verstaan. Hoeveel zijn er niet, die daar heengaan en die schreeuwen en die schreden van verdriet en die zichzelf een zondaar noemen en die zelfs belijdenis van hun zonden doen, die beangst en verschrikt zijn, die zich als een ellendige leren kennen, die beangst zijn en benauwd en wenende zijn, en?

Die brullen vanwege de smarten van hun vlees en vanwege het schreeuwen hunner consciëntie, en dat het toch niets anders dan Kaïns berouw en Judas' berouw is.

Maar wanneer ge tot onderwerp gemaakt wordt, dan is dat omdat God van de hemel bijzondere en rijke bemoeienissen met u heeft.

En wanneer dat zo is, dan heeft het brullen van die Leeuw weerklank op de velden van uw ziel.

Als God Zichzelf niet beminneerwaardig maakte, dan kreeg Hij niemand aan Zijn tafel.

Want ge moet nu niet denken, dat wanneer ge de noodzakelijkheid en de bangheid in uw hart beleeft, dat dát het is. Neen, geliefden.

Maar wat het dan wél is, dat kunt ge zelf niet zeggen.

God snijdt toch immers Zelf alles af bij u.

God 'snijdt toch Zelf alles af, wanneer Hij zegt: "Gij kunt tot Mij niet komen".

God snijdt toch Zelf alles af wanneer Hij zegt: "Niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn, dan door de Heilige Geest". Zoudt ge dan inderdaad nog pogingen aanwenden?

Dat is niets dan vijandschap.

"Ja", zegt ge.

Neen geliefden. Gij zult de zonden laten en gij zult de zonden haten en gij zult de zonden niet doen en ge zijt verplicht zult te handelen en gij zijt verplicht zó te wandelen en ge zijt verplicht dat pad te gaan. Het is om krankzinnig te worden. De duivel brengt u tot verstandsverbijstering.

Zondenood en zielepijn roept God Zelf te voorschijn.

Dat is geen opvoeding. Dat is niet van uzelf. Ge kunt er van overtuigd zijn en nog eens van overtuigd zijn en de zwarte wagen gaat voorbij u heen en aanstonds worden de blinden bij u gesloten. Daar zijt ge klaar en goed van overtuigd, en uit die bangheid en uit die angst gaat ge roepen en vrezen en schreien en brullen.

Enkel Judas' berouw. Enkel Kaïns berouw. Enkel gemoedsaandoening.

En zo gaan er honderden en duizenden onder een godsdienstige vlag en onder al wat ge daar bij wilt voegen, ik wil dat niet illustreren, want ach, waarom zou ik dat doen?

Maar God voert Zijn wolk en ontbiedt Zijn volk Zelf aan de troon der genade.

En waaraan kunt ge nu weten, dat ge aan de troon der genade beland zijt?

Waar kunt ge dat nu aan weten?

Dat kunt ge heus niet weten aan een versje, dat kunt ge heus niet weten aan een tekst. Dat kunt ge heus nie weten aan een regel. Dat kunt ge heus niet weten aan een gemoedstoestand. Dat kunt ge heus niet weten aan een zekere verbrokenheid. Maar dat kunt ge alléén maar weten hieraan:

Dat ge het heilspoor bijster zijt.

En als ge het heilspoor bijster zijt, dan komt ge bij verrassing te weten dat ge aan de troon der genade ligt. Bij verrassing. Want daar heeft God u gebracht en God u getrokken en God heeft u daar neergelegd.

En wanneer ge ooit zult zien dat ge voor de poorten, voor de deur van genade ligt, dan zal God Zelf uw hoofd oprichten en dan zal God u Zelf een oog en een gezicht geven op die poort, die gesloten is.

Dat is allemaal Goddelijk werk.

En weet ge nu waarom of het de troon der genade genoemd wordt?

"Ja - zegt ge - omdat ge daar genade ontvangt".

Dat is belijdenis.

Omdat ge daar genade geniet.

Dat is belijdenis. Dat is kennis.

Omdat ge... Dat is waangelooft

Weet ge wat ge aan de troon der genade ontvangt en dat het juist daarom de troon der genade is?

Omdat ge daar de genadeslag krijgt. Daar krijgt ge de genadeslag. En dan is het Goddelijke weelde wanneer Hij u leert, dat Hij Zijn kerk en Zijn kind aan een zijden draad laat hangen boven de afgrond van de hel.

Die weelde kan God, met eerbied gesproken, Zichzelf veroorloven, dat Hij Zijn kerkbruid aan een zijden draad laat hangen boven de afgronden van de hel. En wanneer Hij dan die zijden draad doorsnijdt en gij valt in de afgronden van de hel? "Ja - zegt 'ge - maar zo gaat het niet".

Daar weet ge niets van. Dat moet ge ondervinden.

En wanneer ge dan afgesneden wordt en dan in de afgronden der hel valt, wat krijgt ge dan te ervaren, mijn kind?

"En Hij zal mijn ziel in de hel niet verlaten".

Dan krijgt ge daar een Borg en een Middelaar: Terwijl mij alle hoop ontviel en niemand zorgde voor mijn ziel ; toen ik onderging in mijn eigen gekozen en in mijn eigengemaakte ellende, toen ik onderging in mijn ellend', toen hebt Gij, o God, mijn pad gekend.

Daar ligt gij. Dan heeft de Leeuw gebruld en het Lam ligt op u te wachten. Want hij, die hier gevreesd heeft voor het brullen van de Leeuw, zal aanstonds zingen het loflied van Mozes en het Lam.

Dan denkt ge dat het mis gaat en verkeerd gaat in uw leven, als alle duivels over uw ziel rijden, wanneer ge daar mee gesleept wordt door de vorst der duisternis, wanneer ge daar niet anders ontmoet dan schuldige onmacht, eigengemaakte ellende, en er niet anders was dan dwaasheid, dat er niet anders was dan zonde, dat er niet anders was dan verlorenheid - De Leeuw heeft gebruld. Hééft gebruld !

Hij heeft gebruld in het Woord.

Hij heeft gebruld in de natuur.

Hij heeft gebruld in de wereld en in de mensheidshistorie.

Hij heeft gebruld in de menswording des Woords.

Hij heeft gebruld in de hof van Gethsémané.

En wanneer Hij daar uw en mijn zonden kreeg te dragen, zijt ge dan nooit eens bang en benauwd geweest voor uzelf? Ja, dan zou Hij makkelijker en beter de zonden van het ganse Adamsgeslacht tezamen gebonden kunnen dragen. Maar wanneer wij dit krijgen te ervaren, dat, wanneer uw zonden en walgelijkheid op dat Lam zijn gelegd, zijt ge dan nooit bang geweest dat Hij terug zou gaan, wanneer uw en mijn zonden op Hem gelegd worden?

Toen ik daartoe verwaardigd werd om de Borg te zien kruipen in de hof van Gethsémané en toen mijn zonden en schuld op Hem gelegd werden, dacht ik: "Hij gaat terug. Hij gaat terug, o, dat zal Hij niet aanvaarden".

En dan staat er: En met sterke roepingen boog Hij Zich. Dan verstaat gij niet alleen het brullen van de Leeuw in de wereld, niet alleen het brullen van de Leeuw in de natuur en de mensheidshistorie en in de gang der volkeren, maar dan hoort ge ook het brullen van de Leeuw als er een kwaad in de stad is. Ja, als er een kwaad in de stad is. Om dat te verstaan !

Wanneer daar een kind doodgereden wordt door een dronken chauffeur - is er een kwaad in de stad, dat de Heere niet doet? Wanneer daar een vrachtauto het trottoir oprijdt en een moeder met een kinderwagen met twee kinderen erin dood-drukt - is er een kwaad in de stad dat de Heere niet doet?

Het mysterie van het leven, het mysterie van het lijden, wilt gij dat oplossen? Dan staren we niet op de tweede oorzaak, maar dan staren we op de eerste oorzaak.

En wanneer Hij daar Zijn nachtleger verlaat, namelijk die Leeuw uit Juda's stam, wanneer Hij daar Zijn nachtleger verlaat in de hof van Gethsémané, in de poort Zijn vijanden en Zijn belagers tegen treedt, dan schudt Hij Zijn manen en dan stelt Hij Zich tegenover Zijn jagers:

"Indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen henengaan".

Vrijgeleide voor Zijn kerk bedongen.

De Leeuw heeft gebruld.

En wanneer dan die Leeuw voortgesleept wordt in de straten van Jeruzalem, in die schrikkelijke nacht, voortgesleept van het paleis van Annas naar het paleis van Kajafas, voortgesleept naar Pilatus. Voortgesleept naar Herodes. Weer van Herodes naar Pilatus. Wanneer Hij daar staat: Zie de Mens.

Wanneer Hij daar voortgesleept wordt op de Via Dolorosa. Wanneer Hij daar geschopt en gestoten wordt buiten Jeruzalem.

Tot buiten de legerplaats, zie - is er een kwaad in de stad, dat de Heere niet doet?

Dat heeft God gedaan met Zijn Zoon.

Dat is het kwaad in de stad, dat Hij Zijn lieve Zoon gegeven heeft, dat die Zoon gegeseld is, dat die Zoon voortgesleept en gestoten is.

En gij? Hebt gij niet de speer van uw ongeloof genomen, waar gij Hem als een bebloede en naakte Christus niet wilde aanvaarden, en hebt ge met die speer van uw ongeloof het hart van de Christus niet doorboord?

Vanwege uw vijandschap en vanwege uw verzet - is er een kwaad in de stad dat de Heere niet doet?

En?

Daar kwam bloed en water uit.

Rechtvaardigmaking door het bloed. Heiligmaking door de wassingen van de Heilige Geest.

Is er een kwaad in de stad? Verstaat gij het dan zo niet? Wanneer daar eeuwen geleden de toren van Babel gebouwd werd, toen heeft God daar de taal en de spraak verward. Maar de moderne torenbouw van Babel gaat door ook in onze eeuw. Niettegenstaande de spraakverwarring gaat het door. En toch breekt God de torenbouw. Hoe dan?

Toen nam Hij de taal, toen nam Hij hun spraak weg.

En nu? Bij de moderne torenbouw over de wereld en der volkeren, ook de torenbouw der kerken? God komt het te verstoren.

Hoe dan?

Niet door de spraak weg te nemen. Niet door de taal weg te nemen. Maar door het werk uit de handen te nemen. Of denkt ge niet dat de werkloosheid Ook in de hand Gods ligt? Zijt ge dan zo godsdienstig en zo vroom, dat ge over die dingen heen leeft?

Werkloosheid. En ze kunnen de moderne torenbouw niet hervatten.

Werkloosheid in de gebedskamer van Gods kind, want er is geen bouwen meer voor Gods kerk, in welke gelederen gij ook gaat.

Werkloosheid, geesteloosheid, biddeloosheid onder de kerk Gods, omdat er geen oprichten meer aan is. Zo heeft God de torenbouw verijdeld, vroeger en thans. En?

De Leeuw heeft gebruld. Wie verstaat deze dingen?

Maar wanneer gij het onderwerp daarvan wordt, dan zijt ge een overwonnen mens door almachtige genade, en ge zijt een onderliggend mens, omdat God u voor de foltering van satan over heeft.

En zo zijt ge overwonnen.

Zo leeft ge uit de overwinning van de Christus. Satan voert heerschappij aan uw tafel en in uw hart - nu moet ge niet denken dat dat altijd vloekende en razende gaat, want ge hebt ook godsdienstige duivels, ge hebt ook vrome duivels, nu, ik zal maar niet zeggen wat voor soorten er al niet zijn.

Maar wanneer gij daar, door het brullen van die Leeuw, door de Stem Gods hebt mogen luisteren, dan heeft Hij u gevonden tussen de graven als een bezetene, dan is Hij naar u heengegaan en heeft die duivelen uitgeworpen en die geesten uitgeworpen, en dan?

Dat zijn grote weldaden. Dat zijn lieve bezoeken uit het kabinet Gods.

En als u dat dan overkomen is en God heeft het bij u uitgedaan en uitgeworpen, dan zit ge versuft op de aarde neer. Dan zijt ge zo maar versuft, als Hij die geesten heeft uitgeworpen. Dan zijt ge totaal op. Dan zijt ge totaal ontledigd. En dat is nu een kind van God.

Dat is nu Gods keurling.

Want wezenlijke ledigheid, hoort ge het, wezenlijke ledigheid is vrucht van genade.

God heeft een blind volk, een doof volk, een volk dat handenloos en voetenloos is. Dat zijn Zijn kinderen.

Zondenood?

"Ja", zegt ge.

Maar mag ik dan dit eens vragen?

Hebt ge wel eens geloofsnoed?

Dan vergaat het u, zoals die onrechtvaardige rentmeester, die zegt: "Graven kan ik niet, en te bedelen schaam ik mij". Nu moet ge niet denken dat gij dat niet zijt, want we zijn allemaal onrechtvaardige rentmeesters. We deugen geen van allen, neen. Maar bedelen schaam ik mij.

Voelt ge dan niet, dat een Ander moet komen om voor u te graven en voor u te bedelen?

En wanneer dan die Andere komt, dan zingt die Andere, gij niet, want ge zit versuft neer. En ge zit nog steeds tussen de graven en Jezus is heengegaan. En dan, zingt die Ander, dat is de Christus Gods: "Ik heb Mij in nood aan God verbonden". In de nood van Zijn volk, in de zondenood, in de geloofsnoed, in de biddeloosheid en in de geesteloosheid van Zijn arme kerk.

Ik heb Mij in nood aan God verbonden.

Zó, maar ook niet anders, zult gij de bedauwing en de bediening van de Heilige Geest op de dorre tak van uw ziel zien zitten, hoort ge het? Het hout van de wijnstok is tot niets nut. Ge kunt er geen pin van maken. En wanneer dan Gods Geest, de dauw, op de dorre tak van uw ziel rust, zie, dan krijgt ge een vermaak in God naar de inwendige mens. Dan krijgt ge de paradijsvloek niet alleen te zien, en de paradijsvloek niet alleen te belijden en niet alleen te bewenen, maar; dan krijgt ge de paradijsvloek te omhelzen.

En wanneer ge die paradijsvloek krijgt te omhelzen, dan krijgt ge er lust in om op uw buik te gaan al de dagen van uw leven.

Dan is dat niet een visioen buiten u, maar dat krijgt ge te omhelzen, daar krijgt ge zin in om voor God onder te doen vanwege Zijn beminnenswaardigheid. Op uw buik zult ge gaan.

Ik herinner het mij nog heel goed, dat het in mijn ziel werd gezongen: "Uw vijand lekt het stof".

Daar amen op te zeggen: Op uw buik zult ge gaan.

Want wij zijn het slangenzaad.

We zijn gevelesde duivels.

Beneden uw stand? Dergelijke uitdrukkingen? Nu, als ge er door kunt komen, ga dan maar naar huis.

Zo leert een kind zich kennen als een gevelesde duivel aan zijn eigen tafel, want als God het niet verhoedt, dan vermoordt ge uw eigen kinderen en kleinkinderen.

Mag dat niet gezegd worden?

Ge durft het niet te zeggen, maar Amos zegt: "De Leeuw heeft gebruld, wie zou niet profeteren?"

En dan moet ge het zeggen. Dan is er niets tegen te houden. Dan moet het gezegd worden. Dan wordt het er uit geperst, zo goed als aanstonds het Abba - lieve Vader - geperst wordt uit uw ziel, omdat God wil horen dat Hij uw Vader is en dat gij Zijn kind zijt.

Daarom is het: En gij zult tot Mij zeggen: "Mijn Vader". En van achter Mij niet afkeren.

Vandaar die persingen der zonde. Vandaar die persingen van uw verdorven eigen.

Nu moet ge niet denken, dat ge er door de wedergeboorte uit zijt. Neen, door de wedergeboorte wordt ge in die ellende ingezet en gaat ge het ervaren.

Neen, we worden niet als lieve mensjes zalig, heus niet. Uit het hart komen voort...

Weet ge waarom of ge zo nijdig op God zijt?

Omdat Hij nooit enig goed van u kan zeggen. God kan nooit enig goed van een mens zeggen, nooit. Hij zegt alleen: "Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem".

Wie zou niet profeteren?

En wanneer ge dat ervaren hebt - wat ervaren? "Zeg tot het noorden: "geef" en tot het zuiden: "Houd niet terug. Breng Mijn zonen en Mijn dochteren van verre".

Zie, dan zal de wereld en dan zullen de volkeren beven, maar de kerk Gods zal ontroerd warden in haar ingewand.

De kerk Gods zal aangeraakt worden.

Want dat zijn de geroepenen.
 Dat zijn de geheiligden.
 Dat zijn de getrokkenenen. Die zijn er geen baas over geweest, neen.
 Die worden getrokken met koorden der liefde. En dat is?
 Zielepijn. Dat zijn koorden der liefde.
 Zondenood en harteleed, dat zijn koorden der liefde. Dat zijn de trekkingen des Vaders.
 Maar Hij schreeuwt, Hij brult om Zijn jongen.
 Wanneer Hij brult om Zijn jongen, en nogmaals, wanneer gij daar het onderwerp van geworden zijt, dat weet ge hieraan: Dan gaat het hier, in uw hart, stuk. Dan gaat het hier kapot mensen. Want Hij brult uit Zijn beminnenswaardigheid. Hij komt, Hij komt om de aarde te richten.
 Hij komt met Zijn liefdesredht.
 Hij komt met Zijn liefdesleed.
 Of denkt ge dat de Christus daar geen smart in heeft?
 Hij komt met Zijn liefdesklacht.
 Hij komt met Zijn liefdeslust.
 Dat is de Christus. Och, dat gij in Mijn wegen gewandeld had. Dat is een Goddelijk och.
 Wanneer God dan Zijn wet geeft op de Sinaï, wanneer daar Zijn heilige Vinger geschreven heeft op die twee stenen tafelen, en Mozes draagt die naar beneden, dan glinstert en dan glanst het aangezicht van Mozes, dat het een bedekking nodig heeft.
 Waarom?
 "Vanwege Zijn heilige wet", zegt ge.
 Waarom?
 Vanwege Zijn heilige wet moet Mozes, die glanst van Gods heiligheid
 Neen, geliefden, Mozes komt met het Evangelie naar beneden. Hebt ge het zó wel er eens gezien?
 Hij komt met het Evangelie naar beneden. Daarom glanst zijn aangezicht.
 Met het Evangelie?
 Ja, wie dat leert, daar heeft de wet haar veroordelende en haar verdoemende kracht voor verloren.
 Ge krijgt de wet eerst in haar veroordelende en in haar verdoemende kracht.
 Dan krijgt ge de wet in haar zalligmakende bediening.
 En wanneer Mozes daar dan komt en zijn aangezicht straalt, dat is omdat daar boven de wet geschreven staat: Ik ben de Heere, uw God.
 Dat is het Evangelie.
 Dat is de stem van Jezus.
 Dat is evangelische honing uit de rotssteen Sinaï.
 God gaf die wet. En het was het brullen van de God des eeds en van de God des verbonds op de hoogte van Horeb, dat alles beefde en dreunde vanwege het brullen van Zijn heiligheid.
 Maar ook vanwege het brullen van Zijn toegenegenheid. Ge begrijpt het niet, ge verstaat het niet.
 God gaf Zijn wet, die heilig is en goed, aan dat volk, en Hij eiste gehoorzaamheid van dat volk, en?
 God wist dat dat volk er niets van terecht zou brengen.
 God wist, toen Hij die wet gaf, dat dat volk ten enen en ten anderen male het vermogen miste om ook maar enigszins gehoorzaam te zijn om die wet te volbrengen.
 Dus God gaf Zijn wet, en Hij wist dat er niets van terecht zou komen.
 En toch probeert gij het, hè?
 Ja, Israëel heeft het uitgeroepen: "Wij zullen al deze dingen doen. Wij zullen al deze dingen doen, al deze dingen". En in plaats van vijf schoft hebt ge wel zes, zeven schoft gewerkt. En ge zijt aan het opknappen gegaan en ge zijt aan het doen en laten gegaan. En wat is er van terecht gekomen?
 Niets. En God wist het.
 Maar God bleef evengoed: de Ik zal zijn Die Ik zijn zal.
 Hij bleef evengoed: Ik ben de Heere uw God. Dat bleef God. Hoewel Hij wist dat ze er niets van terecht zouden brengen, noch in het heden, noch in de toekomst. God zegt: "Och, dat ze een hart hadden om Mij te vrezen".
 Dus God Zelf zegt, dat gij en ik geen hart hebben om Hem te vrezen.
 Doe dan alstublieft niet alsof. En beloof ook maar geen beterschap, want ge komt met proberen aan de weet dat ge niet bidden kunt.

Ge komt met proberen aan de weet, dat ge niet geestelijk zijt.

Ge komt met proberen aan de weet dat: Schoon ik arm ben en ellendig, denkt God aan mij bestendig.

Waar komt dat vandaan?

En Ik, die Vorst, met zoveel macht bedeed, zal Mijne stem op het wereldrond doen horen.

Het is uit de 2e Psalm en daarvan het 4e vers:

*En Ik, die Vorst, met zoveel macht bedeed,
Zal Gods besluit aan 't wereldrond doen horen.
Hij sprak tot Mij: "'k Heb heden U geteeld;
Gij zijt Mijn Zoon, Gij zijt Mijn eengebo - ren';
Zeg vrij Uw eis; Ik zal Uw macht verhogen,
Opdat Uw naam alom ontzaglijk zij;
Het heidendom ligg' voor Uw stoel gebogen,
En 't eind der aard erkenn' Uw heerschappij.*

Zo is het alleen het brullen van de Leeuw, het spreken van de Christus Gods, dat voor Gods troon bestaan kan. Het is in de nooit begonnen eeuwigheid geschied. Daar heeft Hij de stilte reeds verbroken. Om Sions wil zal Ik niet zwijgen, en om Jeruzalems wil zal Ik niet stil zijn, opdat haar heil voortkome als een glans; haar licht als een fakkel, die brandt.

Weet ge dan niet, als ge beterschap belooft en uzelf wilt opknappen van dag tot dag, dat ge daarmede uw God bespot en uzelf en uw naaste bedriegt?

Beterschap beloven en het telkens zoeken in de weg van doen en laten, dat is een haten van uw Oudste Broeder, een haten van de Christus, dat is bespotten van God en het is een bedriegen van uzelf.

En ge neemt er genoeg mee, geliefden. En wanneer God niet doorgaat met Zijn tweesnijdend scherp zwaard - want ge brult tegen het brullen van de Leeuw - maar Hij gaat door. En wanneer Hij doorgaat, dan gaat het hier smelten. Ja, dan gaat uw hart smelten en dan wordt het bevindelijk geleerd: Het goddeloze volk, hier van binnen, wordt haast tot as, het zal voor Zijn oog vergaan als was, dat smelt voor ordende kolen.

Want die liefdegeur doet elk tot liefde nopen. Dat is de liefde uit het hart des Vaders.

Dat is de liefde uit 'de wonden van de Christus Gods.

Dat is de liefde van de Heilige Geest.

Dat is de liefde, die niet is op te wekken, maar die al eeuwig wakker is.

Ge kunt er alleen maar van verslijten, wanneer ge onder de dood en onder de zonde begraven ligt. Dan daalt Hij af. Dan wordt er zoveel tederheid in uw ziel gedrukt, dat ge niet meer tegen de liefde Gods op kunt. Dan houdt alle belijdenis en alle kennis en al dat gedoe en alles waar we ons mede op de been houden op, en dat gaat weg in grondeloze modder.

Wie zou niet profeteren? Ja, God heeft wel een stil volk, maar Hij heeft geen stom volk, neen.

Wanneer we daar gebracht worden, dat we moeten profeteren. We moeten van God goed spreken, geliefden. Nu, als uw burens dat niet weten en uw vrouw en kinderen weten het ook niet, en uw nageslacht weet het ook niet, als dat gebeurt, en de bakker en de slager weten het niet, dan zijt ge nog nooit van God aangeraakt. En dat kunt ge misschien scherp en hard vinden, dat doet niets ter zake. Ge zoudt stikken. Want dan wordt het geboren: Deze God is onze God. Of het er nu schots en scheef uitkomt, dat doet er niet toe. Deze God is onze God. Hij is ons Deel, ons zalig Lot. Dan spuit het er uit.

Neen, dan hoeft ge niet naar uw werk. Dan zeggen ze: "Waar is die vent vandaag?" Dan hoeft ge niet naar kantoor. Ja, maar dan zoudt ge uw betrekking verliezen. Neen, ge hebt een betrekking op God gekregen. En uit Zijn volheid zullen wij ontvangen genade voor genade.

Neen, dat komt omdat we niet krankzinnig willen zijn. We willen niet dwaas zijn. Want wanneer God komt, dan wordt ge een grote dwaas in het midden van uw eigen familie. Want ze verstaan het werk Gods niet en ge verstaat zelf het werk Gods ook niet. Maar omdat er Een is, Die leeft, en op aarde vonnis geeft.

En weet ge wat de Heere dan zegt? "Hij 'is van Mij". O, als God Zijn hand op mij legt, ja, dan moet ik profeteren. De Heere Heere heeft gesproken, dan kan er geen zwijgen zijn. Want als God deze man kan oprapen, kan Hij de hele wereld oprapen.

Daarom, die het heilsboor bijster is. Ach, ge zijt gekomen van verre en nabij om naar deze klapper te horen. Maar ik vraag op het ogenblik naar mensen, die het heilspoor bijster zijn.

Is hier nog, een volk, is hier nog een mens, die het heilspoor bijster is?

Is er hier nog een mens gekomen vanmiddag om een laatste poging te doen, om een laatste greep te doen op vrije genade?

Weet ge dan, dat ge een greep op vrije genade doet zonder handen?

Weet ge dan niet, dat ge naar Sion gaat en op de weg naar Sion zult gaan zonder dat gij kunt verklaren hoe ge er nu eigenlijk op gekomen zijt?

Want Ezechiël werd bij zijn haren gegrepen en hij werd neergezet naar de raad Gods in het pad Gods.

Ge zult niet kunnen vertellen hoe ge er zijt gekomen, neen. Maar ge zult wel kunnen vertellen hoe ge er afgekomen zijt. Want eer ik het wist zette Hij mij op de wagens van Zijn bereidwillig volk.

Kijk eens, dan hebben we een schuldovernemende en een schulduitdelgende Borg. Daar spraken onze vaders van. Van die schulduitdelgende en die schuldwegdragende: Borg, daar wordt ge het onderwerp van, en?

Dan zingen zij, in God verblijd, aan Hem gewijd, van 's Heeren wegen.

Dan is er geen sprake van dat ge uw mond houdt. Neen, dat kan niet.

En als ge dan eens moogt praten als vader en moeder, dan gaat er wat van uit, en dan liggen uw kinderen onder beslag. En als dat nu nooit eens gebeurt, dan moet ge maar denken dat het nog mis is met u, haar.

Maar uitkomen. Veronderstel, dat er zo'n lieveling van u vraagt, ook in zonden ontvangen en geboren, ook niet naar het leven gevraagd: "Mamma, wie is de Heere Jezus?"

En wanneer ze dan bij grootvader komen, want dan zegt die mamma: "Vraag het maar aan opa hoor; opa weet het wel". En een ander zegt: "Als tante komt" - dan hebben ze soms een zuster met genade - dan zeggen ze, nu als die kinderen van Martha uit Betfhanië vroegen: Martha, wie is nu eigenlijk de Heere Jezus: "Maar aan tante Maria vragen". Maar als ze nu eens bij u komen als grootvader of bij moeder en zo'n ,schaap vraagt het nu eens en ge kunt er niet van af komen, nu, wat is het dan? Dan moet ge met dat kind uw knieën buigen hoor, want het is het brullen van de Leeuw, dan moet ge met uw kleinkind op uw knietjes voor God en dan moet ge tegen die kleine meid zeggen: "Grootvader weet het ook niet, en je moeder weet het ook niet".

Eerlijk voor uw kinderen dat we er buiten liggen, volk. Dat is profeteren. Dat is de waarheid zeggen.

Dat is voor God openkomen met al uw gebrek en met al uw schande. Redeneer het maar niet goed. Maar zeg maar dat we het kwijt zijn.

En zo staan we dan hier in Niemandslan en we zijn het met zijn allen kwijt voor God, geliefden, enkel en alleen omdat de Leeuw gebruld heeft.

Het is de stem des Heeren op de grote wateren.

"Ja - zegt ge - de oceanen der wereld".

Neen. De zee van droefheid in mijn hart, dat zijn voor mij de grote wateren. De stem des Heeren is met kracht.

De stem des Heeren doet de cederen van de Libanon verbreken. Dat zijn mijn godonterende boezemzonden, dat is mijn dwaasheid en mijn hooganoed.

Maar wie profeteert er in onze dagen?

De Heere Heere heeft gesproken, wie zou er niet profeteren? Denkt ge dat God stomme kinderen heeft?

Neen, het kan wel eens stil zijn en het kan ook wel gelaten zijn. Maar dan, wanneer ik uitzinnig ben, dan ben ik het Gode.

Maar wanneer ge gematigd van zinnen zijt, dan worden uw ingewanden verscheurd, volk, vanwege het medelijden, dat in uw ingewanden wordt ingedrukt, om eens met uw zaad voor God te komen. En dan, is het niet: "Ik kan het niet". Maar de Leeuw heeft gebruld. Het is geschied.

Hij brult uit een volbracht Middelaarswerk. Daar hoeft niet zoveel meer gedaan te worden. Ge kunt geen nagelschrapsel tot uw zaligheid aanbrengen. Ge krijgt er geen vinger achter. En uw ellende en uw zonden en uw walgelijkheid en de hel waarin ge leeft?

Welnu, Gods kinderen, dat ongelukkige volk, die leven en wonen daar waar ze geen leven hebben.

En ze worden gedurig op de mond geslagen omdat ze een dood- en een doemschuldige volk zijn.

En dan hebben zij het ook gedaan, volk. Dan hebben ze het zó gedaan, dan hebben ze geen verwijt meer op een ander. En ze wijzen niet niet een vinger meer naar een ander. Maar dan komen ze voor God in de eenzaamheid en zeggen: "Heere".

En dan krijgen ze zich er voor over. Dan is er geen enkel beding meer.

Dan krijgen ze zich voor de verdoemenis over.

Dan gaan ze op hun buik als de slangen. Dan lekken ze het stof.

En daar, daar vinden ze Christus. Hij is een Worm en geen Man. Dan gaat de Worm onder de slang door. O God van de hemel, versterk Mij met de flessen.

God, zo laag, dat wanneer ge de hel voelt woelen en u 's nachts geselt, dat ge geen mond en geen stem meer over hebt. Want ge moet maar eens op de zeef van satan zijn, geliefden. Dan kunt ge niet bidden. Dan leeft ge in de verlatingen Gods, en in de benauwingen van de hel.

En dan?

God zal Zijn waarheid nimmer krenge, maar eeuwig Zijn verbond gedenken.

Maar ge kunt uit uzelf niet uitkomen. Ge kunt uit uzelf niet te voorschijn komen. Al zijt ge nog zo'n lief kind van God. Al hebt ge nog zo veel beloften en nog zo, veel trekkingen. Wanneer ge besloten zijt en wanneer ge in gevangnissen moet wandelen, dan kunt ge niet uit uw eigen uitreden.

Is de wedergeboorte een geschenk, een Godsdaad, ik voor mij, ik ben innig overtuigd, dat wanneer ik weer eens een ogenblikje geloven mag, dat dat ook een Godsdaad is.

Ik heb het geloof niet in eigen beheer, ach neen. Waarmede zullen wij komen?

Ze kunnen mij 's nachts wakker maken en al ben ik nog zo koud en zo ver van God af, dan kunnen ze mij vragen: "Vertel eens, waar is uw zonde en uw schuld gebleven. Hoe heeft God u gerechtvaardigd?" En hoe koud of ik ook ben, dat zou ik kunnen vertellen. En als ze mij dan zouden vragen: "Nu moet ge mij ook nog eens vertellen hoe God u geroepen heeft voor de bediening" Ik zeg: "Nu, ik zal het u even gaan vertellen, maar mag ik dan weer gaan slapen?" Zo vast ligt dat wel in de wetenschap.

Maar we hebben niets in eigen beheer, ganselijk niet, opdat gij den beelde Zijns Zoons - hè, het woord is er uit - opdat gij den beelde Zijns Zoons gelijkvormig zoudt worden.

Ik moet eindigen.

Ge weet: ik heb jaren niet gepreekt. Het was een boze tijd, maar goed.

En het waren jaren van afbraak, want ieder keerde zich van mij af.

Ze vroegen niet: "Leeft hij nog, of sterft hij nog?" Het was "Hij is van God geplaagd en van God geslagen en verdrukt". Neen, ik heb geen gebrek gehad. Neen, wat er van boven afgesneden werd, dat groeide er van onderen aan. Ja, ik heb nooit zo lang met de vetpot gedaan als toen. Het groeide aan.

En toen lag ik voor God te kruipen. Want een mens kan niet buiten liefde, hoor. Misschien u wel. Aan lief doen heb ik geen behoefte en uit medelijden hoeven ze mij ook niet lief te hebben, maar waarachtig Godswerk. En toen ik daar lag te kruipen voor God, toen kwam die dierbare Man van smarten zo laag af te dalen, toen zei Hij: "Mijn jongen, wanneer zoudt ge nu het meeste van Mij genieten? In de weg van vernedering of in de weg van verhoging?" Toen liet de Heere mij zien dat ik het meeste van Hem genieten zou en het intiemste met de Christus was in de weg van vernedering.

Want daar was niemand bij.

Daar zou geen vreemde in gemengd worden, in die smarten en in die droefheid.

En toen liet de Heere mij zien, dat er aanstonds een tijd zou zijn, dat Hij mij zou verhogen, en dat ik met Hem zou zitten in Zijn troon. En het was net alsof de Heere zei: "En dan zult ge minder van Mij genieten dan nu. Want nu hebt ge het alles alleen, de smart en de vernedering, maar dan moet ge de roem en de glorie met de ganse kerk delen en dragen". Weet ge dan niet, dat waarachtige vernedering - en wanneer ge het uit krijgt te roepen: Ik wou vluchten, maar ik kon nergens heen - dat dat een geschonken goed is? Een geschonken goed, wanneer ge niet meer uit de voeten kunt. Wanneer ge zo vernederd wordt, dat ieder zijn aangezicht van u afkeert, dat is een geschonken goed, opdat ge den beelde Zijns Zoons gelijkvormig zoudt worden.

Voor veertien dagen liep ik hier en ik moest voor een kar opzij, en die mensen lachten mij finaal uit en ze spotten met me. En in de dadelijkheid komt de hemel over: En een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem. Toen moest er nog een gebedje overblijven voor die mensen op die kar.

Zo doet het me niets of dat ge me haat en dat ge mij smaadt. Dat doet mij niets, neen. Maar blijft van de waarheid af. Wanneer ge aanstonds naar huis gaat en ge komt een dief tegen op de weg, die met u wandelt, die zal zeggen: "Het gaat zo gemakkelijk niet".

En zelf kunt ge hetlin uw ingewanden weten dat uw ziel is als een gewaterde hof, maar als ik het wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil.

Wanneer ge hier hebt mogen vrezen voor de Leeuw, dan zult ge aanstonds zingen voor het Lam.

Maar die hier niet heeft leren vrezen voor de Leeuw, zal aanstonds niet zingen voor het Lam. Neen, geliefden.

Want wat de Leeuw is, de Leeuw is aanstonds het Lam.

En wanneer het Lam u niet zaligt, dan zal de Leeuw u voor eeuwig verscheuren, laat het mogen zijn dat we elkander in deze uren nog hebben ontmoet, misschien voor het laatst geliefden.

Het is bij ogenblikken zo, dat ik denk dat de hemel zo mijn levensdraad wegneemt. Iedere dag wordt deze man met de dood geconfronteerd.

Gaat dan heen, misschien voor het laatst. Maar we zullen elkaar nog eenmaal ontmoeten voor de troon van de Leeuw en van het Lam.

Daar zullen we staan, en dan?

Heb ik u dan oksels onder de armen genaaid?

Heb ik u de bloembedden ingejaagd?

Heb ik dan gezegd dat er bij u iets wezen moest?

Wat blijft er dan over?

Wat er overblijft, dat is Christus.

En wat er overblijft, is een rank in Christus. Dan is het reinigingswerk volbracht, en dan?

Wat blijft er dan over?

Dankbaarheid.

Wat blijft er dan over, wanneer de avondschaduwen bij u en bij mij vallen?

Wat blijft er dan over, wanneer er niet anders is, wanneer het Woord is weggenomen van onze lippen?

Wat zal er dan zijn?

'k Wil U, o God, mijn dank betalen; U prijzen in mijn avondlied.

Het zonlicht moge nederdalen, maar Gij, mijn God, begeeft mij niet.

"Ach - zegt ge - dat is een gezang".

Het doet er niet toe ; het doet er niet toe. Mijn moeder heeft het mij geleerd aan haar schoot, toen ik nog maar een jongen was. En dan zongen we, tussen licht en donker: "Daar ruist langs de wolken een lieflijke Naam". En wanneer dan mijn moeder dat wenende zat uit te snikken en te zingen, dan weende haar oudste omdat moeder ook weende.

Ik heb mijn moeder verloren, maar ik kreeg er een wenende en een triomferende Borg voor in de plaats, en toen waren het niet meer moeders tranen en toen waren het niet meer mijn tranen, maar toen was het: Zijn bloed, Zijn tranen en Zijn lijden zijn dierbaar in de ogen des Vaders.

Gaat daarmee naar huis, opdat er geen andere grond zou zijn dan: De Leeuw heeft gebruld, dat is verleden tijd; de Leeuw brult en zal brullen totdat het Lam, Dat geslacht is van vóór de grondlegging der wereld, zal ontvangen: dankbaarheid en eeuwige lofgezangen.

En gij, en ik?

Mocht het zijn: tot Hem bekeerd.

Amen.

O Heere. Dankbaarheid, dat is profeteren.

Wilt u het ons leren, opdat ook wij wakker geroepen mogen zijn uit de dood, wakker geroepen mogen zijn uit alle slaafse vrees, wakker geroepen mogen zijn om U te volgen door bezaaide en onbezaaide wegen in de voetstappen van het Lam.

O Heere, wij weten het niet te zeggen, wij weten het niet te doen. Maar wilt Gij ons gedenken, dit arme volk, van verre zijn ze gekomen, van zeer verre, Heere, omdat we een tijd beleven dat er een honger is, niet naar brood, maar naar het Woord der waarheid.

Amen.

Onze slotzang zij uit de 134e Psalm en daarvan het 2e en het 3e vers:

*Heft uwe handen naar omhoog,
Slaat naar het Heiligdom uw oog,
En knielt eerbiedig voor Hem neer;
Looft, looft nu aller heren HEER.*

*Dat 's HEEREN zegen op u daal';
Zijn gunst uit Sion u bestraal';
Hij schiep 't heelal, Zijn naam ter eer;
Looft, looft dan aller heren HEER.*

Gaat thans heen in vrede:
O Vader, dat Uw liefd' ons blijk' ;
O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk;
O Geest, zend Uwe troost ons neer ; drieënig God,
U zij al d' eer.
Amen.

Votum:

O Heere, diep en steil afhankelijk staan wij hier in onze ledigheid en in onze blindheid voor Uw heilig aangezicht en het is alleen, wanneer U redenen neemt uit Uzelf, het is alleen, wanneer Gij het water beroert, het is alleen wanneer Gij het veulen kamt te ontbinden. En wanneer ze dan zullen vragen: "Waarom ontbindt gij het veulen?" dat het dan mag zijn in dit middaguur: "Omdat de Meester het van node heeft".

Amen.

Proberen wij nu te zingen uit de 103e Psalm, het 8e vers:

*Gelijk het gras is ons kortstondig leven,
Gelijk een bloem, die op het veld verheven,
Wel sierlijk pronkt, maar kracht'loos is en teêr;
Wanneer de wind zich over 't land laat horen,
Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren;
Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer.*

Wanneer God met ons begonnen is, dan zal Hij ook met ons eindigen.

Wanneer God met ons begonnen is, dan zal Hij ook met ons doorgaan.

Wanneer God met ons begonnen is, dan weet gij het begin niet.

Dat is juist de strijd en de aanvechting van een volk, dat geen volk is en dat zich geen volk durft te noemen; dat ze niet weten van een begin en dat ze niet weten van een einde.

En wanneer ze eens een ogenblik geperst worden om te zeggen wat hun einde wezen zal, dan zullen ze zeggen: "Als ik aanstonds voor God moet verschijnen, dan zal Hij mij straffen voor mijn zonden en dan is het voor eeuwig kwijt".

Maar waaraan weet ge dan, dat God met u begonnen is?

Want nu gaat het niet over een stuk godsdienst of dat gij enigszins bij die dingen bij kunt of bepaald zijt, maar we zijn God kwijt. En we moeten onder het oordeel Gods weer met God verzoend worden.

En dáár is Hij alleen. En omdat Hij er alleen is, kan het ook alleen maar van Hem komen.

Wanneer het niet van God afdaalt in uw leven en in uw hart, dan zult gij het ook nimmer verstaan: "Ik sloeg, eer ik werd verdrukt, het dwaalspoor in, maar nu geleerd, houd ik Uw Woord en wetten".

Waar God mee begonnen is - eigenlijk is er geen begin, want de kerk ligt in het voornemen Gods.

En de kerk, toen er nog geen kerk was, ging daar als de kudde van de Heere Jezus Christus op de velden en op de stranden der eeuwigheid, als de reeds getelde schapen.

Maar wanneer gij wilt weten, bevindelijk, gevoelig of gij daarbij betrokken zijt, of God met u begonnen is, dan komt er een begin in dit leven. De apostel zegt: "Het is in geen hoek geschied".

Onze vaders wisten, al was het dan nog zo bekommerd en nog zo ongelukkig, toch verslag uit te brengen van de hope, die in hen was. En wanneer ze daar dan van getuigden, dan was het eigenaardig, maar dan begonnen ze hier: "En toen mij alle hoop ontviel, en niemand zorgde voor mijn ziel, toen hebt Gij, o Heere, in mijn 'ellende" - wat is uw ellende?

Dat ge niet in God geloven kunt. Wat is uw ellende? Hem dagelijks te wantrouwen - toen ik onderging in mijn ellend', in mijn eigen gekozen dwaasheid, ook na ontvangene genade - toen hebt Gij, o Heere, mijn pad gekend !"

Zie, daar ligt het. En wanneer ge daar dan besef, gevoel, beleving van krijgt, dan komt er een vlak veld tussen God en uw ziel.

En wát is een vlak veld tussen God en uw ziel?

Dat is: Zondaar voor God zijn. Dat is een vlak veld. Zondaar voor God te zijn.

En het ware geloof, het kinderlijke geloofsvertrouwen kennen ze hieraan, dat ze heel goed weten, dat ze van de slang gebeten zijn. We zijn van de slang gebeten. Dan heeft een ander het niet meer gedaan en dan is het met dat uitsteken van die vingers allang afgelopen, maar dan hebben wij het zelf gedaan.

Weet ge wat de aangenaamste bezigheid is?

Zonde en schuld voor God belijden. Dat is een zoet en een zalig genot.

En zo zouden wij dit jaar willen besluiten, maar dat kunnen wij niet mensen, dat kunnen wij niet. Als wij het jaar moeten besluiten, dan is het wel kwijt. Maar als God het jaar ons komt te besluiten, dan zal het wezen zoals het was, toen Noach en alles de ark inging: En Hij sloot achter hen toe.

Het woord van onze tekst is uit de 32ste Psalm en daarvan het 5e vers, het middelste gedeelte:

"Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor den HEERE"

bij de uitgang der jaars

Ziedaar het onderwerp voor dit middaguur.

Een godvruchtig voornemen: Ik zeide: Ik zal belijdenis doen.

Een noodzakelijke beleving.

En een zalige uitkomst.

Proberen wij tot God te naderen.

Zetten wij ons godsdienstig samenzijn voort, door met elkander te zingen uit de 51ste Psalm, het 2e en het 5e vers:

*Want ik gevoel de grootheid van mijn kwaad;
Mijn zonde zie 'k mij steeds voor ogen zweven.
'k Heb tegen U, ja U alleen, misdreven;
Uw wil en wet, hoe heilig, stout versmaad,
Ik heb gedaan, wat kwaad was in Uw oog;
Dies ben ik, HEER, Uw gramschap dubbel waardig,
'k Erken mijn schuld, die U tot straf bewoog;
Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig.*

*Verberg Uw oog van mijn bedreven kwaad,
Waardoor mijn ziel gevoelt de diepste wonden;
Delg, delg toch uit mijn schuld en al mijn zonden,
En spreek mij vrij van mijne gruweldaad.
Herschep mijn hart, en reinig Gij, o HEER,
Die vuile bron van al mijn wanbedrijven;
Vernieuw in mij een vasten geest, en leer
Mij aan Uw dienst oprecht verbonden blijven.*

Nog enkele uren en nog weinige minuten of dit wegvlietende jaar zal zijn adem uitblazen in de eeuwigheid. Dan zal de klok slaan en is dit jaar voorbij.

En wanneer de jaren zwaar op u en mij gaan wegen en wij krijgen de last van de jaren te torsen, dan krijgen wij het ook te verstaan: Wat gewin is er in mijn bloed? Dan gaan we het ook verstaan, dat we als een onvruchtbare over de aarde gaan. Niet om daar achter weg te schuilen, maar om daarmee bij God te komen.

En daarom: Nog weinige uren en nog enkele seconden en dan is het jaar voorbij. Maar wat zal het zijn voor u en wat zal het zijn voor mij, wanneer we aanstonds mogen zeggen: "Nog enkele uren, Heere, nog maar een paar minuten en dan ben ik bij U".

Is er een zodanige liefdesuitgang, is er een zodanige liefdes-betrekking op God in uw ziel gevallen?

Dan zal het ook zijn: "Snel dan jaren, snel vrij henen, met uw moeite en verdriet. Welke ramp ik moog bewenen, God, mijn God verandert niet". Dan gaan we naar God toe.

En wanneer we dan naar God toe gaan, dan kan dat alleen maar, wanneer ge niet bang zijt voor God.

Gods kind is overal bang voor. Bang voor de zonde en het allermeest voor zichzelf.

Maar ze zijn niet bang voor de Heere.

Dat is de zoete en zalige bezigheid om te kruipen in het stof des doods.

Neen, dan gaan ze zichzelf niet verontschuldigen, maar dan gaan ze belijdenis tegen zichzelf doen bij God.

En wanneer ge dan tegen uzelf belijdenis gaat doen bij God, dan zijt ge uit liefde tot de Heere Jezus, zondaar.

En wanneer ge niet uit liefde tot God het stof lekt, dan ligt ge - ik zal niet zeggen buiten genade, want mij komt het oordeel niet toe. Ik ben geen hartekenner. Door genade mag ik een vruchtenkenner zijn. Maar een hartekenner ben ik niet. Maar uit liefde tot Jezus zondaar voor God worden. Uit liefde tot God het stof te willen lekken. Dan is alle bij einde en alle zelfzucht en al hetgeen van ons is en al hetgeen van de kerk is, er schoon uit. Daar werkt God op aan.

Dan wordt het eerst recht Oudejaarsavond. Voor Gods kinderen is het iedere avond oudejaar en iedere morgen is het nieuwejaar.

Maar laat ik niet te excentriek worden.

Maar dan wordt het toch, dat de hemel zo laag komt af te dalen, dat ge u aan water schreeuwen gaat, hoor. Dat God wil en dat gij niet wilt. Dan gaat ge u aan water schreeuwen. Niet alleen, dat ge niet kunt, want dat staat de hemel niet in de weg. Onze gevallen staat staat de hemel niet in de weg. De duivel en de zonde staan de hemel niet in de weg. Ons dood zijn in zonden en misdaden staat de Heere niet in de weg. Want God had genade in Zijn boezem nog vóór de schepping. Hij had genade in Zijn boezem nog vóór de val.

Hij had genade in Zijn boezem voor dat het verschrikkelijke in het paradijs geschiedde.

Jezus, met eerbied gesproken, is de zonde en de hel een eeuwigheidsseconde voor geweest.

Daar heeft de vijand boog en schild en vurige pijlen op verspild.

Dat de zonde kwam, wist God van eeuwigheid. En toen de zonde er was, toen kon met eerbied gesproken, God eerst recht God zijn. Want de zonde bracht bij God geen stoornis. De zonde deed God niets. Maar toen eerst kon Hij uitbrengen, hetgeen Hij was van eeuwigheid: Barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid.

Toen bracht God uit Zijn boezem voort hetgeen er was. En dat was een plant van zeldzame schoonheid.

Dat was een plant die kon Hij niet plaatsen in het paradijs. Een plant, die Hij niet kon neerzetten in de schoonste landouwen op aarde. Dat was een plant van zulk een zeldzame waardij en schoonheid, dat, wanneer die plant zou bloeien, dan zou hemel en aarde met de geur van die plant vervuld worden. Wanneer die plant in zijn bloeitijd zijn sappen zou afscheiden, dan zouden de engelen moeten neerdalen met de hemelse flessen om die sappen van die wondere plant op te vangen.

Maar die plant kon niet gezet worden op aarde, in de staat der rechtheid. En er was geen landouwe zo schoon en zo vruchtbaar en zo veilig en zo beschut, dat die plant daar zou kunnen tieren.

En toen? Toen 'is de zonde gekomen, de val. Toen is God naar beneden gekomen en heeft gevraagd: "Mijn kind, waar zijt ge toch?"

Lout're goedheid, liefdekoorden, waarheid zijn des Heeren paán.

"Adam!"

Toen heeft God die plant geplant. Toen is er plek en plaats gekomen voor die plant. En weet ge hoe die plant heet? Die plant heet: ware ootmoed.

En die plant is van God. En die plant is naar Zijn verkiezing. En die plant is naar Zijn soevereiniteit.

En die plant wordt door Hem Zelf geplant en door Hem Zelf gekoesterd en door Hem Zelf in het leven gehouden.

Kent ge die plant? Ware ootmoed.

Ik bekende aan U, o Heere, oprecht mijn zonden.

En nu zal het wezen, dat gij altijd als een huichelaar over de aarde gaat, en nu zal het wezen, dat gij niet geloven kunt dat de Heere ooit een waar werk aan uw ziel heeft gedaan. Gij neemt u zo koud en zo hard en zo ongevoelig waar. Zo krijgt ge uw verre afstand te zien en te beleven en vindt ge u op een zodanige wijze, dat ge het besluit neemt: "Ik praat niet meer over die dingen, ik zal er maar van zwijgen. Eerst moet ik oprecht en waarachtig tot God bekeerd worden en eerst zal ik die zaken recht kennen moeten".

En dan besluit ge om uw mond met een breidel te bewaren en nooit meer open te doen, totdat het eens echt Goddelijk heerlijk genadewerk is. Kent ge dat besluit?

En dan?

"Effatha! Wordt geopend", spreekt God.

En dan?

Dan kunt ge niet langer zwijgen van het goede.

Weet ge, wat het goede is, mijn vriend?

Dat is de zonde.

Dan kunt ge niet langer zwijgen van de zonde. O, dat is voor God het goede. Dan kunt ge niet meer zwijgen van schuld en van dwaasheid en van overtreding. Dan wordt het er uit geperst, geliefden. Dan wordt het er uit gedrongen. "Ik zweeg van het goede", zei die man, "en mijn smart werd verzwaaard".

O, als we niet met zonden bij God komen, dan hebben wij ook geen toegang. Dan komen wij open voor God.

Weet ge wat bidden is?

Dat is: voor God openstaan. Dat is geen omhaal van woorden, maar dat is, er God in laten kijken en zeggen: "Heere, nu ziet Gij het, dat ik niets van U hebben moet".

"Ja", zegt ge, "maar dat moogt ge zo niet tegen God zeggen". Neen, maak het maar niet mooier dan het is: Doorgrond mij en ken mijn hart en beproef mij, Heere, er is echt niets voor U in mijn hart.

Ja, dan wilt ge maar een bekeerd mens zijn, hè? En dan wilt ge een bidder zijn en een God-zoeker en een God-lover. En dan moet ge diè dingen deelachtig zijn en dáár moet ge kennis aan hebben en dáár moet ge gebracht worden.

Ja, en als er nu eens oefeningen waren aan de troon der genade; en als ge nu eens met uw zonden en met uw schuld bij God kunt komen. En als dat nu eens echt in verbrokenheid waar is.

Maar dat wordt bij u niet gevonden.

Ge kunt wel doen alsof, ja, dat kan wel, het kan wel een beleving zijn, dat het 't toch niet is.

We kunnen de zonde zien en we kunnen de zonde kennen en we kunnen de zonde belijden, verbroken en onder tranen, en dat we nog nooit een zondaar voor God geworden zijn. De schuld zien, en de zonden belijden en dat we nog nooit waarachtig - ja wel met dat mondje - schuldenaar voor God geworden zijn.

En toch zegt die man: "Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de Heere".

Hoe kan die man dat dan zeggen?

Die man, die zegt het uit God vandaan. Want dat kan een mens nooit van zichzelf zeggen, als de hemel er dat niet inlegt. Want verstandelijke kennis en religieuze kennis en al die dingen, kerkelijk, ja, noemt het maar op, dogmatisch, religieus, verstandelijk, het is altijd betrekkelijk.

De natuurlijke godskennis komt hier alle adem tekort. Professor van de Honert, twee eeuwen geleden in Leiden, had zulke boeken geschreven over de ambten van Christus en over het geloof - het was één van de grootste godgeleerden van zijn tijd. En toen de hemel hem kwam op te zoeken, toen heeft hij wenend over zijn boeken gelegen en zei: "O God, wat heb ik geschreven".

Godgeleerdheid is tenslotte ook niet anders dan ijdelheid. Denkt ge nu, dat er voor God verschil is tussen een professor in de godgeleerdheid en een kroegbaas?

Verbeeld u dat maar niet.

Essentieel zijn ze in hun grondslagen hetzelfde.

Er kan een gradueel verschil zijn, maar dat doet er niet toe. Maar de man, die hier spreekt, die was door God aangeraakt. En als ge nu wilt weten of ge door God zijt aangeraakt, dan is dit uw levenslied geworden. Wat?

Wanneer ge wilt weten of ge door God zaligmakend getrokken zijt - want we kunnen onder de weldaden van dit jaar en onder de zegeningen van dit jaar ook best eens een verbroken mens zijn en zeggen: "Heere, wat heb gij het toch echt en wat hebt Gij het toch kostelijk gemaakt".

Maar wanneer we zaligmakend door God worden aangeraakt, dan is het: "Het hijgend hert, der jacht ontkomen, schreeuwt niet sterker naar het genot van de frisse waterstromen, dan mijn ziel verlangt naar God".

Dan zijt ge door God raak geschoten.

En dan zijt ge door God verwond.

En zoals het is, wanneer de jager het wild opzoekt en schiet, dan is het het opmerkelijke, als het schot treft, dan valt het wild en het aangeschotene in de richting van het schot.

En wanneer ge nu door God getroffen zijt, dan is het een Vader, Die schiet op Zijn eigen kinderen, ge moet het maar bij Jeremia lezen. En als God dat niet deed, dan kreeg Hij er niet één thuis. Dat is het schot van Zijn soevereiniteit en van Zijn verkiezing. En dan valt ge in de richting van het schot.

Die knechten, daar in de hof van Gethsémané - wanneer hun de vraag gesteld wordt: "Wie zoekt gij?" - dan slaan ze achterover.

Nu gaat het er maar om, of ge achterovergeslagen zijt onder de bediening van Gods Woord, of dat ge op een zodanige wijze getroffen zijt, dat ge door het Woord God zijt toegevallen. Of van God af, of naar Hem toe. En dat is nu al krachtens de begeerte van het nieuwe leven om voor de Heere nu eens onder te mogen doen.

Vatten jullie dat?

Om voor de Heere eens onder te mogen doen. Dan kunt ge het plaatsje zien liggen, waar ge komen moogt. En het is ook beminnenswaardig want ge weet, als ge nu eens overtuigd was, dat ge één ogenblik kon geloven, één ogenblik maar, dan waart ge er.

Maar nu schuld te zien en zonde, en schuld en zonde te belijden en nog geen zondaar voor God te zijn.

Dan behoeft ge daar niet achter weg te schuilen, helemaal niet. Want wanneer ge onder de bediening van de wet verkeert, dan is dat een bediening des doods en dan slaan bij u en bij mij de vlammen er uit. Zo nijdig zijn we op God.

Want, wanneer ge aan uw kwaadaardigheid ontdekt wordt en aan uw grimmigheid en dat ge met gebalde vuisten staat tegen de zaligheid, wanneer ge dat krijgt te ervaren, dan is dat een bewijs, dat die wet niet alleen een bediening des doods is, maar dat die wet een bediening des doods voor u is. En dan komt ge met alles, maar dan ook met alles onder het oordeel en onder het recht. Dan wordt alles afgesneden en dan blijft er voor Gods kind geen wortel en geen tak over, geen zucht en geen gebed.

Wat blijft er dan wel over?

God blijft er over.

En omdat die God er is en omdat die God op aarde vonnis geeft, heeft die God Zelf gezorgd voor een weg en voor een pad en voor een poort ter redding. En dan heeft God daar op een zodanige wijze op geantwoord, dat er geen twijfel overblijft dan: Zouden Zijn beloftenissen immer haar vervulling missen, vruchteloos worden afgewacht van geslachten tot geslacht?

God wantrouwen? Harde gedachten van de Heere hebben, dat hebben wij.

En toch. God heeft een antwoord gegeven op de zonde. En dat is?

Ik zeide: "Ik zal belijdenis doen van mijn zonden en van mijn overtredingen".

Denkt ge dat gij dat zijt? Farizeeër in ons midden?

Denkt ge dat gij dat zijt, die rustig zijt omdat ge wel eens het één en ander hebt mogen ondervinden?

Denkt ge dat gij dat zijt, omdat ge daar in benauwdheid zijt uit geholpen, en omdat God u daar heeft toegesproken?

Denkt ge dat?

Maakt ge daar dan toch inderdaad nog enige grond van voor de eeuwigheid?

Is dan dat voornemen in u? Ik zeide: "Ik zal...?"

Het is een godvruchtig voornemen, heb ik gezegd. En het is een noodzakelijke beleving. Inderdaad. En het geeft een zalige uitkomst.

Maar...

De onmogelijkheid is er voor God, om Zijn Zoon groot te maken.

En daarom geldt het, dat de pijl hier verder ligt in de 32ste Psalm en dat het ook Messiaans is: "Ik zeide" - dat is Christus. Ik zeide: "Ik zal" dat is de zone Gods - belijdenis doen van Mijn zonden en van Mijn overtredingen. Want Hij was een mijnnende, Hij was een schuld overnemende en Hij was een schuld-uitdelgende Borg.

En zó is Hij hun geworden tot een Heiland.

Zo is het Zijn voornemen, van Hem, Die daar was in de schoot des Vaders. En Die komt in uw en in mijn zonden, in uw en mijn schuld en ellende en narigheid, in uw en in mijn afweer. Hij komt in uw en in mijn vijandschap.

In uw en in mijn verkeerdheid.

En?

Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen. Kruist Hem. Een zwarte haat tegen de Christus Gods.

Ze hebben Hem uitgeworpen.

"Ja", zegt ge, "dat hebben die Romeinse krijgsknechten gedaan". Huichelaars in ons midden.

Ken dan heden uw ongerechtigheid, dat ge tegen de Heere, uw God gezondigd hebt. Want we willen zo'n naakte en bebloede Jezus niet. We willen zo'n arme weg niet.

Ge kunt arm zijn en onnozel in de belijdenis en met uw mond, maar dan hebt ge nog een heimelijke grond. Want dan is het nog niet zo na met u.

Maar wanneer ge daar als een stomme voor God moet vallen, wanneer ge daar zonde en schuld ziet en belijdt en ge kunt er niet mee bij God komen en dat ge dat smartelijk gaat beleven. Maar die zijn er niet zo veel, hoor. Ge moet nu niet denken, dat er zoveel mensen zijn, die daar gebogen gaan onder de smart en onder het lijden. Neen geliefden.

Die gebogen gaan onder geloofsnood. Dat is niet alleen zondenood, maar dat is ook geloofsnood. Dat is een nood om geloof. Die zijn er niet veel.

En toch, ze zijn er wel. Ja, ze zijn er wel.

Er zijn er nog, die zeventuizend, ook in Nederland, die hun knie voor Baäl niet konden buigen. Maar die waren er voor God. Die wist God te wonen.

Is er dan geen gemeenschap der heiligen?

Ja, geliefden, maar in de dagen van Elia ging er toch niet zoveel kracht van die zeventuizend uit, anders had hij er toch wel een paar geweten, en had hij niet gezegd: "En ik ben alleen overgebleven".

En wanneer ge nu uw knieën voor Baäl niet buigt - eert geen uitlands God- waarom buigt ge dan uw knieën voor Baäl niet?

Omdat het u onmogelijk is.

En waarom is het u onmogelijk?

Omdat God, omdat Vader, Zijn beide handen om uw knieën houdt en daarom kon ge, door almachtige genade, uw knieën niet buigen, daarvoor heeft Hij u bewaard. En ga in uw eigen gemoed eens na, hoe bang en hoe beangst en hoe bevreesd u zijt, om van een verkeerde kant geholpen te worden. Want ,dát is de angst en de vrees bij Gods kinderen, dat ze van een verkeerde kant zullen komen. Want al Gods volk is bitterlijk bedroefd van geest en is maar door Eén te troosten. En dat is door Hem, Die Zich voor u verborgen houdt en Die zo menigmaal een zwijsend God voor u is.

Hoe die man het nu kan zeggen: Ik zeide; ik kan - want daar komt hij in de vrucht van het leven openbaar. Die ganze kerk is in Christus Jezus. En omdat Hij de Gewillige is, daarom kunnen zij aan Babels wateren zitten; luister nu goed, omdat Hij de Gewillige is kunnen zij aan Babels wateren zitten, berooid en van alles beroofd en zijn ze verstomd door stilzwijgen, wordt er geen lied in hun hart en in hun mond gevonden, en? zijn ze omringd door de spotters: "Zing ons één van de liederen Sions. Ge zijt toch een kind van God en ge kunt toch wel verslag uitbrengen?"

"Hoe zullen we een lied zingen in een vreemd land?"

Zie, dan zeggen ze: "Wij hebben onze harpen aan de wilgen gehangen".

En dat kan wel waar zijn, maar dan zeg ik: "Neen, ge hebt uw harp aan de Gewillige gehangen!

En dat is Christus". Dat zijn dingen, die vlees en bloed u niet openbaren.

Wanneer ge met al uw ellende en met al uw haat en met al uw dwaasheid en met al uw schuld en met heel uw verknoeide leven maar voor God komt - nochtans heb ik met al mijn kracht die Godsregering overdacht, maar het was een stuk, dat in mijn oog te wonderlijk was en veel te hoog - dat ge met al uw ellende tot op dit laatste ogenblik van dit wegstervende jaar, met al uw tekort en met al uw schuld maar voor God komt, ook in het uitwendige hoor, wees alstublieft niet te vroom en te over-gereformeerd dat ge zegt: ja, dat is het natuurlijke en dat het geestelijke. God neemt Zijn kerk ook voor het uitwendige voor Zijn rekening. En ge moogt God ook om klompjes of schoentjes voor de kinderen vragen.

Is God dan overal goed voor?

God is overal goed voor!

Maar Hij zegt: "Eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid".

Dan zo met ál uw ellende op Oudejaarsavond - het zijn nog maar weinige uren - met ál uw zonden en met al uw tekort en met al uw dwaasheid en met ál uw narigheid, en met ál uw verkeerdheid en met ál uw verzet en met uw niet-willen en uw niet-kunnen - ge kunt niet willen en ge wilt niet kunnen - te komen en aan de Gewillige te hangen, dat is Christus.

Dat blijft er over.

En dan is dat niet alleen een godvruchtig voornemen en een noodzakelijke beleving, maar dan krijgt ge ook een zalige uitgang.

"Ach", zegt ge, "ik kan helemaal geen verslag uitbrengen van al die dingen en ik stem dat wel toe en ik ben bij de waarheid groot gebracht en aan moeders schoot en aan vaders knie geleerd, en ik heb het met dat volk wel opgezongen, ik ga ook wel met het volk in en uit, maar ik denk dat het bij mij niet anders is dan consciëntiewerk, ik denk dat het bij mij niet anders is dan opvoeding, ik denk dat het bij mij niet anders is dan vrees voor straf. Eigenlijk gezegd, kan ik het niet bezien".

Nu, ge behoeft er niet voor van uw plek af, hoor, maar zucht tot God: "O Heere, hebt Gij nog nooit de hand der genade aan mijn ziel gelegd, doet U het dan vanmiddag eens voor het eerst !"

God is alleen maar met zonde en schuld en met armoede en met ellende te dienen. Daar is Hij alleen maar mee te dienen. Gij hebt er geen belangstelling voor? Het gaat langs u heen? Oppervlakkig? U zijt misschien uit nieuwsgierigheid gekomen?

Ja, als God u niet uit die vijgenboom der nieuwsgierigheid uitroept, dan kan Hij toch ook niet bij u in huis zijn, zoals Hij met Zacheüs binnen ging.

Maar al is het dan nieuwsgierigheid, oppervlakkigheid

Weet ge wat oppervlakkigheid is?

Oppervlakkigheid is, dat ge een zaak niet aan wilt, dat is boosheid, dat is afkerigheid. Ge zijt veel te bang dat het u overkomt.

Maar dat had deze man niet.

Waarom weet ge dan, dat gij bij dat volk behoort en dat ge naast deze man kunt zitten gaan?

Waarom ge het weet en waarom ge het kunt weten en waarom ge het zult weten en wat onlosmakelijk het werk is van de Heilige Geest?

Dat is, dat er op de bodem van uw hart - hoe bestreden en hoe donker het ook is, wanneer u alle hoop ontzinkt voor uw eigen waarneming, wanneer de wanhoop in uw hart daalt ge het hieraan kunt weten:

Dat ge nog een open toegang hebt aan de troon der genade. En dat ge nog een vrije consciëntie hebt dat ge God op de bodem van uw hart kunt laten zien.

Enkel zonde, enkel schuld, enkel tekort, enkel verkeerdheid, enkel schande en schaamte en?

Anders niet?

"Nee", zegt ge, "scheiden maar uit, want ge wilt me de zaligheid aanpraten".

Ganselijk niet, geliefden.

Wat blijft er dan over op de bodem van uw hart? Wanneer alles weg is en wanneer ongeloof op de troon zit en wanneer wantrouwen daar aan het woord is, en wanneer de duivel op uw ziel rijdt en wanneer ze zeggen: "Ge hebt geen heil bij God, want anders zoudt ge wel een ander mens zijn". Ge hebt ook geen gebedsleven.

Wat is er dan overgebleven?

"Ja", zegt ge, "niets!"

Een schreeuwende leegte is er overgebleven! Een schreeuwende leegte !

En dát is vrucht van het volbrachte werk van de Christus, want uit Zijn volheid ontvangen wij een schreeuwende leegte, en een schreeuwende armoede.

En ge zijt bang voor onderwijs van de verkeerde kant. En ge zijt ook bang voor verkeerde hulp.

Maar het is toch op de bodem van uw hart: "Ik blijf Hem al de dag verwachten". Ik blijf Hem al de dag verwachten. Dat ligt op de bodem van uw hart. Ge kunt niet geloven, dat het waar is en ge kunt het ook niet kwijt.

Ge kunt u daartegen verzetten, maar uw smart wordt verzwaaard. En wanneer ge dan besluit om uw mond maar niet meer open te doen, en maar eens te wachten tot het echt waarachtig genadewerk wordt in uw hart en dat ge er dan wel eens naar zult omkijken. Ja, daar kunt ge toe besluiten en? Dan springt het soms ineens maar open, wanneer ge daar bij uw wastobbe staat of op uw kantoor of wanneer ge onderwijzer zijt, ja, dat zal toch wat wezen, dan springt het zó maar open: "Och Heere, och wierd mijn ziel door U gered!" Dan zijt ge door de waarheid gevangen genomen.

"Och", zegt ge, "ik ben niet anders dan leugen".

Dat is juist een bewijs, dat de waarheid u gevangen genomen heeft.

Want dit is de waarheid Gods: Dat ge de waarheid getuigenis zult geven: "Ik ben nooddriftig, arm en naakt, o God, mijn Helper". Dan gaat ge de waarheid getuigenis geven.

Onnut is de dagelijkse levensles. Verdorven, gebonden in uw ellende, gevangen door uw eigen vuile bestaan. Platter kan ik het niet zeggen en toch wil ik het ook niet anders zeggen. Gevangen door uw eigen gierigheid.

Wat is gierigheid? Dan gaat het niet over geld en goed, maar dat ge zo gierig zijt, dat ge God geen hartstocht van u gunt, dat ge God uw zonden niet gunt. Dat is gierigheid. Geen afstand te doen van de zonde. Zelfzucht, enkel narigheid. Toch komt de kerk open.

Hoe dan?

God heeft een open volk.

Ik kan het gordijn van de hemel niet opzij schuiven, gelukkig maar. Maar daar in de hemel, heeft Hij een open volk. Al wat tollenaar werd, hier beneden, kwam open voor God. Open.

Ik verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden, maar ik beleed na ernstig overleg mijn boze daân.

Ja, dan krijgt ge met eerbied gesproken God nodig om het eens bij God te mogen klagen.

En dat doet de Heere dan ook. In Zijn lage afdalen en in Zijn zoete nabijheid. En de kerkbruid roept het uit, dat zij dingen had opgelegd voor Hem, oude en nieuwe dingen had ze opgelegd, dat, als Hij weer eens kwam, dat ze het Hem dan zou laten zien en vertellen.

Voelt ge het niet? Er is geen vlakke tussen u en de Heere, wanneer Hij niet alles weet.

Zo gauw als er iets is tussen u en de beminde op aarde, wanneer ge een geheim of zo hebt, dan is er geen vlakke. En dat voelt de beminde terstond.

En zo is er alleen maar vlakke - want waarachtige bekering, weet ge wat dat is? Dat is God in handen vallen. Dat is waarachtige bekering. Ge moet het niet. Het is niet alleen een moeten, maar het is ook een mogen. En het is ook een gewillig werk, om Hem in handen te vallen.

"Nu kan dat alleen, wanneer Hij é r is", zegt ge. En wanneer Hij zo laag komt. Waar gij niet komen kunt, daar is Hij gekomen.

Ik zeide, dat is Christus in de schoot des Vaders. Ik zeide, Ik zal - dat was Zijn gewilligheid, dat was Zijn borgschap. Ik zal belijdenis van Mijn overtredingen doen. Dan komt Hij de schuld Zijns volks en de zonden van Zijn volk te Mijnen, en dan zegt Hij: "Ik zal het wel voor u doen".

En zo staat Oudejaar dus ook in het licht van de kerststal. Daar in de kribbe, daar ligt Hij, die schuld uitdelgende en die schuld overnemende Borg. Daar is het: "Mijne is de misdaad". Hij kwam de misdaad te Mijnen.

En wanneer ge in dat licht het zo enigszins moogt zien aan het einde van het jaar, dan zal er niet een moeten, maar dan zal er een mogen en dan zal er een gewilligheid in uw ziel zijn uit liefde tot de Heere.

Ik wil niet plat zijn. Die dingen zijn toch ten slotte alleen maar voor beleving vatbaar.

Maar dit is wel waar: Een verborgen liefde op een onbekende Heere Jezus. Verliefd op de Heere - ik durf het woord haast niet te gebruiken, want in onze dagen verstaan ze dat niet.

Wij zijn hier - ja waar zijn we hier? We zijn eigenlijk in een landpale dat we moeten zeggen: "O God, hier ben ik nog nooit geweest".

Maar dat is ook zo. Een vriend van mij schreef me een dezer dagen: "Laten wij dan maar zitten in Niemandsland, desnoods met Job op de ashoop, geen naam en geen goed en geen eer. Maar dan toch preken voor degenen, die het niet weten". Wat is dat?

*'k Bekend', o HEER, aan U oprecht mijn zonden;
'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden;
Maar ik beleed na ernstig overleg,
Mijn boze daân; Gij naamt die gunstig weg.
Dies zal tot U een ieder van de vromen,
In vindenstijd, met ootmoed smekend, komen;
Een zee van ramp moog' met haar golven slaan,
Hoe hoog zij ga, zij raakt hem zelfs niet aan.*

Het is het 3e vers uit de 32e Psalm.

Het meest wezenlijke in de liefde is, dat zij de zonde vergeeft. Daarom hoeft ge niet bevreesd te zijn, dat uw onvermogen en uw schuldige onmacht en uw eigen gewerkte ellende, een hindernis zou zijn voor Christus. Dat is geen hinderpaal voor de Christus. Maar Hij buigt Zich als de Schepper over Zijn schepsel heen, Hij buigt Zich als de vergeving van zonden over een walgelijke bankroetier heen. Hij buigt Zich over u heen en als ge Hem zo niet hebt leren kennen, dan kent ge Hem nog niet.

Dan kunt ge praten over een Weldoener en over een Uitredder en dan kunt ge praten, dat Hij u hiër heeft door geholpen en dáár heeft door geholpen, en dat is allemaal uitnemend.

Maar! Wanneer ge de vergeving van zonden niet deelachtig zijt, wanneer ge de verzoening door het bloed van Christus niet kent, dan hebt ge eigenlijk geen ware Godskennis.

Al die andere dingen zijn kostelijk en ik zal ze niet laken, maar ik zal ze prijzen. Maar de ware kennis Gods is: Vergeving van zonden, vernieuwing des geestes en een recht ten eeuwigen leven.

Nu moet ge niet eerder tevreden zijn, totdat ge dát deelachtig zijt.

En hobbel nu alstublieft niet mee en voeg u er niet bij, want hoeveel vreemd volk is er uit Egypte nu niet meegelopen, die ook bij dat volk waren, ook van dat manna aten, ook van dat water dronken uit de bornput, ook onder de wolkkolom waren, ook onder de vuurkolom, ook met dat volk vertrouwd waren, ook met dat volk Egypte waren uitgegaan.

En ze waren Egypte wel uitgelopen en ze waren Egypte wel uitgegaan, maar ze waren Egypte nooit uitgeleid.

Dus voeg u daar niet bij en zijt nu niet oppervlakkig en tracht het niet te vergeten, want ge gaat aanstonds naar huis en zegt: "Het is weer eens kostelijk geweest"; ja en? Oppervlakkig, want ge moet er in uw hart niets van hebben. Dat is boosheid. Dan laat ge het weer gaan.

Maar mocht het u tot smart worden.

Waarachtige godskennis is: Vergeving van zonden, een recht ten eeuwigen leven en vernieuwing des geestes.

Dat behoeft en dat kan niet altijd even helder zijn en dan kan ik het niet vasthouden, maar het houdt mij vast.

En dan kan ik het niet vatten, maar het heeft mij gevat. Dan ben ik met de apostel Paulus, zoals hij het zegt - ik zeg het maar heel zachtjes achter hem aan, want ik zit ook nog vol met ongedode hoogmoed -: "Een gevangene van Jezus Christus". Een gevangene.

Die kennis, die gaat alle verstand te boven. En wanneer gij dan niet anders hebt dan onvermogen en schuldige onmacht, ik zeg schuldige onmacht en eigen gewerkte ellende, dan zijn dat zaken, die zoetelijk aan de Heere Jezus verbinden.

God werkt in u zoveel schuld en zoveel ellende en zoveel zondebesef en zoveel omkomen en zoveel armoede en zoveel vermoedheid, dat - laat ik het zeggen - dat Christus onder het beslag en onder de bekoring komt van Zijn eigen werk. Zo maakt Hij een mens ledig en vermoeid en diep ongelukkig. En dat is het werk van Christus en dan komt Christus onder de indruk van Zijn eigen werk.

Ge kunt niet ongelukkig zijn wanneer ge wilt en de ware gelovige heeft het geloof niet in eigen beheer.

En dan zeggen ze: "Ja, ge moet geloven en ge moet werkzaam zijn met de belofte en ge moet de Heere op Zijn Woord vertrouwen". Allemaal waar, maar ik vind het zielsbenauwers. Dat vind ik pijnigers voor Gods arme volk.

Want zo goed als ik van mijn eigen bestaan verzekerd en overtuigd ben, geloof ik, als ik weer eens een ogenblik in God mag geloven, dat het net zo'n Godsdaad is als de wedergeboorte.

En dat is niet om daarachter weg te schuilen, maar om onze verlegenheid te beleven, ook op Oudejaarsavond.

Want er is niet anders dan schuld met schuld vermeer'd in het jaar dat voorbij ging. Wanneer ge daar geen erg in hebt, dan kan ik het niet helpen. Het is enkel Godswerk.

"Een verknoeid jaar en een verknoeid leven, nu daar ben ik mij niet van bewust", zegt deze of gene jongeling, ik heb het er nog al aardig goed afgebracht. Ik heb nog succes gehad ook en dat beschouw ik dan als zegen en een bewijs, dat de Heere met mij is".

Ja, dat is ook zo. Het gaat er ook niet buiten om. We zijn nu niet zo vroom of overvroom dat we zeggen: "Ja, dat is er niet bij". Ganselijk niet.

Maar zonde

En wat is nu eigenlijk zonde?

Zonde tegen de liefde Gods. Zondigen tegen de liefde Gods. Verkeerdheid.

Verzet.

Niet willen wat Hij wil.

Dát is zonde.

Telkens maar weer uzelf er uit werken.

En daar brengt God u nu.

We gaan naar huis, ieder naar het zijne, geliefden. Ik ga aanstonds weer naar dat nest toe. Als een zwerver moet ik nu thuis blijven. En als het dan is, zoals het is, zoals ik daar straks hier zat op de stoel, toen kwam het in mij. Ik zeg: "Heere, het zijn nog maar weinige uren, dan ben ik bij U". Of dat nu nog jaren duurt, dat weet ik niet, maar ik had er toch zin in.

Er was niets meer in de weg.

Waarom niet?

Omdat we een Borg hebben en een Middelaar en een schuld-uitdelgende Borg. Waar wij niet kunnen komen, dáár is Hij gekomen.

En waar wij niet wilden komen, daar heeft Hij gekropen en Hij heeft het uit gesnikt: "Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker voorbij gaan".

Niet om er onderuit te komen, maar hij was zo smartelijk, die drinkbeker van Christus.

Dit was het lijden van de Christus. Hij koos voor Zijn Vader en Christus koos voor de zondaar. En Hij koos Zijn Vader niet boven de zondaar en Hij verkoos de zondaar niet los te laten. Maar Hij hield Zijn Vader vast en Hij liet de zondaar niet los. Dat was het.

Hij koos niet.

Maar Hij hield Zijn Vader vast in liefde en in gehoorzaamheid en Hij hield de gevallen mens vast in Zijn liefde en in Zijn gehoorzaamheid.

Kent ge, kent ge die Heiland, kent ge die Jezus, kent ge Hem dan nog niet?

Die Naam draagt mijn Heiland, mijn Lust en mijn Lied. Die Naam is naar waarheid mijn Jezus ook waard.

Ziet, geliefden, ge kunt zeggen: "Het is een gezang".

Het doet mij niets.

Gij kunt zeggen: "Het is maar een gewoon versje van: Er mist langs de wolken". Ik heb het aan mijn moeders knie geleerd. En wanneer we dan zingen, al is het dan maar een gewoon gezang - ik geef hier geen gezangen op, ik doe dat niet, ik heb er geen behoefte aan. Ik zal U, o God, mijn dank betalen, U prijzen in mijn avondlied, - dan ben ik dat zelf niet, maar dan heb ik een Ander Die voor mij bidt, en dan heb ik een Ander Die voor mij dankt en dan heb ik een Ander Die voor mij betaalt.

"Ja", zegt ge, "maar het zal aan onze zielen worden toegepast".

Inderdaad, geliefden. Schuilt er maar achter weg.

Maar er hoeft niets meer te gebeuren.

Het is volbracht.

"Ja", zegt ge, "maar het moet aan mijn ziel warden toegepast". Indien ge waarlijk zondaar en zondares waart, dan zoudt ge zeggen: "O God, ga maar voorbij". Want dan laat ge God gewillig voorbij gaan.

Dan kan het voor een ander wel, maar dan zult ge het lef en de moed niet meer hebben om te zeggen: "Het moet aan mijn ziel worden toegepast". Want dat is niets anders dan stinkende hoogmoed. Dat is een belijdend leven.

Maar wanneer er werkelijk zonde en schuld is, en wanneer er werkelijk verknoeidheid en dwaasheid is, dan kunt ge God voorbij laten gaan. Dan gaat ge terug. Dan denkt ge niet meer dat Hij komt, want dan zijt ge het niet waardig, dan zijt ge Zijn gramschap dubbel waardig.

Voorbijgaan. Terug. De hand op de mond. Niets te bestellen. Niets, maar dan ook helemaal niets te bestellen.

En dan gaat ge gewillig verloren, heus.

En dan gaat ge zacht verloren.

Zo gewillig en zo zacht.

Ik ben Uw gramschap dubbel waardig.

Dan kunt u geen gebedje meer doen.

Dan weet ge het niet meer te zeggen.

Dan is er niets anders dan zonde en dwaasheid en blindheid. Maar als ge nog denkt: "Het moet aan mijn ziel worden toegepast"; nu geliefden, ik behoef het voor mijn dierbare Borg niet op te nemen. En ik weet wat het is, dat krententuig van binnen. Ik weet wat het is, die ongedode hoogmoed van binnen. Als het ware de Heere heimelijk de schuld geven dat het nog nooit Kerstfeest voor u geweest is. Dat ge de Heere heimelijk de schuld geeft, omdat ge ook zoudt willen vertellen de dingen, die God aan uw ziel gedaan heeft, opdat ge het ook eens zoudt kunnen opgeven: "Komt luistert toe, gij Godegezinden, gij, die de Heer' van harte vreest".

Voelt ge dan niet, dat het eigenliefde is?

Voelt ge dan niet, dat het zelfzucht is?

"Ach", zegt ge, "man...."

In de wijngaard des Heeren zingen ze bij beurte.

Maar als ge werkelijk op Oudejaarsavond aan zonde en schuld en aan een verloren zaak ontdekt zijt, dan zijt ge bang, dat het nooit uw beurt meer wordt.

Zij zingen bij beurte, maar dan zijt ge bang dat het uw beurt nooit meer wordt. Want ik zie de zonde en ik zie de schuld en ik zie de ellende, en ik kan er niet mee bij God komen.

Die man zegt: "Ik zal"

Nu, hij kon niet verder komen.

En dat "Ik zal" was nog niet eens van zijn eigen. Want dat kunnen wij niet zeggen, als God het niet in uw ziel legt. Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen, dat is een Godsdaad. Dat is nooit vrucht van eigen akker.

Maar nu niet meer dat hoge, neen. Niet meer: "Het zal aan mijn ziel moeten worden toegepast", maar: "Als het niet aan mijn ziel wordt toegepast, dan is het mijn eigen schuld". Hoort ge het?

Want als het waarlijk schuld voor God is, dan komt Hij vannacht nog over. Zo graag wil God de zonde vergeven. Het is een schat van een God en waar uw schat is, daar zal uw hart zijn.

Neen, er moet niets.

En er zal dit eerst moeten veranderen en dat. Maar wij veranderen niet. We zijn in nood geboren en we gaan als een nooddruftige over de aarde, en we leren dan onze verdoemelijkheid voor God kennen. Dat zijn geen grote woorden, maar dat is, omdat God liefde is, en omdat Hij dat wil ontdekken, en omdat Hij dat wil ontbloten.

Als God u door laat gaan, dat is een slecht teken, want het is een bewijs, dat Hij u niet hebben wil.

Maar als Hij u hebben wil, dan wordt ge gevangen genomen door de waarheid. En al zullen wij elkander nu nooit meer ontmoeten, dat geeft niet. Maar ge kunt niet zeggen, dat ge het Evangelie niet gehoord hebt in dit avonduur.

Want dit is, dit is Christus.

Dit is: Ik zal, dat is Christus. Ik zal belijdenis doen van mijn zonden. En Hij had geen zonden, neen. Maar Hij is zonde voor ons gemaakt en Hij heeft onze zonden gemijnd en de zonden van het ganse Adams geslacht.

En zie, wilt gij dan nog pruttelen en morren? Wilt ge u dan toch nog daar tegen verzetten?

Ja, dat is ons bestaan.

Maar Hij is het, Die ons Zijn vriendschap biedt, ook aan de avond van dit wegstervende jaar.

En wanneer gij dan zó doet, dat ge zegt: "Neen, laat mij maar"; omdat ge wel bemind wilt worden maar omdat ge geen zwangerschap wilt, zie dan hebt gij Hem niet echt lief. Neen, geliefden.

"Ik zal", zegt Hij, "het voor u opnemen".

En als dat nu in uw leven gebeurt, dan kunt gij bij tijden en ogenblikken uw gemak niet op. Zo gemakkelijk is het dan. Dan kunt ge er niet eens meer bij.

Er zijn er hier, die ik zou kunnen aanwijzen - maar dat doe ik natuurlijk niet, neen, dat doe ik heel niet - die zich slaan en pijnigen, omdat ze met hun zonden en schuld zo weinig te doen hebben.

En waarom hebben wij er zo weinig mee te doen?

Omdat een Ander er mee te doen heeft, en dat is Christus. Dan zijt ge er buiten gezet. Dan kan uw zonde en schuld nog openstaan, en ge kunt nog met een ongeredde ziel over de aarde lopen en dat de zaak nog niet afgehandeld is, maar dat de zaak in behandeling is.

Daarom kunt gij er niet in komen.

Dat is een bedekte schuld en een bedekte Heere Jezus.

En nu wordt ge in uw schuld en in uw ellende in het leven gehouden door een nog bedekte Heere Jezus.

Is er nog gemakkelijker dan u te laten zaligen?

En zo gaan we dan weer heen. Of we het Nieuwejaar zullen beleven, dat weet ik niet, maar anders hopen wij elkaar morgenochtend hier te ontmoeten. Ik ga maar weer heen en ik heb niets.

Gij dan?

Hoe moet dat dan met u en met mij?

Daar ligt de schuld. Wij kunnen er niet komen.

Maar de Heere zal uitkomst geven, Hij Die daags Zijn gunst gebiedt. Ik zal in dat vertrouwen leven. En?

Ik zal Zijn lof, zelfs in de nacht zingen. Dan kan het zo donker zijn, dat het toch al in uw ziel gaat zingen, en ge staat nog voor eigen rekening en gij kunt nog geen verslag uitbrengen, en gij durft niet te schrijven: "Ik ben des Heeren".

Maar, wat is er dan?

Dan is er dit, dat ge wedergeboren zijt tot een levende hoop, want dan begint het toch weer te gloren in uw ziel en dan begint het toch weer in uw ziel op te rijzen: "Schoon ik arm ben en ellendig, denkt God aan mij bestendig".

En zo worden wij nu in het leven gehouden.

En zo gaan wij het jaar uit.

En zo gaan wij, als God het wil, het jaar weer in. Halleluja.

Amen.

O Heere. Wilt U achter ons toesluiten. Wilt U achter ons toesluiten met Uw dierbaar bloed der besprenging en der vergeving van alle zonden. Ach, Uw arm is toch niet verkort? Wil ons gedenken. Wij hebben niet anders dan zonde en schuld, maar een hinderpaal is het voor U niet. Maar het is dan ook alleen, wanneer Gij tot onze ziel zegt: "Uw zonden zijn u vergeven". Wil dan dat volk over de weg helpen, hetzij zij van verre of van nabij gekomen zijn. En mochten wij in dit avonduur, voordat dit jaar van ons afscheid neemt onze knieën buigen. Dan liggen wij niet zo ver van elkaar.

Ach, gedenk ons. Dierbare Heiland, doe verzoening over onze prediking in het afgelopen jaar. Doe verzoening over het horen van dit volk in het afgelopen jaar. Wij moeten de lip bewimpelen en van verre blijven staan en uitroepen: "Onrein, onrein". En wij moeten met de tollenaar van verre staan, want we durven de drempel niet over. Heere, gedenk ons, en maak ons waar en oprecht voor Uw heilig aangezicht. Amen.

Onze slotzang zij uit de 85ste Psalm en daarvan het 4e vers:

*Dan wordt genâ van waarheid blij ontmoet;
De vrede met een kus van 't recht gegroet;
Dan spruit de trouw uit d' aarde blij omhoog;
Gerechtigheid ziet neer van 's hemels boog;
Dan zal de HEER ons 't goede weer doen zien;
Dan zal ons 't land zijn volle garven biên;
Gerechtigheid gaat voor Zijn aangezicht,
Hij zet z' alom, waar Hij Zijn treden richt.*

Als God het wil, hopen wij morgenochtend aan deze plaats aanwezig te zijn.

Gaat thans henen in vrede:

De Heere zegene u en Hij behoede u,

De Heere doe Zijn aangezicht aan u lichten en zij u genadig,

De Heere eerheffe Zijn aangezicht over u en in u, en geve u vrede.

Amen.

Votum:

Onze hulpe en onze verwachting sta in de Naam des Heeren Heeren, Die hemel en aarde schiep door het Woord Zijner kracht, Die trouwe houdt en eeuwig leeft en nooit laat varen de werken Zijner handen. Genade, barmhartigheid en vrede warde u geschonken van God, de Vader, en van Jezus Christus, Zijn eengeboren Zoon, onze Heere, door de bediening van de Heilige Geest. Amen.

Proberen wij nu te zingen uit de 81e Psalm en daarvan het 10e vers:

*Eert geen uitlands God;
Wacht u voor uw zielen;
Wilt, naar Mijn gebod,
Mijnen naam ten hoon,
Voor geen valse goôn,
Voor geen vreemde, knielen.*

Het is wel een enig voorrecht en een bijzondere genade wanneer God ons komt te bewerken met een achteruitgaande weg, wanneer God ons komt te bewerken in een afbrekende weg, wanneer we het krijgen te verstaan en te zuchten: Ik ben der tegenheden zat.

Ja, in een afbrekende en in een achteruitgaande weg komen we vóór het recht Gods te staan.

Ge komt eerst vóór het recht, dan ónder het recht en dan áchter het recht. Want Hij is gekomen om te verlossen alle degenen die onder de wet waren.

Zo is er dan een volk vóór de zaak, een volk ónder de zaak en een volk achter de zaak.

Het zijn misschien grote stukken om ze te verslaan. Maar gij en ik hoeven dat niet te verslaan, maar die stukken zullen ons verslaan.

Daarom sprak ons godvruchtig voorgeslacht van iemand die een blik kreeg in de weg der ontdekking.

Ge hoort die dingen vandaag aan de dag niet. Als ge spreekt van de weg der ontdekking in de meest godsdienstige kringen dan kijken ze u aan alsof ze zeggen willen: Zijt gij nu gek of ik? En dan spraken ze verder dat de weg der verlossing voor zo'n ziel ontsloten was. En dat ze dan daarna geleid werden in de weg van heiligmaking.

Dat was voor onze vaders en voor ons godvruchtig voorgeslacht wanneer ze met elkander omgingen en praatten, klare taal. Niet dat ze er zozeer bezit van hadden, maar ze bespraken het meer uit hun gemis.

Want als we door genade het krijgen te missen, dan is God aan het woord, en dan krijgen we een weg en komen we vóór het recht en dat is dit: De ziel die gezondigd heeft, moet sterven. Dan krijgt ge een afbrekende en stervende weg.

Wanneer die dingen ons nu niet raken en we hebben er geen smart over, dan kunt ge gerust zeggen dat ge buiten genade staat.

Smart, wat is dat?

Smart is onvervuldheid.

Wanneer Nabal dood is, ge weet wel, die grote vee bezitter van de Karmel, dan zit Abigail, zijn weduwe, aan het venster des verlangens en dan kijkt ze uit over de velden der ellende. Waar zit ge van de week?

Dat mag ik toch zeker wel vragen. Ik sta toch buiten alle kerkelijke gemeenschap, en ik ben door alle mazen heen gekropen. Waar zitten we?

Gods volk is niet alleen een woestijnvolk, maar Gods volk is ook een volk van enkel heimwee. Ik heb mijn tranen onder het klagen tot mijn spijze dag en nacht. Hebt ge wel eens geproefd hoe bitterzoet die tranen zijn? En hoe zoetbitter?

En nu gaat het er niet over of God binnen ons bereik is. Neen, dat is niet zo, God is niet binnen ons bereik. Wij kunnen niet in contact komen met God wanneer wij het zouden willen.

Maar wij liggen onder het bereik Gods. En zo alleen kunnen we het verstaan:

Schoon 'k arm ben en ellendig, denkt God aan mij bestendig.

Weet ge wat een belangrijk teken des tijds is? En ook een belangrijk teken in ons midden?

Van de grote ellende waarin wij verkeren?

Dat ge niemand ontmoet met een hartelijk leedwezen over zijn zonden.

En degenen die werkelijk een hartelijk leedwezen hebben over hun zonden, die vertrouwen het zelf niet.

Zo worden de twijfelaars zalig. De Schrift zegt duidelijk: Die twijfelt is als een bare der zee.

"Goed", zegt Jezus, "Ik ga op die zee wandelen". Dat is zaligmakend, hè?

Hij wandelde op de wateren en op de baren in een stikdonkere nacht.

En wanneer gij ooit Jezus ontmoeten zult, dan denkt ge vooruit, dat ge verloren zal gaan niet alleen, maar dat ge verloren zijt.

Want dan schreeuwen de discipelen van angst als Jezus op hen afkomt, want zij denken dat Hij een spooksel is. En zo zult gij het ervaren, dat, als ge ooit zalig wordt, dat ge omringd zijt door allerlei geesten en door allerlei beesten, en dat allerlei spooksels u bedreigen, ja, en Jezus op de wateren. En het geschiedde, en dat is het nu, dat ze Hem gewillig aan boord namen. Kijk, daar komt het toch maar op aan. Het is maar een versje: Scheepke onder Jezus' hoede, met de kruisvlag hoog in top. En Hij neemt uit louter barmhartigheid en ontferming ellendige zondaars op. Is het jullie te eenvoudig?

Ik kan niet anders dan jullie een zondagschoolversje opgeven. En indien ge niet wordt als de kinderkens. Geloof maar nooit dat ge als een bekeerd mens zalig wordt, of als een gered mens. Geloof nu nooit dat ge zalig wordt omdat ge de stukken doorgeleid zijt.

Geliefden, er zou eigenlijk een christelijk braakmiddel moeten zijn om al dergelijke dingen uit te spuwen.

We worden zalig omdat God het wil.

En dan hebt gij er niet zoveel aan gedaan, alleen tegengewerkt. En zo krijgt God de eer. En zó wil Hij ook geëerd worden. Wanneer ge ooit denkt dat ge telkens een stapje vooruit zult doen en beter wordt, dan hebt ge het mis.

Gods kinderen komen voor het recht en de ziel die gezondigd heeft, zal sterven. Daarom moet ge iedere dag op alles die dood schrijven. En op uzelf ook. En ge zoudt uzelf uit willen schudden en ge zijt in twijfel over de wegen Gods. Dat is een weg daar gaan we God voorbij.

Nochtans is dat toch de weg. Gelukkig dat wij een Sleuteldrager hebben, Die voor ons heengaat. Het komt er maar op aan, of God in dit morgenuur die gouden sleutel van vrije genade nog wil gebruiken in ons midden, dat in uw en in mijn hart de weg ontsloten zal worden.

Het woord van onze tekst - de apostel zegt: Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig en het is u nuttig - is uit het u voorgelezen Schriftgedeelte,

het eerste boek van Samuël, het 2e hoofdstuk, het 30e vers het laatste gedeelte:

"Die Mij eren, zal Ik eren"

DE GRONDWET DES HEILS

krachtens het Wezen Gods,

krachtens de eis Gods,

krachtens de genade Gods.

Proberen wij tot God te naderen.

Zetten wij ons godsdienstig samenzijn voort door met elkander te zingen uit de 34e Psalm en daarvan het 8e en 9e vers:

*God slaat een gram gezicht
Op bozen, die Hem tegenstaan;
Hij doet hun naam met hen vergaan
Door 't hoogste strafgericht.
Maar Hij ziet gunstig neer
Op hem, die naar Zijn wetten leeft;
God is het, Die hem uitkomst geeft,
Zijn groten naam ter eer.*

*God is 't verbroken hart,
't Verbrijzeld en bedrukt gemoed,
Te allen tijd' nabij en goed,
In tegenheid en smart.
Veel wederwaardigheên,
Veel rampen zijn des vromen lot;
Maar uit die alle redt hem God;
Hij is zijn heil alleen.*

In Silo, op het gebergte van Efraim, daar stond in vroeger tijden het heiligdom van de God van Israël. En daar had Hij Zijn tabernakel en Zijn tent. Daar waren Zijn altaren. Daar was ook Zijn hogepriester en de priesters. Daar werden de offeranden gebracht. Dat Silo was in de tijd der richteren en van Israëls eerste koningen het centrum, het middelpunt van de cultuur en van het godsdienstige leven.

Maar in dat Silo met zijn heiligdom ging het verschrikkelijk toe.

Eli, de hogepriester, was oud en blind en hij kon niet meer. En zijn beide zonen, Hofni en Pinehas, waren kinderen Belials. Zo zegt de Schrift het, en verschrikkelijker kan het niet. Want zij vertraden de rechten des Heeren aan de ene kant en zij vertraden de rechten van hen, die God vreesden aan de andere kant. Ze deden precies wat zij wilden, zij zochten hun eigen belang en hun eigen voordeel. Kinderen Belials. Erger kan het niet. Maar God zegt het Zelf. En wanneer dan de maat van hun ongerechtigheden vol is, dan zendt God een man naar Silo. Wie die man geweest is, weet ik niet, want daar staat geen naam bij. Maar aanstonds wordt het toch ook aan Samuël bekend gemaakt wat God gaat doen, namelijk een werk, dat al wie het horen zal, die zijn oren zullen klinken.

En die man maakt het aan Eli, de hogepriester bekend, dat er een eind zal komen aan zijn bediening, en dat er een eind zal komen aan zijn huis, en dat Hij zijn beide zonen Hofni en Pinehas van de aarde zal verdoen. En Eli heeft dat genomen en heeft het ook ondervonden.

Het was zo erg daar in Silo, dat God het Zelf zegt en dat Hij Zelf tussen zal treden. Gij hebt uw kinderen liever dan Mij. Gij hebt ze nog niet eens boos aangekeken. Gij hebt niet op hen getoornd en ge hebt ze ook nog niet weggezonden uit Mijn huis. Verschrikkelijk. Maar hij moet toch toetreden.

En wanneer dan die man eindigt, dan zegt hij wat God doen zal. Maar dan blijft er toch ook nog wat over. En dit is het wonderlijke, dat in de gerichten en oordelen Gods zoveel zoetigheid ligt.

Dit is het ergste: Wanneer God niet meer straffen wil. Kijk daar maar eens op in uw en in mijn leven, als Gold niet meer straffen wil. Dat is verschrikkelijk. Ik zou zeggen: Dat zou de ergste straf zijn, maar dat is dan toch nooit meer levenwekkend. Want dan is het: Bid niet voor hen en hef geen geschrei voor hen aan. En dan is het tegen Samuël later: En Ik heb Saul toch verworpen.

Bid niet meer voor hem. Wat gaat ge in rouw voor hem? Samuël had Saul gezalfd, ja, hij had ook David gezalfd. Maar hij had eerst Saul gezalfd. Saul zocht de ezalinnen van zijn vader en hij vond een koninkrijk. Het mocht u ook zo gaan, vanmorgen, maar dan in de waarachtige zin des woords. Want Saul werd aanstonds door God gestraft, het koningschap werd van hem genomen. En het verschrikkelijkste van alles is, niet dat het koninkrijk van hem genomen werd en niet dat hij gestraft werd, maar dat de tijd der genade voor Saul voorbij was.

Laat dat een ogenblik op u inwerken.

En nu kan er een ziel hier neerzitten die zegt: "Die tijd is ook voor mij voorbij. Ik heb wel veel goedertierenheden gehad en veel uitredingen en ik heb wel ezalinnen gezocht en ik heb wel een koninkrijk gevonden. Maar toch. Voor Saul was de tijd der genade voorbij".

Zou de tijd der genade voor u ook voorbij zijn?

Die vraag moogt ge gerust stellen, vooral wanneer ge meent dat ge overgegeven zijt aan de verharding van uw hart, voor al wanneer ge zo weinig bij u waarneemt dat ge zegt: "Ik weet niet eens wat geestelijk leven is".

Temeer, daar ge waarneemt dat ge met zoveel lusten en met zoveel begeerten en met zoveel dingen van beneden zwanger gaat, dat ge zegt: "Ik ben niet alleen een en al wereld, maar ik ben een en al vlees en ik ben zó verknocht en verkocht aan de dingen van het koninkrijk der wereld en van dat van satan". Ach geliefden, we kunnen zo vast zitten in het zoeken van de dingen van beneden en van de godsdienstige dingen, dat we de God des eeds en de God des verbonds niet kennen. Maar de tijd der genade gaat voorbij.

En de Heere zegt het sterk tegen Samuël: "Bid maar niet meer voor hem, want Ik heb Saul toch verworpen".

En hoe is het hier?

Er zit hier geen ziel neer, waarvoor de tijd der genade voorbij is.

Laat u niet verschrikken van de verkeerde kant, want er is geen enkele ziel hier van klein tot groot, van oud tot jong. Op de stoel en er onder, waar de tijd der genade, de dag des heils, de wel aangename tijd der zaligheid, voor voorbij is.

"Ja", zegt ge, "maar dat hebt ge toch maar te bewijzen".

Ik wil het bewijzen voor het aangezicht Gods, dat de dag des heils, dat de tijd der genade voor u en voor mij nog niet voorbij is.

In de allereerste plaats: Dat we hier zijn voor Gods aangezicht.

Ge zijt nog onder de prediking. Saul kwam niet meer onder de prediking. Samuël mocht niet meer voor hem bidden. Samuël mocht ook niet meer voor hem preken, en hij mocht hem ook niet meer vermanen. Hij was afgesneden.

Maar dat zijt gij nog niet.

Gij zit nog onder de bediening des Woords. En?

Gij neemt de verharding van uw hart waar, dat ge zegt: "Ach man, als ge het eens wist hoe koud en onverschillig of ik vanmorgen op ben gegaan en wat er in mijn huis en aan mijn tafel is voorgevallen, dan zoudt ge toch zo niet spreken. Als ge het eens alles wist". Want er kan wat afgespeeld worden. Zondagsmorgens is meestal de hel los, al zou het maar over een boordenknoopje gaan en een veter die ge stuk trekt. En dan het ongenoegen van binnen en het onredelijke in uw eigen gemoed. Hoe kan dat nu?

Gij zijt nog hier. En wij staan hier als Gods getuige, en ik voel de goedkeuring van mijn Zender op het ogenblik in mijn hart, wanneer ik het u zeggen mag en verzekeren mag, bij alles wat ge zijt en waarneemt en hoe ge hier gekomen zijt. Maar ge zijt hier nog. En?

Ge zegt: "Ik ben zo koud en ik ben er zo ver vandaan, ik heb er geen beleving van".

Maar ge hebt toch wel deze beleving? Dat ge nog hier gekomen zijt in dit morgenuur, niet om wat te zijn en niet om wat te hebben en niet om wat te krijgen. Maar we zijn hier vanmorgen om te luisteren.

"Ja", zegt ge, "dat is het en om nog eens een woord te mogen horen, of ook mijn naam nog eens genoemd wordt, of mijn beeld nog getekend wordt. Om dat te horen of er nog doen aan is".

Neen, van uw kant is er geen doen meer aan, want dan heeft Hij het huis van Saul en het huis van Eli verworpen en afgesneden.

"Ja", zegt ge, "hoe moet het dan?"

Het woord van onze tekst is de gouden sleutel, die past op uw hart.

Want moest ge er zelf een antwoord op geven, dan zoudt ge het niet vinden.

Weet ge wat ge zoudt vinden?

Kwaadaardigheid. Ook zoudt ge opspuitend verzet waarnemen.

Als God die Almachtige is, dan kan Hij mij nog bekeren. Ja, alsof God het verplicht is. Als God de Almachtige is, dan kan Hij mij een teer hart geven. Omdat ge zelf loopt te zuchten en te klagen over de verstoktheid des harten en waar ge toch zelf niets tot uw zaligheid doen kunt, geven we heimelijk en openlijk God de schuld, dat, als de hemel het nu maar deed, dan was het zó voor elkaar.

Maar indien Hij het niet doet naar de wijze en naar de zin die gij hebt van die zaak, want Hij wil dat wel doen en Hij zal het ook wel doen, maar niet naar uw gedachten, maar naar Zijn gedachten. En dan zegt Hij het: "Die Mij eert, die zal Ik eren".

En nu kunt ge alleen God maar grootmaken wanneer ge met uw ellende naar Hem uitkeert. Dan kunt ge God alleen maar groot maken met zonden en schande en schuld.

God is er en zal er altijd zijn voor Zijn volk, want eer ik het wist zette Hij mij op de wagens van Zijn bereidwillig volk. God wil niet dat ge met bekommernissen daarheen gaat. Dat wil Hij niet.

God wil dat gij zonder bekommernissen zijt en daarom zult ge niet in het huwelijk treden met Belial of met de Mammon, daarom zult ge u niet verzageren aan de dingen der wereld. Dat zult ge niet.

Maar Ik ben de Heere, uw God.

Gebed hebt ge niet. Geloof hebt ge niet. Liefde hebt ge niet. Ge hebt niets dan dwaasheid en blindheid.

Ge hebt niets dan de dingen waarvan ge zelf moet zeggen: Het is een ellende in de ellende, maar ik heb

er niets mee te doen en ik zie de schuld in mijn huis en in mijn hart dagelijks groter worden, ik zie een snelle afloop als der wateren.

Zo zie ik het. De zonen van Eli zijn niet slechter dan de mijne. De mijne durf ik ook wel Belials kinderen te noemen, omdat ik zelf ook wel van de duivel bezeten schijn te zijn.

En toch: "Die Mij eren, zal Ik eren".

Die Mij eren met hun schande, die Mij eren met de ellendigheid van hun persoonlijk en huiselijk en huwelijksleven. Die dingen kunt ge taxeren en waarnemen, want er zijn hier ook van die figuren, daar preek ik jaren voor, en die stemmen het toe dat die dingen, die ik opnoem, bij hen gevonden worden. Zij zijn ellendig, zondig, verdorven, ze zijn werelds, aardsgesind, zwaarmoedig, ze hebben geen gebedsleven, aan tafel is het niets anders dan een herrie en ge moet altijd maar zwijgen om de lieve vrede wil. Denkt ge, dat ze ooit de tekst noemen waarover gepreekt is?

Neen, dat sjokt maar weer door. Zo is het leven.

En wanneer ik dan 's mensen ellende schets en ons ver van de Heere afzijn en ons biddeloos en geesteloos leven, dan stemmen jullie het toe en zegt ge: "Ja, zó is het bij mij". Maar dat is geen geestelijk leven, neen. Dat is niets anders dan overtuiging en consciëntiewerk. Dat is niets anders dan aangeleerd goed. Denkt ge dat dát genade is?

Ja, het is wel genade dat ge hier nog zit en dat de tijd des welbehagens er is. Maar wanneer het niet meer uitwerkt dan dát, dat ge zegt: "De dominee heeft gelijk en het is zo, ja, ik neem dat alles bij mij waar en ik zie dat alles in mijn persoonlijk en huwelijksleven"; dan hebt ge het daar niet mee. Maar waart ge het er maar eens mee kwijt. Ge moet er maar eens om komen. Hoe weinig ouders en grootouders kunnen er tegen, als ge wat van hun kinderen zegt. Nu, daar moet ge niet aankomen hoor. Zeg maar niets van hun jongens of meiden. Neen.

Maar jullie kinderliefde gaat boven de liefde Gods, en de liefde voor uw man gaat boven de liefde Gods.

Maar die niet haat èn man, èn vrouw, èn kinderen èn alles, die kan Mijn discipel niet zijn.

Eli had die jongens weg moeten sturen. Er uit. Niet omdat het zondige kinderen waren, neen, maar omdat zij zondigden tegen het heiligdom.

Ik zal er niets van zeggen. Houden jullie je kinderen maar. Ik heb ze ook, maar ze komen bij mij niet over de vloer. Ik heb ze er stuk voor stuk om Gods wil uit moeten zetten, als een exempel. Neen, niet omdat mijn kinderen zondig waren, of verdorven, welnee, maar omdat ze tegen God gingen strijden. Vader preken en zij mij hier laten staan. Als ze haten wat ik liefheb, nu, houdt u het dan maar bij uw kinderen, maar ik verzeker u, dat ge donkerheid in uw ziel hebt. En praat mij niet over geestelijk leven en over zus of zo ontmoetingen. God spreekt niet meer in Zijn heiligdom al heet dat heiligdom nu ook honderd maal Silo.

Ge moet maar eens tegen uw kinderen opstaan, en niet omdat ze fout zijn. Het blijven uw kinderen. Ge hebt ze te dragen in hun zwakheden.

Kunt gij met uw kinderen huizen als ze uw God haten?

Nu, dat kan God niet hebben, want God is een jaloers God. En dan hoepelt ge ze er maar uit, tenminste als ze bij de leeftijd en bij de jaren zijn. Minderjarige kinderen kunt ge er niet uitzetten.

We hebben de moed er niet toe. We durven het niet. We moeten zwijgen om de lieve vrede. Nu, het zijn ook schatten van kinderen hoor. Ik durf het u te zeggen: Ze spelen en spotten met de liefde. Ze spotten en spelen met de liefde van hun ouders en met de liefde van hun naasten. Het zijn zulke lieve kinderen bij een ander. Ze brengen hun liefde buiten de deur en daar worden ze geprezen. Ja, dan zeggen ze: "Ik heb toch zoveel genoeg van die dochter van u. Het is toch zo'n aardige jongen, die jongen van u". Maar ge moet ze thuis maar eens horen. Dan leven ze hun vloek en hun val uit. Daar zijn ze een stuk verdriet voor God en voor Gods kinderen en voor hun ouders.

Wat ge moet doen?

Ge moet met al die ellende bij God komen. Want God is een God, Die de oren wond'ren doet op wond'ren horen. En daar is onze narigheid en ons verdriet en onze tegenheden en daar zijn onze kinderen voor en daar is onze zwaarmoedigheid voor en onze vijandschap, als de vlammen er uitslaan bij u aan tafel en in uw hart en waar ge u bevindt, dan moet ge met dat vuil en met dat verzet en met die vlammen en met die opstand mee naar God. Daar kunt ge God alleen maar groot mee maken en mee vereren.

God is, met eerbied gesproken, een God voor de rommel. Ik mag het zo niet zeggen, maar daar is Hij voor. Neen, maar dat doen we niet ter wille van de lieve vrede. Maar die daar staan in Gods gunst en in Gods weg, die hebben een kruipend leven, een kermend leven, die komen met al hun narigheid.

Als ge 's morgens zo verkeerd en zo morgenziek zijt - ik noem het maar van de duivel - dat er noch met u te eten, noch met u te regeren of te huizen valt, dan moet ge met al die tegenstrijdigheden en met al die verkeerdheid en met al die narigheid en saggerijnigheid mee naar God toe. Daar is God voor. Ja, dat is God, op Wie ik bouwde en aan Wie ik mijn zaak vertrouwde.

O God, het is niet anders dan zonde en schuld, dat is mijn zaak.

O God, er is niet anders dan verkeerdheid. Het kan zo zijn, kinderen Gods in ons midden, dat we besluiten om niet meer lief te hebben, om ons tegen die weg te verzetten. En het is het lieve, dierbare werk van de Heilige Geest, dat Hij u en mij in zulke onbegrijpelijke wegen brengt, want dat zijn onbegrijpelijke wegen, dat kunt ge niet meer volgen. En de liefde Gods, die alle verstand te boven gaat, hoort ge het? Dat kunt ge niet meer beslaan. Ja, die Mij eren. En dan kunt ge God alleen maar grootmaken met uw behoeften en noden, met uw dood, met uw krankheid en met uw ondeugende kinderen en met uw dwaze hart en met uw blindheid, en God alleen maar ere geven met al het tegenstrijdige wat in u is.

Nu, als ik soms te lang preek, ga er dan uit, want ik weet niet anders en ik heb niet anders. En dat schudden we van ons af. Maar die er in betrokken wordt, en dat is de genade in de genade, dat is de aller bijzonderste voorzienigheid in de Voorzienigheid, waar God van zegt: "Gij zijt de Mijne". En dan is er geen ontkomen meer aan. Dan zijt ge van God zó recht en zó slecht en zó verdorven als ge zijt. En dan zult ge tot God uitkeren.

Ge hebt uw kinderen wel degelijk te verdragen en bij God te brengen. Maar als ze haten wat ik liefheb, dan gaan ze er uit. Want geestverwantschap is sterker en meer dan bloedverwantschap.

En ziet gij het nu maar in vrede te houden met uw geslacht en vlees. Maar ik kan dat niet. Hier sta ik als een eenzaam man in Nederland.

Ik hoef dat niet te illustreren, want mijn leven is voor u bekend.

En dan zou het misschien wel anders kunnen, maar de dominee is ook een mens. Daarom mag hij voor gevallen mensen preken, dat is mij een innerlijke vreugde dat we hier nog zijn. Dan is het geen wanhoopstoestand. Neen.

Dan is het: Gods wagens boven het luchtig zwerk, zijn tien en tienmaal duizend sterk. Want ik kan met mijn ellende niet bij God komen en ik wil met mijn ellende niet bij God komen, omdat ik een zelfregeerder ben en een despoot. Maar Hij stuurt Zijn wagen om die ellende te halen en om die ellendeling te redden. En wanneer dan die wagens komen bij de godvruchtige vader Jakob, dan staat er: En hij geloofde ze niet. Dan moet Hij het ongeloof ook nog overwinnen en wegnemen.

Dan kunt ge hier neerzitten en zeggen: Dat is allemaal waar voor Gods volk, maar het is niet waar voor mij.

Het is allemaal waar voor de kerk en gij zucht: "Hoe zal de ark des Heeren tot mij komen". Niet tot hem, maar tot mij. En zo worden de gordijnen wel eens opzij geschoven. En zo hebben we het ons te laten zeggen: Breek met vlees en bloed, breek met uw kinderen, jaag ze er uit, wanneer ze niet gaan in de rechten Gods. Moet het dan altijd gaan over de dingen der wereld? Er kan zoveel omgaan in een kind, in een jonge dochter en in een jongeling. Maar als we de wereld dienen, dan kunnen we met de wereld uitgaan. Dan kunnen we met de wereld trouwen. En wilt ge dan de godsdienst er nog bij halen?

Maar zó gaat het niet !

God zal afrekenen en God staat klaar om af te rekenen. Want of het snel of kort is, dat weet ik niet, maar er staat een epidemie klaar voor Nederland. Wat voor krankheid of ziekte het zijn zal, weet ik niet. Daar heeft God mij niet in laten blikken. Maar er zullen er duizenden en tienduizenden vallen en de kerkhoven zullen vet zijn en het zal één bloemenveld zijn omdat er telkens maar weer bloemstukken en kransen naar het kerkhof aangedragen zullen worden. Dat staat voor de deur. Maar gij wilt het niet hebben omdat ge uw kinderen meer eert dan Mij.

God is een jaloers God en Hij zal Zijn eer aan geen ander geven. En God wil nog oordelen en straffen.

Maar komen doet het. Hij heeft die man gestuurd naar Eli en die man heeft het oordeel aangezegd. En de volgende nacht komt God over bij Samuël en Samuël kende de Heere nog niet, want Hij was hem nog niet verschenen. "Samuël!"

Samuël wordt wakker en hij gaat naar Eli, wiens slaapvertrek wat verder ligt. "Hebt u mij geroepen?"

"Neen, ga maar weer liggen, mijn zoon". En Samuël ligt en dan wordt hij weer geroepen: "Samuël !" Weer klinkt het in de tabernakel en in zijn slaapvertrek. En weer staat Samuël op en gaat naar Eli: "Hebt ge mij geroepen?" Toen dacht Eli dat het God kon zijn, en hij zegt: "En wanneer Hij nu weer roept, zeg dan: Spreek Heere, want Uw knecht hoort".

En God heeft gesproken tegen Samuël en Samuël moest het Eli vertellen dat zijn huis zou worden weggedaan. En Eli zeide: "De Heere doe wat goed is in Zijn ogen".

En nu kunt ge hier neerzitten, en ik weet best dat ge geen werkzaamheden, noch berouw, noch een verbroken hart kunt maken, maar dat hoeft ook niet. Dat zal God doen. Er is maar één verbroken hart en dat is het hart van de Christus Gods. En daar kunt ge nooit bij. Maar wanneer Christus daar hangt op de hoogte van dat ruwe kruis en wanneer ze Hem allen verlaten, wanneer er dan niets is te zien van Zijn kerk, en wanneer Hij het dan uitsniakt als de goede Herder, waar zijn dan Zijn schapen? Waar is dan Zijn kudde? Waar het toch één is in de verbinding des heils.

Die kudde, die schapen en die lammeren van Jezus zijn in het hart van de goede Herder. Het zijn getelde schapen, geheiligde schapen. Het zijn Zijn schapen en het is Zijn kudde.

Wat denkt ge? Die Mij eren zal Ik eren.

Ge kunt met uw "niet-bidden" en met uw "niet-danken" en met uw "niet-bij-God-kunnen-komen" alleen maar Hem grootmaken. Ge moet niet denken dat ge kunt bidden of dat ge uw knieën kunt buigen. Dat is ten slotte nog maar uitwendig.

Maar als ge voor God moogt vallen en daar moogt kermen zonder dat ge één woord kunt vinden, en dat ge zegt: "Heere, kijk er maar in, ik ben onverenigd met Uw wil en met Uw wegen. Kijk er maar in, Heere, dan vindt Ge niet anders dan verkeerdheid en vijandschap en dat ik een rauw stuk vlees ben". En dat is vrucht van wederbarende genade. Kijk, dat is nu het eeuwige leven, vrienden, als ge dat krijgt te beleven, gevoelig krijgt te beleven. Dat openbaart vlees en bloed niet. Dat bestaat niet.

O God, och Heere, dat is geen vrucht van eigen akker. Dat is bovennatuurlijk en dat is tegen nature en dat is onnatuurlijk.

O God, bewaar mij voor mezelf. Ach Heere toch, moet het nu zo? Is dat nu Uw weg dat ik geen pad meer over heb? Is dat nu Uw weg, dat ik geen verstand en geen inzicht meer heb? Is dat nu Uw weg, dat ik als het ware liefdeloos sta tegenover mijn naaste en tegenover mijn liefste. Is dat nu Uw weg? Mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat aan mijn God voorbij. Dan heeft die man een God, want hij zegt: "Mijn recht gaat aan mijn God voorbij". Dan heeft hij toch nog een God. Dan ligt het daarin verankerd.

Wanneer ge Gods Woord niet lezen wilt, want zo gaat het ook in een huishouden, neen, lees maar niet, ik moet eerst eens wat anders zien, hoor. Wanneer ge Gods Woord niet lezen wilt en wanneer ge daar neerzit koud en naar en liefdeloos, ja, wat kan er niet zijn, en wanneer dan uw kinderen naar school zijn en uw man is aan zijn werk en ge hebt geen moed om te denken en om voort ' te gaan, en uw tranen zijn ' aan de buitenkant allang opgedroogd, maar het is net alsof er van binnen een scheur is, een wond die schrijnt, wanneer het niet anders is dan: O God, moet het nu zo? Kan het niet anders? En wanneer ge dan zo ingedrukt zijt: Ik kan niet boven de ellende uit, en dat ge dan geen zin hebt in uw huisgezin en in uw werk, dat is almachtige genade.

Het is geen grond voor de eeuwigheid. Maar die beleving is alleen een beleving door de bediening van Gods Woord en Geest.

Kunt ge dat niet vatten?

Neen, en toch wilt ge het voor geen duizend werelden kwijt, dat ge zegt: "Laat me dan maar liever zo ongelukkig, dan dat ik meega op de brede veertien van het leven".

Die Mij eren. Kijk, dan zit ge God groot te maken als ge nu zo in uw keukentje zit en zo in uw werkplaats en op uw akker, dan zijt ge God aan het groot maken. Ja, God de eer.

Neen, aan dat eren van God daar zit geen verdienste aan vast. Als jullie dat nu maar niet denken. Want ge krijgt het uit de verdienste van Christus, omdat Hij Gods eer en Zijns Vaders eer gezocht heeft.

En toch: Hij is een Beloner dergenen die Hem zoeken.

Dat zijn van die wonderlijke dingen, die ge niet kunt begrijpen. Dat kunt ge helemaal niet vatten. Die Mij eren, zal Ik eren.

Die Mij onteren. Nu moet ge maar niet verder gaan vanmorgen, want nu wordt het toch helemaal een beetje. Die Mij onteren, die zal Ik eren.

Die dat levendig doen voor hun eigen besef, die zich als een eerrover voor God leren kennen. Die zeggen: "Ik kan God alleen maar onteren met mijn gebed".

Ik kan de schuld alleen maar groter maken met mijn knieën-buigen.

Dat is het: God heeft gezworen dat de zonde Zijn onwankelbaar verbond niet kon vernietigen.

Zo heeft God gezworen.

Nu, dan kunt ge niet anders dan zalig worden. Als ge maar rampzalig bent.

Want als ge hier nu neerzit als een deugdzaame en ge hebt die dingen niet leren kennen, vergeet dan niet dat de belofte Gods enkel uit genade gegeven is. Uit genade. En wanneer ge dat gaat zien. Kijk, in uw eerste tijd, wanneer ge als jong christen op de weg wordt gebracht, dan zijt ge met een versje, met een waarheid en met een belofte gered.

Want dan hebt ge die waarheid en die belofte gekregen. Daar zijt ge een gered mens mee in die eerste tijd in uw eerste weg. Maar later leert ge het wel. Eerst zijt ge met de belofte werkzaam. Nu, kostelijk hoor. Ge hoort het van honderden en duizenden kansels: "Ge moet met de belofte werkzaam zijn". Nu, ik zeg het ook. Werk u maar dood.

Met de belofte werkzaam zijn.

Maar wanneer we daar licht in krijgen in dat: Wie Mij eren. Want eerst zijt ge bezig uzelf te eren.

Als ik vroeger op gezelschap ging, of hier en daar bij het volk op visite, dan wist ik in het midden van de week al, welk versje ik op zou geven. En dan keek ik al uit of ik ook eens bidden mocht. Ja, ja!

Wie Mij eren zal Ik eren. Weet ge wat mijn versje was toen ik een jongen van een jaar of zeventien, achttien was?

Ik zet mijn treden in Uw spoor, opdat mijn voet niet uit zou glijden.

Was dat dan niet goed?

Kostelijk, geliefden, maar toen moest ik nog uitglijden.

En daarna, na zoveel gezegende tegenspoed, na zulke lieve gezegende bittere treurige afwijkende wegen, opdat de hemel het ons zou leren: Die Mij eren. De ellende is er voor God en de dood is er voor God. Alles is er voor God. Daarom hoeft ge niet meer verloren te gaan. We liggen verloren, maar Hij zoekt het weggedrevene.

En Hij zoekt het verlorene.

Mijn kruik is leeg. Heb ik er te weinig van gezegd?

Om God groot te maken met uw ellende, wat een makkelijk leven krijgen we dan toch, wat een aangename weg, wat een heerlijkheid.

Ge beklimt de berg der heiligheid, ja? En ge valt telkens naar beneden als een baksteen.

Dat is Gods werk. En daarom gaat er over de aarde zo iets als een klacht: Altijd zonde. En: O God, kan het niet anders?

Zo gaat er over de aarde iets als een klacht: Moet ik dan altijd zondigen en is het nu altijd weer dat verdoemelijke eigen? Ge wilt die berg op. Wie klimt de berg des Heeren op? Wie zal die Godgewijde top betreden? Ge valt weer als een baksteen naar beneden.

Waarom?

Omdat er maar Een is, Die die berg beklom. En dat is Zijn Zoon.

Die Mij eren, door niets te zijn in uzelf, die Mij eren door zo verdorven niet alleen u waar te nemen, maar dat ge zegt: "Heere, hier ben ik weer met al mijn ellende. Hier ben ik weer als een doorbrenger en als een eerover". Zo alleen kunt ge God loven en prijzen in Zijn tempel.

Zwijg, want God is in Zijn heilige tempel.

Die dingen zijn alleen maar voor beleving vatbaar. Het is alleen maar als God u bedoelt. Nu, en als Hij u nu bedoelt dan kunt ge niet meer uit de voeten. Dan zet Hij u neer in het midden der ellende, opdat ge u naar Zijn troon met uw gebeên blijft wenden. En zo kunt ge Hem alleen maar grootmaken, en eren. Al de dagen uws levens. Dat is, als ge eens leven aan uw ziel hebt. Weet ge wanneer David leven aan zijn ziel had? Als hij het uitroept: Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond. Wat was hij toen levendig gesteld. Maar grote dingen, zoek ze niet. Welnee. Maar dat Ik uw ziel gegeven heb als een buit. En dan is uw ziel gegeven aan Jezus Christus, aan Zijn Zoon en Die zal voor uw ziel zorgen en Die zal u bewaren voor de zonde tegen de Heilige Geest. Want dat doen we telkens weer.

Voordat de verloren zoon naar zijn vader gaat, gaat hij eerst naar de varkens. Zijn jullie anders? Hij begeert de zwijnendraf te eten. Dat is ons bestaan, omdat we het buiten God willen doen.

Prijs de Heere, dat God u zo aan de grond houdt, dat God u zo komt te vernederen en dat de Heere u zo nabij is. Zo is de Heere u nabij, want anders kan Hij niets aan u kwijt, ook Zijn Zoon niet.

Amen.

O Heere, dat Amen, zo vast en zeker, dat we dat geloven, Amen op de dood, Amen op de hel, Amen op ons eigen bestaan, Amen ja Amen, enkel en alleen op het borgwerk van U, dierbare Heere Jezus, opdat er geen vlees zou roemen, opdat er niets anders zou zijn dan genade, genade alleen. Neen, dan zijt Gij niets verplicht, Heere, maar dan is het zo ruim, zó ruim, om U met alle onze ellende en zonden en schuld te mogen eren, in biddende afhankelijkheid. O God, leer het ons op de stoel en onder de stoel, opdat wij onze zonden bij U kunnen vertellen en bij U zullen kwijtraken.
Amen.

Onze slotzang zij uit de 68e Psalm en daarvan het 10e vers:

*Geloofd zij God met diepst ontzag!
Hij overlaadt ons, dag aan dag,
Met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid;
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil;
Hij schenkt, uit goedheid, zonder peil,
Ons 't eeuwig, zalig leven;
Hij kan, èn wil, èn zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.*

Het zij mij toegestaan een behoefte van mijn hart te volgen. Ik wil u eens echt vriendelijk bedanken voor uw liefde. Ik ben er de man niet naar, om daar de vlag voor uit te steken, helemaal niet. Maar het heeft mij de laatste week zo bijzonder getroffen, dat ik er verbroken onder neergezeten heb. Telkens kwam er weer wat anders. We konden het echt niet op. De één doet het zus en de ander doet het zo. Ge kunt het met een kip doen en ge kunt het met een fazant doen. Ge kunt het met een paar konijnen doen, ge kunt het met vis doen, ge kunt het met bloemen doen, ge kunt het met geld doen. Maar daar gaat het niet over. Ik wil u er voor bedanken. Maar er was nog wat bij en meegekomen wat u er niet ingedaan had, begrijpt ge? En daar gaat het nu om, wat u er niet ingedaan hebt. En daarom zullen we de Heere daarvoor danken. Dat is wat, wat ge er niet ingedaan hebt. En nu kan ik uw liefde niet missen. Dat hoeft ook niet. Als ge nu maar niet denkt dat ik altijd even aardig ben.

Dat neemt niet weg dat ik op de grote trek ben. Ik lees op het ogenblik een paar boeken uit Transvaal van de grote trek van de boeren. Daar hebt u ook wel eens van gelezen. En nu zijn wij met zijn allen op die grote trek. En wij hebben klaarlijk betoond dat wij gasten en vreemdelingen waren hier op aarde. We zijn op de grote trek. En zo gaan we dan maar weer voort. Hoe lang nog? En hoe ver nog?
Hartelijk bedankt en aan God alle eer.

Gaat thans henen in vrede:

De Heere zegene u en de Heere behoede u,
De Heere doe Zijn aanschijn aan u lichten en zij u genadig,
De Heere verheffe Zijn aangezicht over u en in u, en geve u vrede.
Amen.

Votum:

Onze huipe en onze verwachting sta in die Naam des Heeren Heeren, Die hemel en aarde schiep door het Woord van Zijn kracht, Die trouwe houdt en eeuwig leeft, en nooit laat varen de werken Zijner handen. Genade, barmhartigheid en vrede worde u geschonken van God, de Vader, en van Jezus Christus, Zijn eengeboren Zoon, onze Heere, door de bediening van de Heilige Geest. Amen.

Proberen wij nu te zingen uit de 102e Psalm en daarvan het 2e vers:

*Want mijn leeftijd is door wenen,
Als een ijd'le rook, verdwenen;
Mijn gebeent', in droeven stand,
Als een haardsteê uitgebrand.
Mijne ziel, door rouw bezweken,
Kwijnt, als 't gras in dorre streken;
'k Heb in mijn ellend' vergeten
Mijn gewone spijzen t' eten.*

Ik zou wel eens uit willen huilen. Het is hier om te stikken. Is er nog één, die er naast mij komt zitten in dit morgenuur? Het is om te stikken in mijn eigen huis en in mijn eigen omgeving.

Hebt gij daar nu geen last van? Gaat ge hier nu maar neerzitten en is het maar gewoon, wat die klapper zal zeggen? Maar ik zou wel eens uit willen huilen. En als ge nu vraagt waarom, dan weet ik het niet. Want dan zit ik aan de kant van de weg en dan weet ik het niet. Dan weet ik het niet meer van buiten en niet meer van binnen.

Hebt ge het dan zó slecht?

Dat kan ik ook niet zeggen.

Maar Wat is het dan?

Ik weet het niet, maar ik heb heel weinig metgezellen op de weg.

Allemaal flinke mensen, die nog vooruit kunnen. Ik weet het niet meer.

En als er nu één is, die het weet, die mag gerust mijn plaats innemen in dit morgenuur.

Ik zeg wel eens: "Wie helpt mij tot God schreeuwen?"

Denken we nu dat het zó de eeuwige sabbat tegengaat, volk?

Het gaat toch niet over een hap eten en toch niet over een stuk kleren of een huis om in te wonen, daar gaat het toch niet over? Of hoe zal ik die auto betalen? Daar zijn we stik en stik vol van. Misschien vinden jullie het wel een beetje bespottelijk en belachelijk, dat ik zo naar voren kom in dit morgenuur, maar ik ben nu eenmaal zo flink niet. Dat domineesachtige heb ik al lang verloren. Maar ik zou wel eens uit willen huilen. Maar mijn tranen zijn aan de buitenkant opgedroogd en van binnen is het enkel wond, dat is een wond die naar God openstaat.

En als ik mij nu verklaren moet, dan kan ik het niet.

Het gaat toch niet over een stukje godsdienst of een stuk bekering?

Het gaat er toch niet over of ge dit wel eens hebt ondervonden of dat?

Maar ik kan niet leven als ik Hem kwijt ben.

Ik kan niet zonder God leven.

En nu zal ik niet zeggen dat ik helemaal geen gezelschap op de weg heb, neen.

En ik wil ook niet benauwd doen, want dat ligt heel niet in mijn aard en mijn lijn.

Valt het jullie tegen vanmorgen? Ik kan er niets aan doen, geliefden.

Hoe gauwer ge uw dominee maar naar het kerkhof brengt, hoe beter het is.

Maar we moeten voort, ook in dit morgenuur.

En nu lees ik het: "En zij hebben het op de Heere gewenteld, en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden". En nu weet ik niet hoe dat moet. Misschien is er nóg één die dat wel weet, want er zijn altijd mensen die het zo aardig kunnen beredeneren: En ze hebben het op de Heere gewenteld. En een ander zegt: "Ja man, het is zo". En die zit een beetje te lachen; ja, die lacht er om.

Maar hebt ge er smart over? En zo weten we het niet óp de stoel, en misschien weet ge ónder de stoel het ook niet. Maar ik wil dan toch nog vertellen van Eén, Die het wél weet, al kan ik er niet bij komen.

Het woord van onze tekst is uit het u voorgelezen schriftgedeelte, uit de Openbaring van Johannes en daarvan het 2e hoofdstuk, het 17e vers het laatste gedeelte, waar wij het woord van onze tekst aldus lezen:

"en Ik zal hem geven een witten keursteen, en op den keursteen een nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt"

en Ik zal hem geven een witte keursteen

Ziedaar het onderwerp voor dit morgenuur.

De belofte van die keursteen. De gave van die keursteen. De prijs van die keursteen. De winnaar van die keursteen.

Proberen wij tot God te naderen.

Zetten wij ons godsdienstig samenzijn voort door met elkander te zingen uit de 84e Psalm en daarvan het 5e en het 6e vers:

*O God, die ons ten schilde zijt,
En ons voor alle ramp bevrijdt,
Aanschouw toch Uw gezalfde Koning.
Eén dag is in Uw huis mij meer
Dan duizend, waar ik U ontbeer;
'k Waar liever in mijns Bondsgods woning
Een dorpelwachter, dan gewend
Aan d' ijde vreugd' in 's bozen tent.*

*Want God, de HEER, zo goed, zo mild,
Is t' allen tijd een zon en schild;
Hij zal genaad' en ere geven;
Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in de dood,
Die in oprechtheid voor Hem leven.
Welzalig, HEER, die op U bouwt,
En zich geheel aan U vertrouwt.*

Van de oordeelsdag, van de dag des groten gerichts is hier sprake in het woord van ons tekstverband.

Dan zal de vierschaar gespannen worden. Dan zullen ze daar komen uit de vier windstreken der aarde, met gedruis en met geruis. Dan zullen ze daar komen uit het oosten en uit het westen en uit het noorden en uit het zuiden, en zij zullen daar staan in de vierschaar Gods, Voor die grote, machtige, majesteitelijke witte troon, en voor Hem, Die daar op zit, het Lam, Dat geslacht is van vaar de grondlegging der wereld. Maar als het uw Lam niet is, dan zal het uw Rechter zijn.

En zo komen we dan, want ook wij zullen daar staan. We komen voor de vierschaar en we komen met de wagens van Gods gerechtigheid.

Want Hij is het niet alleen, Die het wereldgebeuren in Zijn hand heeft, maar Hij is het, Die alles vervult. Daarom is het boek van de Openbaring van Johannes ook een wonderlijk troostboek.

Het gaat hier over de uiteindelijke overwinning van de Vorst des vredes.

Christus zal dan alles zijn en in allen.

Wij kennen die uitdrukking. Maar wanneer zij de vervulling van ons leven zal zijn, dan zullen we hier in ledigheid en in verlangen en heimwee over de aarde gaan. Niet alsof wij er maar zo'n beetje bij geassocieerd zijn, maar dan zal het ons wezen, dat het bij ogenblikken in ons uitgestort wordt: Bij U, mijn Koning en mijn God !" Maar juist wanneer ge dat gaat leren, dat is het beste bewijs dat ge er niet komen kunt. Want die er komen kan, heeft geen heimwee en geen versletenheid en geen verlangen.

Maar die daar uitgeschud aan de kant van de weg neerzit en een streep haalt door zijn eigen genadestaat, die daar neerzit in dorheid en in donkerheid en in versletenheid, en neerzit in afgunst en laster en in wantrouwen, dat is Gods kind. Gods kinderen zijn niet anders dan degenen, die buiten staan, opdat het aanstonds zal zijn in die dag, mijn medereiziger en -reizigster: "Wat staat gij daar buiten?"

De dwaze maagden verdringen zich aan de poort des hemels, en de rijke jongelingen eveneens, maar Gods ware en lieve volk staat daar buiten, daar buiten met een Simson, en met Rachab de hoer. Ze staat daar buiten, Gods ware kind, en neemt zich waar als de dwaze maagden, daar zij in hun dwaashed schier dagelijks omkomen.

Het is tenslotte alleen maar voor degenen, die geroepen worden.

Het is tenslotte alleen maar voor degenen, die getrokken worden en die bearbeid worden en die beweldadigd worden. Het is tenslotte alleen maar voor degenen, die er niet onderuit kunnen.

En wanneer God op ons aandringt, zaligmakend, niet in een weg van consciëntiekloppingen of van overtuigingen of van letterknechterij of godsdienstig gedoe alleen, maar wanneer God op ons aandringt, dan moeten we verloren gaan.

Dit is onze verlorenheid: Dat we onze verlorenheid niet kennen.

Dit is onze ellende: Dat we onze ellende niet kennen. Ja, wel in de beschouwing en ook wel met dat mondje, maar om het nu eens recht bij God vandaan te weten, om het uit Zijn gezegende lippen te beluisteren: "Bergen zullen wijken en heuvelen zullen wankelen, maar het Verbond Mijns vredes zal van u niet wijken en niet wankelen". Dan blijft ge alleen over. Dan zijt ge niet alleen een bestreden mens, maar dan zijt ge ook een verstoten mens.

Wat denkt ge? Dat we de strijd hebben tegen de volkeren rondom?

Dat we de strijd hebben tegen de natiën en zoals God de strijd gesteld heeft: "Ik zal vijandschap zetten tussen haar zaad en uw zaad". Wat denkt ge, geliefden, wanneer we zo die strijd, die heilige oorlog hebben te voeren? Wat denkt ge, wat is dan de zwaarste strijd?

De strijd aan de buitenkant is ontzettend zwaar, tegen zonde en wereld en satan, niet uit te spreken zwaar.

Maar wat denkt ge van het thuisfront? Ge hoeft er uw keuken niet voor uit hoor, of uw tafel voor af.

Wat denkt ge van het thuisfront in uw huwelijksleven? Ik hoef het niet verder te illustreren.

Dat zijn degenen, die in dat bundeltje der levenden zijn ingebonden en die tussen Zijn borsten vernachten.

Dat zijn degenen, die Hij geroepen heeft, maar dan zijt ge ook weggeroepen bij uw afgoden vandaan. Dan zijt ge weggeroepen bij uw eigen man vandaan, bij uw eigen vrouw vandaan.

Dan zijt ge weggeroepen bij uw eigen kinderen vandaan en bij alles wat vlees en goed en bloed is, daar zijt ge bij weggeroepen. Niet geroepen, want dan láát ge roepen. Maar dan wordt ge weggeroepen. Want die vader en moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig. En vader en moeder zult ge liefhebben.

En wanneer gij niet haat én vader én moeder én vrouw én kinderen, wanneer ge die niet haat. Wat denkt ge van het thuisfront? Maar ge denkt helemaal niet, om de'doodeenvoudige reden dat dat makkelijker is.

Maar als God gedachten des vredes over u denkt, dan wordt ge door de prikkelen en nagelen van de verkiezende liefde Gods zó aan de grond 'geslagen, dat er niets anders overblijft: Want mijn leeftijd is door 't wenen als een ijdele rook verdwenen. En mijn gebeente in dorre stand als een hardstee uitgebrand. Is dat ook geestelijk leven?

Dat is geestelijk leven, omdat ge door God de Heilige Geest in brand gestoken zijt. Dat is maar niet dat het er zo heengaat, heus niet.

Wat is het dan alleen?

Dit is het alleen: Wanneer we het alleen met God Willen doen en alleen met God willen weten. En wanneer we dat willen, dan zijn we onuitstaanbaar voor onze eigen huisgenoten.

Want God Stuur het hier op aan: "En Ik zal hun geven een nieuwe naam, die hij alleen kent, die hem ontvangt".

Dan overkomt u geen vreemde zaak. Dan zijt ge hoog begenadigd. Ge hoeft mekaar het huis niet uit te vechten, daar zal God wel voor zorgen. Maar dit is voor mij niet het grootste wonder geweest, dat het meel in de fles en de olie in de kruik bij de weduwe van Sarfath met de samenwoning van Elia niet verminderde, die alle en dat meel, dat was wel een groot wonder, dat het er iedere morgen was; maar dat was voor mij het grootste wonder niet. Maar dat Elia en die weduwe elkaar de deur niet uitgevochten hebben, dat was voor mij wel het grootste wonder. En dat kan alleen in de weg van ontdekking geleerd worden.

En weet ge hoe ge daar aan de kant van de weg zit?

Dan stikt ge. Dan zegt ge: "Ik zou wel eens uit willen huilen". Maar geen mens neemt u over. Daar zorgt God voor. God heeft er Zijn hand in, als gij het gaat beleven dat niemand u begrijpt en dat niemand u overneemt! Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan.

Dat is de Godsbedoening. Niemand neemt u over.

Gij zult van allen gehaat warden om Mijns Naams wil, ook door uw eigen man, ook door uw eigen vrouw, ook door uw eigen kinderen. Misschien zegt ge : "Dat is wel een beetje abstract".

Het kan best zijn. Maar: dit is mijn troost, in druk mij toegelegd, dit, dat ik in mijn eigen huis geen thuis heb, dat ik in mijn eigen bed geen rust heb, dat ik van allen gehaat word. Dit is mijn troost, in druk mij toegelegd, dit leert mijn ziel U achteraan te kleven. Moeders in ons midden, die niet zonder genade: zijn, waar stoot ge de meeste gebeden uit? Is het niet aan de wastobbe en wanneer ge uw vaten wast? Dat er niet anders overblijft dan een: "O Heere, moet het nu zo?"

Maar: dat ge nu te dood zijt om uw dood: te ervaren - want zulke portretten zitten er hier ook. Ik zeg dat niet om u onaangenaam te zijn. Ganselijk niet. Maar er zitten er hier ook, die hun verlorenheid belijden en die het bekennen en beschouwen, en die het ook beredeneren en die er nochtans geen verscheurde ziel onder wegdragen. En het zal toch niet anders kunnen dan: Ik heb vergeten mijn brood te eten.

"Ja - zegt ge - dat kan wel eens".

Neen, geliefden. Ik heb vergeten mijn brood te eten. Ik heb vergeten mijn brood, dat is Christus, te eten! Daar ligt de breuk. Dat is mijn Brood, en dat heb ik vergeten te eten. Dat is het: Verlos mij, o God, waar ik niet van verlost wil worden! Verlos mij o God, red mijn ziel. En ge wilt niet gered worden van uw afgoden, en van uw vuile vlees, en van uw aandoeningen. Neen, ik zou u wel verhoren en Ik zou u wel bekeren, maar ge spreekt leugenen tegen Mij.

Wat is het dan?

Omdat ik niet waar voor God kan zijn! Hoort ge het?

Zult ge het dan daar eens mee eens zijn, en zult ge daar eens amen op zeggen? Dat ge niet waar voor God wilt zijn! Dat ge liever met al uw geneugten en al uw afgoden en met al uw waarheden en al uw sententies liever naar de verdoemenis gaat, dan dat ge als een ontblote, arme topper voor God blijft liggen. Dáár moet ge smaak in krijgen. En vermaak. Daar moet ge het buiten u zien liggen, zó buiten u, dat ge zegt: "Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen. Maar ik lig er als een grote vijand tegen". Dat ge zegt: "O God, ik kan het niet eens willen, die zaligheid, ik kan het niet eens begeren". Ja, uit eigenliefde, omdat we aanstonds allemaal naar het kerkhof gaan en naar de doden gaan. Ja, waar zullen we naar toe gaan?

Ik hoef niet meer naar de verdoemenis, want ik lig er al in, en nochtans heb ik met al mijn kracht die Godsregering overdacht.

Welke Godsregering?

Dat ik als een verdoemde geboren ben, als een verdoemde over de aarde ga, aanstonds als een verdoemde zal sterven en dat ik nu bij ogenblikken het loflied al mag aanheffen:

De Heer' is mij tot Hulp en Sterkte, Hij is mijn Lied, mijn Psalmgezang.

De Heere is mij tot hulp en sterkte om een verdoemde te zijn. Hoort ge het? Daar is God voor nodig, om een verdoemde te zijn, in de in- en uit- en doorleving. Om een zodanige te zijn voor Gods aangezicht, dat Hij de vermoeide kracht geeft, en die, die geen sterkte hebben. Dat gaat de loppervlakkige godsdienst voorbij. Ge kunt gerust zeggen: Dat gaat boven mijn licht en boven mijn bevattig. Maar het gaat er niet over of gij het bevatten kunt. Daar kunt ge het slecht onder hebben, dat gij het niet bevatten kunt. Maar dit is de genade Gods in Christus Jezus : Dat God het vat en dat God het omvat en dat Hij Zijn handen de ganse dag uitstrekt naar een wederstrevig volk. Dat is het.

"Ja - zegt ge - maar ik heb geen geloof".

Ach, allemaal geredeneer, dat niets betekent. Er zijn zo veel geloven als er vingerafdrukken zijn in de wereld. Maar het gaat er maar over of ge door Gods Woord en Gods Geest zijt aangeraakt. En dan wil ik het niet hebben over een wondergeloof en een historisch geloof, of over een tijdgeloof of over een zwak geloof. Maar dan laat ik het maar even in twee brokken uit elkaar vallen. Het is of een toevluchtnemend geloof, óf een bevestigd geloof. En aan welke kant staat gij dan? Dan wil ik die separatie niet gaan maken door eindeloze schakeringen naar voren te brengen, waar ge toch niets aan hebt. Maar het gaat hier over het wezenlijke van de zaak.

Dan is er geen essentieel verschil, maar een gradueel verschil. Wat is uw legering?

Die overwint, Ik zal hem geven een witte keursteen.

Wanneer in vroegere tijden de rechtspraak werd geoefend, dan werd daar gebruik gemaakt van witte en zwarte keurstenen. Zij, die vrijgesproken werden, ontvingen een witte keursteen. Zij, die schuldig waren, kregen de zwarte steen. En omdat er meerdere uitspraken waren en om verwarring te voorkomen, dan werd op die stenen de naam van de betrokken persoon, hetzij in zijn schuldigverklaring, hetzij in zijn vrijspraak, gegraveerd.

En dan stond er op die witte keursteen, de steen der vrijspraak, de naam van die mens, die was er in gegraveerd. Dat kon nooit missen. Ook wanneer het schuldig werd uitgesproken.

Nu gaat het er maar over, of gij er in betrokken zijt. En wanneer dan die wagens kamen tot die vierschaar, en ze komen van de einden der aarde, en ook wij stillen er zijn, geliefden, in dat eindgericht. En de boeken zullen worden geopend, de boeken der consciëntie zullen worden geopend. Ook zal geopend worden het boek dat des levens is, het boek des Lams. En wanneer gij daar dan zult komen, gij en ik, voor de vierschaar, en we zullen daar aangereden zijn het vierspan, zoals ik de vorige zondag enigszins heb beduid, hoe die kerk daar tussen die andere paarden inloopt.

Die kerk loopt daar eigenlijk gezegd als een nachthut in de komkommerhof, en toch zo bewegelijk, want ze gaat aan de gouden teugels van Gods welbehagen.

En daar in het midden van dat vierspan, daar loopt de kerk aan de ene kant is het de wereld en satan, en aan de andere kant is het het vlees en de zonde. En zij daar tussenin. Wat heeft die kerk al een klappen gekregen!

Dan worden ze geslagen door de wereld en dan door de hel, en dan worden ze vertrapt door de zonde en dan is het weer wat anders. En zo gaan ze daar heen van dag tot dag en van nacht tot nacht.

Dan is Gods kind vaak niet alleen zo bestreden, maar dan is het of ze hun verstand nog zullen verliezen of al verloren hebben. Want voor hun eigen besef gaan ze nooit anders dan de verkeerde kant.

"Ja - zegt ge - maar door genade en door de Heilige Geest".

Ik zou zeggen: "Houd uw praatjes maar voor u". Ik wil dat niet ontkennen, helemaal niet. Ik laat dat aan zijn plaats. Maar wanneer ik 'ooit bij God zál komen, dan word ik door Hem gehaald en door Hem getrokken en dan word ik door Hem bij Hem gehouden. Wanneer ik ooit bij God kom, dan heb ik niet onder Hem vandaan gekund. En zo komen ze op die grote dag voor die vierschaar Gods.

En daar, op die grote witte troon, daar is Hij. En daar zal Hij oordelen de levenden en de doden.

Ook Gods kinderen zullen daar staan. Want al hebben Gods kinderen de vrijspraak en de verzegeling van de Heilige Geest in hun ziel ervaren wanneer ze gerechtvaardigd werden, zoals de apostel het uitroept: "Wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God". Kijk, dan is dat wel aanwezig en dan is het ook wel volkomen waar, maar zij zullen daar toch aanstonds staan voor die grote witte troon. Dan zullen ook zij nog in dat oordeel betrokken worden. Maar de liefde heeft de vrees buitengedreven. Dan staan ze daar. Hoe zult gij daar dan staan?

Denkt ge dan dat ge voor die witte troon die witte keursteen zult ontvangen?

Denkt ge dat inderdaad, geliefden?

Er is zo veel kennis, dat niets betekent. Er is zo veel dat het niet is.

Daar staan ze voor die troon, de geslachten der aarde. Uit alle windstreken zijn ze gekomen. De woestijn heeft zijn doden opgebracht. De zeeën en de oceanen der aarde hebben hun verdronkenen opgebracht.

Daar staan ze uit de mijnen. Daar staan ze uit de diepe afgronden.

Daar staan ze uit verlaten landen. Ze zijn allen samengebracht in deze dag.

Daar staan de keizers van weleer. Daar staan de rechters en de groten der aarde. Daar staan de koningen en de wachters. Daar staan ze allen tezamen, groot en klein, zoals de Schrift zegt, voor die grote troon.

En de boeken worden geopend.

En ook gij staat er.

En ook wij zullen er staan. En dan?

Dan zien we de gerichtten. Wij kunnen ons daar geen voorstelling van maken. Maar daar staat de vrouw van Pilatus naast Herodes. Daar staat keizer Nero naast Simon Petrus. Daar staat Johannes, de apostel der liefde, daar staat de moordenaar van het kruis en daarnaast Maria Magdalena.

Daar staat ook de duivel en zijn aanhang. Ook zij zijn gedagvaard.

De moordenaar van het kruis: "Gedenk mijner, wanneer Gij in Uw Koninkrijk gekomen zult zijn". En dan?

Dan wordt aan die moordenaar van het kruis die witte keursteen gegeven en op die keursteen een nieuwe naam. Neen, nu niet meer zondaar. Nu niet meer strijder, noch lijder, noch onreine, noch ellendige genoemd. Maar een nieuwe naam.

Die witte keursteen met die nieuwe naam wordt aan die moordenaar gegeven.

En verheugd staat hij daar. Hij wil met die witte steen vertrekken, maar daar achter hem grijnst de satan; hij legt zijn poot op de schouder van die moordenaar en hij wil hem als het ware die witte keursteen afnemen. "Neen - zegt hij tot God - dat gaat zo niet. Hij een witte keursteen? Deze man heeft geen heiligmaking. En zonder heiligmaking zal niemand God zien. Hij heeft geen heiligmaking".

"Daar heeft hij geen tijd voor gehad", zegt hij tegen God. Nu gaat het er over om dit maar even te illustreren, inzonderheid om dit voor onze jonge mensen voor te stellen. Maar waar zullen wij blijven?

Waar is uw witte keursteen? Waar is uw heiligmaking? Waar is uw rechtvaardigmaking? Daar gaat het over. Niet of ge daar al enige beschouwende kennis van hebt, maar of ge dat hebt ondervonden.

Satan moet die moordenaar loslaten, want die keursteen heeft hij ontvangen, die steen der vrijspraak, die witte steen. Maar waar zal ik en waar zult gij blijven?

De belofte van de witte keursteen wordt u gegeven in de ontsluiting van de weg der verlossing.

De gave van de witte keursteen wordt u geschonken, wanneer het aan uw ziel wordt toegepast.

De prijs van de witte keursteen is betaald in de hof van Gethsémané en op de hoogte van het kruis.

En bij dat alles, ge kunt dat hebben ontvangen en denkt ge dan inderdaad, wanneer ge dat hebt ontvangen en wanneer ge dat hebt mogen proeven en smaken, die vrijspraak, dat dat genoeg is voor de eeuwigheid?

"Wat moet er dan nog meer bij?" vraagt ge.

Hoe veel zijn er, die de witte keursteen ontvangen hebben in de .weg van rechtvaardigmaking, en die daar de 'man en de vrouw mee zijn geworden. Hoe veel zijn er met die witte keursteen: "Wij 'dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof", dat ze met die kennis van het Woord en van de weldaad boven alles uitgegroeid zijn en die eigenlijk gezegd onaangename mensen zijn geworden voor een ander?

Maar die overwint. En daar zit de Overwinnaar op die witte troon.

Dat is het. Niet uw rechtvaardigmaking en niet hetgeen gij doorworstelde en hetgeen gij met recht hebt mogen proeven en smaken; dat zal de grond uwer zaligheid niet zijn.

Maar Hij heeft de overwinning behaald en Hij schenkt Zijn volk het leven.

Dat is de Christus Gods, Die overwint. Immanuël, Die overwint, de trouwe Verbonds Jehova, Die overwint.

Ach, zouden we niet met zijn allen moeten gaan zoeken naar de witte keursteen? Waar is hij bij u gebleven? Durft gij er nog van te verhalen en durft gij hem nog te tonen?

Is het dan niet waar geweest toen, en is het niet waar geweest daar?

Is het dan niet oprecht voor God beleden en voor Hem uit gesnikt en bekend: Nu zal ik nooit meer twifelen, en ik zal hartelijk liefhebben, Heere, mijn Sterkte, Die overwint? Ik wil daar niet van afstappen. Maar nu gaat het over de praktijk der godzaligheid in uw en in mijn leven:

Die overwint om het dagelijks voor God te verliezen. Kunt ge daar bij?

Die overwint om dagelijks voor God onder te doen.

Die overwint om het dagelijks voor God kwijt te zijn.

Die overwint om van ellende tot ellende te gaan.

Die overwint om van graf tot graf te gaan.

Die overwint, opdat hij het aldus zou verklaren voor Gods aangezicht: Heere, laait maar van mij af, onverbeterlijk slecht. Ik heb gekozen voor de zonde en ik heb hete tranen over mijn bedorven bestaan, en nochtans kan ik niet anders dan mijn weg voor U bederven. Ik kan niet anders.

Zie, daarom is die witte keursteen gegeven aan Hem, Die het kruis heeft gedragen en de schande veracht.

Was het in de eerste Adam een verliesbaar goed in de weg van het werkverbond; in de weg van de tweede Adam is het een onverliesbaar goed.

In de weg van de eerste Adam konden we het brengen tot een knechtelijke gehoorzaamheid. In de weg van de tweede Adam brengen we het tot een kinderlijke gehoorzaamheid. Dan brengen we het tot een bruidelijke overgave.

Wanneer ge van een bruidelijke overgave niet weet, dan hebt ge ook geen gelukkig huwelijk gehad. Ik wil dat alleen maar even onderstrepen, want een bruidelijke overgave is er alleen wanneer ge uzelf verliest, en? Gelijk Adam in Eva zichzelf vond omdat ze uit zijn rib genomen was, vond Adam in Eva zichzelf. Alzo zal de man zichzelf vinden, ik spreek in overdrachtelijke zin, alzo zal Christus Zichzelf vinden in Zijn bruid.

Want toen nam hij de speer en doorstak Zijn zijde, en daar kwam bloed en water uit. Rechtvaardigmaking - het bloed. Heiligmaking - water. Uit Zijn zijde genomen.

Wat blijft er dan over?

Dat het buiten u ligt in Christus, en dat ge met de hoofdman over honderd de kruisheuvel afgaat en op de borst slaat en zegt: "Ja waarlijk, Deze was Gods Zoon". Ik niet. Die overwint, Ik zal hem geven een witte keursteen, en op die keursteen een nieuwe naam, die niemand kent, dan die hem ontvangt. Kijk, dat zal nu het geheim zijn tussen de Heere en uw ziel, en tussen de Heere en mijn ziel. Hij, die geheel Enige, Hij, de Heere, en ik Zijn bruid, Zijn zwarte bruid. Zwart als de tenten van Kedar. Liefelijk en schoon gelijk de gordijnen van Salomo. Het ene is mijn kant. Het andere is Zijn kant.

De witte keursteen dat is Christus, de Overwinnaar. Daarom is het een onverliesbaar goed en daarom is ook het boek der Openbaring zo troostrijk geschreven. Want Hij zal de overwinning wegdragen. Maar wij dagelijks in het verlies en in het omkomen en dagelijks in het struikelen.

"Ja - zegt ge - maar toch moet ik nog wat vragen".

Er kan bij één een haak vastgegeden zijn in dit morgenuur, die ik heb laten zitten en voel ik nu dat ik er die uit moet halen. Ik sprak over toevluchtnemend geloof en bevestigd geloof. Inderdaad, dat nemen we waar rondom ons. En er zijn er met een toevluchtnemend geloof, dat zo echt is en waar zo veel van uitgaat, en dat het toch is: U moet van mij niets denken, want ik sta er nog buiten.

Ze genieten de zaak. Ze kunnen het voor zichzelf niet geloven. Ze durven niet ongelovig te zijn. Ze durven het niet te ontkennen. Ze genieten de zegeningen. Ze mogen met alles bij de Heere een toevlucht nemen, al vertrouwen ze zichzelf niet, al zeggen ze: "Het is van mezelf, het is toch niet waar". Ze ervaren bij ogenblikken de vrucht.

Wat is die vrucht?

Dat de Heere Zijn belofte vernieuwt.

En wat is het vernieuwen van de belofte?

Dit zal Mij zijn als de wateren Noachs, dat Ik niet meer op u toornen, noch op u schelden zal.

Ze willen bij de schuld komen. Ze zien de schuld liggen. En ze kunnen er niet mee werkzaam zijn.

Of denkt ge dat dat Volk er niet is?

Ze zien de schuld. Ze ervaren de bitterheid en de droefheid der zonde in hun dagelijkse afmakingen. Ze mogen er uit klagen en vragen tot de Heere, al vertrouwen ze hun eigen vragen niet. Ze lopen er vaak uit te schreien met hun pet op: "Heere, als het nooit waar werk bij mij geweest is, maak het dan eens waar. En als U nog nooit de hand der genade aan mijn Ziel gelegd hebt, doe U het dan vanmorgen eens voor het eerst. Wilt U de huichelaar in mij ontdekken? Komt U mij maar te ontbloten en te ontgronden".

Ze krijgen zich voor diepe ontdekkingen over. Ze geloven het wel voor de ganse kerk. En ze zijn bij ogenblikken zo wonder gewillig om te zingen: "God zal hen Zelf bevestigen en schragen", dat ze dit versje wel tien keer op een dag op zouden kunnen; geven. Welzalig is de mens, die 't mag gebeuren, dat God, naar recht, hem niet wil schuldig, keuren; en voor hun eigen besef liggen ze er buiten, en voor hun eigen besef is het nog nooit echt waar werk geweest. En toch?

Wat is dat dan? Die mensen hebben een toevluchtnemend geloof.

"Ja - zegt ge - dat is te kort". Ik zou mijn mond maar een beetje houden. We hebben het er zo gauw over dat het te kort is. Maar dat is niet altijd zo. "Ja - zegt ge - maar een toevluchtnemend geloof is niet genoeg". Ik heb geen mensenverstand, helemaal niet. Maar ik durf het best met een toevluchtnemend geloof te wagen, best. Maar het kan toch geen grond zijn?

Ik heb het niet over grond, ik heb het over vrucht. En dan is er een bekommernis over mijn bekommernis. En dan is er een gebedsleven over mijn gebedsleven. Grond is het niet, maar een liefdesbetrekking is het wel.

En nu kunt ge met die strakke mensen meegaan, die zeggen: "Zien is geen hebben en ge moet zus en zo". Ik ga met al die kruiers niet mee, om de doodeenvoudige reden dat die mensen er geen kennis aan hebben. God is enkel en alleen er op uit, om u en mij gaande te houden, en dat doet Hij in een weg van heimwee en in een weg van ledigheid.

"Maar dan moet er toch voor dat toevluchtnemend geloof een onderscheiding zijn en het bevestigd geloof?" vraagt ge.

Ik zal het direct maar noemen, opdat ik tot uw onderwijzing mag dienstbaar zijn.

Een toevluchtnemend geloof heeft een openstaande schuld. En een bevestigd geloof gaat niet meer over de schuld, maar meer over de smet. Ik stippel dat maar even aan, opdat het tot uw onderwijzing en verlichting zou kunnen zijn.

Het toevluchtnemend geloof tobt over de schuld, die nog open staat.

Maar het bevestigd geloof heeft het niet meer over de schuld die, open staat, want die is vergeven, maar die heeft het over de smet en over het inwonend verderf. Het kon u soms enigszins verlichten of vertroosten, maar het kan bij u het bezwaar niet wegnemen, om de doodeenvoudige reden dat er geen stilstand is in het !werk van de Heilige Geest, want: Hoe klein ze zijn of groot, ze worden van dat heil: vergeving van zonden, vernieuwing des geestes en een recht ten eeuwigen leven, deelgenoot.

Hoe klein ze zijn of groot, ze worden van die witte keursteen deelgenoot.

Hoe klein ze zijn of groot, ze krijgen een nieuwe naam, en dat is het geheim van uw en van mijn geestelijk leven; een nieuwe naam, dat is : O Heere, we weten het toch samen en we weten het toch alleen.

Daar gaat het om, dat ge het samen met God weet.

Niet of de vertoning, de belijdenis zo groot is, niet of er zo veel reclame is dat het een man is met een ander leven, of een vrouw die de zaak deelachtig is; maar dit: een nieuwe naam, die niemand kent dan die hem ontvangt. En die naam spelt het wezen. Die Naam is de geschiedenis van uw en mijn bevinding. Die Naam is de inhoud van alle geheimenissen van ons leven.

Wat voor anderen verborgen en bedekt is, dat is in die Naam door God uitgesproken. En die Naam is hét geheim, dat is het eigendommelike van ieder kind van God.

Ieder krijgt zijn eigen naam, ieder naar zijn eigen hoedanigheden en naar zijn eigen besef. Dat zal juist het geheim zijn: Gods verborgen omgang vinden zielen, waar Zijn vrees in woont, omdat het in die Naam ligt besloten. En dan kan het ook zijn dat ge zegt: Heere, we weten het toch samen, en dat is toch genoeg?"

Is dat niet genoeg, dat ge het samen weet met Christus? Samen weet met God? Moet er nog meer tentoonstelling zijn?

Ganselijk niet. Maar om dat nu samen te weten; om zo samen tegen elkaar te leunen. Geen geheimen meer vaar elkaar. Een witte keursteen. Vrijspraak.

"Ja, zegt ge - dat is uiteindelijk".

Inderdaad, dat is de erfenis der vromen, dat zal dan daar zijn waar we eeuwig bij God in en uit zullen gaan. Dan hoeft er niets meer opgelost te worden. Maar daarom kan het ook zijn, dat het raadsel voor u nog hier is. En dat is, dat ge zegt: "Nu heb ik wel de vrijspraak, maar ik heb nog niet de vrijheid".

Hoeveel kinderen Gads zijn er, die wel de vrijspraak kunnen laten zien, maar die toch nog in zodanige banden en wettische toestanden gaan, dat ze de vrijheid nog niet durven betrachten. Even oplichten, dan weet ge waar ge aan toe zijt. Want ge kunt de vrijspraak hebben, en dat ge toch nog niet in de vrijheid leeft. Dat komt dan later wel, geliefden.

Want wanneer God het ene geeft, dan werkt Hij ook het andere.

Waarom hebt ge het zo moeilijk op weg naar de hemel?

Ge voelt, ik ben 'aan mijn toepassing bezig, hoewel 'de hele preek al toepassing was.

Weet ge waarom Gods kinderen het zo zwaar en zo moeilijk hebben op weg naar de hemel?

Omdat we zo makkelijk zalig willen worden. Daarom hebben we het zo moeilijk. Maar die met Johannes doodgevallen zijn aan de voeten van Jezus, die hebben hun eigen Patmos, die hebben hun openbaring met Johannes., in hun eigen vereenzaming, op het eiland verdriet, in het midden van de wateren der smarten, die dat eiland omspoelen en tegen de klippen van Patmos breken. Daar wonen ze en die zijn met Johannes doodgevallen aan de voeten van Jezus. Maar wanneer we nog niet doodgevallen zijn en ons eigen Patmos nog niet kennen en beleven, dan, ach, we willen zo makkelijk zalig worden. Maar toen viel ik als dood aan Zijn voeten. Ik heb de sleutels des doods. En dat hebben we nu dagelijks nodig.

Het is niet: Eens gerechtvaardigd, altijd gerechtvaardigd.

Die witte keursteen is bij Gods kinderen nog al eens zoek. Maar daarom is er maar één Overwinnaar in de strijd, en die Witte Keursteen is nooit zoek, want: "Ik geef hun het eeuwige leven", en dan wordt de zaligheid voor u bewaard, en bevestigd, en?

Nu moet ik uitscheiden met preken, anders word ik misschien te vrij.

Kinderen Gods in ons midden, waaraan kunt ge dat weten? Ge denkt zo menigmaal dat ge koud en onverschillig en ongevoelig staat tegenover die grote zaak. Waaraan kunt ge het weten?

Ge kunt er niet eens meer bezorgd over zijn, ge kunt er niet eens meer inkomen.

Het is voor u weggeborgen, en dan beschuldigt ge uzelf van koudheid en onverschilligheid en onaandoenlijkheid, waar ge er toch zo veel van gehad hebt, en waar het toch zo de moeite waard is, ge kunt er niet meer inkomen, het is voor u weggesloten. Maar, haalt ge dat niet te gauw naar u toe, want dan kunnen er hier vanidie mensen zijn, die zeggen: "Ja, dat zegt de dominee en zo is het bij mij ook".

Maar waar zult ge het dan aan weten?

Dat het u net in het leven houdt, en dat het u net, in de dood, in het leven houdt. Dat is niet iets oppervlakkigs, neen, dat is niet een wegspoelende bevinding. Maar dat is: Blijf bij mij, want de dag is gedaald.

Dat is de gestalte van de Ernmausgangers. En dan hebt ge hier vanmorgen mogen zijn, wanneer ge daar deel aan hebt, dat ge moet uitroepen: "Was ons hart niet brandende in ons toen Hij met ons sprak op de weg?"

Want een prediking, waar geen knopen worden losgemaakt, is de ware prediking niet.

En de prediking waar de knopen niet worden bevestigd, is de ware prediking ook niet.

En zo ligt daar de kerk tussen die twee knopen, tussen twee rijen van stenen, en daar krijgen ze bij ogenblikken de vleugel des gebeds en des geloofs, of dat nu toevluchtnemend geloof is of bevestigd geloof, dat doet er niet toe. De ware gelovige laat zich alleen door God oordelen, maar oordeelt zelf niet meer, ook niet over een ander.

Amen.

O Heere, die overwint, dat zijt Gij. Gij kwaamt en Gij overwon en Gij behaalt dagelijks de zegepraal, enkel en alleen opdat er geen vlees zou roemen voor God. Heere, wij weten het niet en wij kunnen het niet anders zeggen en dit arme volk net zo min, maar dat wij elkander toch zullen liefhebben in U, die geheel Enige, van Wie het alleen maar gelden mag: Die overwint, Die, en wij de nederlaag, dagelijks.

Amen.

Onze slotzang is uit de 68e Psalm en daarvan het 6e vers:

*De koningen, hoe zeer geducht,
Zijn met hun heiren weggevlucht;
Zij vloden voor Uw ogen;
De buit van 't overwonnen land
Viel zelfs den vrouwen in de hand,
Schoon niet mee uitgetogen.
Al laagt g', o Isrel, als weleer,
Gebukt bij tichelstenen neer,
Toen gij uw juk moest dragen,
En zwart waart door uw dienstbaarheid,
U is een beter lot bereid:
Uw heilzon is aan 't dagen.*

Gaat thans heen in vrede:

De Heere zegene u en de Heere behoede u,
de Heere doe Zijn aangezicht aan u lichten en zij u genadig,
de Heere verheffe Zijn aangezicht over u en in u, en geve u vrede.

Amen.

ONZE GERECHTIGHEID

DIT IS DE LAATSTE PREEK, GEHOUDEN OP ZONDAG 7 OKTOBER 1962

Votum:

O Heere, het is alleen wanneer Gij komt, en het is alleen wanneer Gij ons wakker maakt, wakker maakt uit de doden, wakker maakt na zoveel bange tegenspoed; het is alleen wanneer Gij komt, dierbare Heiland, opdat wij het mogen verstaan dat wij kunnen heengaan.

Amen.

Proberen wij nu te zingen uit de 74e Psalm en daarvan het 12e vers:

*Gij, evenwel, Gij blijft dezelfde, o HEER;
Gij zijt van ouds mijn toeverlaat, mijn Koning,
Die uitkomst geeft, en, uit Uw hemelwoning,
Voor ieders oog Uw haat'ren gingt te keer.*

Er zijn geen betere dagen voor Gods kind dan de kwade dagen. Geen betere dagen voor Gods kind, dan wanneer God hem het zwaarste kruis oplegt. Geen betere dagen voor Gods kind dan dat Hij hem het liefste komt af te nemen.

Zo alleen zullen wij zalig worden als een weduwe, want het gaat door de rouwzaal naar de trouwzaal.

Die nu over weinig getrouwd is geweest, over veel zal Hij hem zetten.

Wij kunnen deze dingen niet voor u verklaren, maar het is alleen, wanneer ge als een smartekind aan de kant van de weg neergedrukt wordt en wanneer er niets anders overblijft dan niemandal. Want juist wanneer er niets anders overblijft dan niemandal, dan alleen kan God alles zijn.

En nu hebben we die dingen wel in de beschouwing en in de bespiegeling, maar wanneer de kwade dagen komen in de welke gij zeggen zult: "Ik heb geen lust in dezelve"; dan alleen kunnen we het ook maar verstaan. Wanneer wij het eerlijk moeten bekennen: Ik heb geen lust in dezelve, dan zegt God het en dan slaat Hij Zijn vleugel om u heen en dan fluistert Hij het u toe: "Mijn lust is aan haar".

We worden niet uit eigen lusten zalig. Maar we worden zalig uit de eeuwige bewogenheid en uit de lusten Gods.

Wij hadden ons voorgesteld, niet om afscheid van u te nemen, want ik weet de tijd niet.

Maar ik had me wel voorgenomen om u vanmorgen bekend te maken dat ik voorlopig niet meer preken zal. Ik kan niet meer. De kwade dagen zijn er, omdat de goede dagen er zijn. En daarom zou ik u voor willen stellen, niet om uw goedkeuring, want ik weet het zelf niet, om nu eens een paar weken niet te preken om eens een beetje op mijn verhaal te komen. Want ik heb ècht rust nodig. Ja, ik weet best dat de rust elders is, en ik weet ook wel dat ik die rust tegemoet reis en ik weet aanstonds ook wel, wanneer ik niet levend van de stoel afkom, dat het toch wel goed is. Dus zó sta ik hier eigenlijk in dit morgenuur.

Ik weet het niet. Ik was helemaal niet van plan om te preken, maar ik wilde toch de welgevoeglijkheid in acht nemen om het u persoonlijk te zeggen. Want nu kon ik u de teleurstelling wel doen ervaren: De dominee kan niet meer preken; maar ik ben in mijn huisjasje naar u toe gekomen om het zo in alle eenvoudigheid, te zeggen.

Maar de begeerte is er toch in mijn hart om in dit morgenuur een enkel woord goed van God te zeggen.

Het is jaren geleden dat de Heere mij tot de bediening kwam te roepen en dat mijn ziel zeer stond naar heiligmaking. Of dat nu niet meer het geval is, dat weet ik niet. Mijn Heiligmaking staat aan de rechterhand Gods. Maar toen was ik daarmee doende en toen zei ik: "Heere, als U mij dat nu schenkt, dan zal ik U een gelofte doen". En daar schrok ik zo van, dat ik direct terug wilde krabbelen van dat: Ik zal U een gelofte doen. Daar schrok ik zó van, want ik dacht: "Daar komt heel niets van terecht. Ik, de Heere een gelofte doen?"

En toen wilde ik die gelofte niet doen, want ik zag dat ik hem toch niet houden kon.
Maar het woord was er uit en de Heere was daardoor gaande.
Hij zegt: "Nu moet ge het toch zeggen. Nu moet ge toch de gelofte doen".
Maar ik wou het niet doen. "Nee Heere, ik kan die gelofte niet doen, want ik kan hem niet houden".
En dat ging zo enige tijd tegenover elkander. En de Heere bleef aan de gang en ik maar weigeren.
Ten slotte zei ik: "Heere, ik wil die gelofte wel doen, maar dan moet U Zelf voor de vervulling instaan".
"Nu", zult ge zeggen, "dat is nog al makkelijk".
Nee, geliefden, waar ik het vandaan haalde, haalde ik het vandaan, maar ik zei: "Heere, U moet Zelf voor de vervulling instaan want ik kan dat niet". Toen zei de Heere: "Begeer wat Ik u geven zal".
Toen zei ik: "Dan zal ik deze gelofte doen: Dat ik altijd zal prediken dat de Heere goed is".
Maar heb ik het ervaren dat ik dat niet kon en dat Hij Zelf voor de vervulling van die belofte in zou staan, dat ervaar ik tot op deze dag. Want hoe gaarne zou ik spreken tegen u voor het laatst, misschien ook niet, misschien mag ik later nog een beetje preken, wij weten dat niet, prediken, dat de Heere goed is.

Het woord van mijn tekst is uit het u voorgelezen schriftgedeelte, Jeremia 23 vers 6b:

"en dit zal Zijn Naam zijn, waarmede men Hem zal noemen: De HEERE ONZE GERECHTIGHEID"

Ziedaar het onderwerp voor dit morgenuur:

In het voornemen Gods;
In de verbreiding Gods;
In de glorie Gods.

Proberen wij tot God te naderen

Zetten wij ons godsdienstig samenzijn voort, door met elkander te zingen uit de 72e Psalm en daarvan het 6e en 7e vers:

*Ja, elk der vorsten zal zich buigen
En vallen voor Hem neer;
Al 't heidendom Zijn lof getuigen,
Dienstvaardig tot Zijn eer.
't Behoeftig volk, in hunne noden,
In hun ellend' en pijn,
Gans hulpeloos tot Hem gevloeden,
Zal Hij ten redder zijn.*

*Nooddruftigen zal Hij verschonen;
Aan armen, uit genâ,
Zijn hulpe ter verlossing tonen;
Hij slaat hun zielen gâ.
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zo hoog;
Hun bloed, hun tranen en hun lijden
Zijn dierbaar in Zijn oog.*

De profeet Jeremia is voor ons verdwenen in de grijze nevelen van het oud-testamentische verleden. Maar al is dan de persoon van de profeet verdwenen in de grijze oudheid, juist daardoor is zijn profetie des te scherper en valt het volle licht op het woord dat door hem gesproken was, maar dat door de Heilige Geest was geïnspireerd. Wanneer wij de profetieën nemen uit het Oude Testament, dan is dat pure Godsopenbaring. En al leven die profeten en die Godsmannen nu niet meer, ze zijn ons toch dierbaar geworden, want er is een gemeenschap des geestes en er is een gemeenschap der heiligen, wanneer we verwaardigd worden om het woord van hun profetie te lezen en te onderscheiden.

Want dan spreekt God tot ons en dan is het, met Jeremia, dat we wel eens mogen zeggen: "Als ik Uw Woord gevonden heb, heb ik het opgegeten en het is mij geworden tot spijs en tot verheuging mijns harten".

Achter de profeten zien wij de gestalte van de Christus Gods. Wanneer wij daar bij Jesaja zien, wanneer hij tokkelt op zijn profetenharp en wanneer het dan is: "Troost, troost Mijn volk, en spreek naar het hart van Jeruzalem", dan zien we daar achter Jesaja, achter die evangelist van het Oude Testament de gestalte oprijzen van de Christus, Die het uitroept: "Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?"

Achter Jesaja 53, het bekende middelste hoofdstuk uit de Bijbel, daar zien we oprijzen de gestalte van de Man van smarten, de lijdende Knecht des Heeren.

En wanneer we daar Jeremia zien staan, op een gebroken zuilschacht geleund, wanneer hij daar de kerk naar Babel ziet heentrekken, opdat zij hun leven in ballingschap zouden beëindigen, dan staat Jeremia daar bij de rokende puinhopen van Jeruzalem en van 's Heeren tempel, maar dan roept hij het toch die kerk toe, wanneer ze voorbijgaan, en dan roept hij het ook de vorsten van Juda toe, die daar moeten vlieden voor hun vervolgers: "Laat Jeruzalem in ulieder hart opkomen !" Opdat het de beoefening zou zijn: "Jeruzalem, hoe zal ik u vergeten? Eer vergete mijn rechterhand zichzelf".

Laat Jeruzalem in ulieder hart opkomen.

Dat was het afscheidswoord van Jeremia tot de kerk, die daar heenging in ballingschap. En het is nog het woord, dat door-klinkt tot op deze 'dag voor allen, die tin ballingschap gevoerd warden: Laat Jeruzalem in uw hart opkomen. Maar dan moet ge look wat van Jeruzalem gekend hebben, en dan moeten we ook iets van Jeruzalem geproefd hebben en wat in Jeruzalem hebben gezien. Eigenlijk moeten wij tot die Jeruzalernse zucht behoren. En wat zijn dat?

"Maak Jeruzalem haar gruwelen bekend, 'o :mensenkind".

En wanneer dan aan Jeruzalem haar gruwelen bekend gemaakt worden, dan is het eind er van weg gelijk het eind er van weg is wanneer God goed voor een mens is. Als God goed voor u wil zijn, dan is het eind er van weg.

Waarom?

Omdat er geen begin is aan de goedheid Gods., Daarom is er ook geen einde aan de goedheid Gods.

Omdat die kerk in den beginne bij Hem geweest is, in de nooit begonnen eeuwigheid, daarom zal die kerk ook altijd zijn: "Ik heb u in beide Mijn handpalmen gegraveerd, en uw muren zijn steeds voor Mij".

De redding van Gods kind, de verlossing van Gods kerk en van Gods lievelingen is niet genoeg, als de bewaring er niet aan verbonden was. Want juist omdat Hij ze bewaart bij de verlossing en bij de redding, daarom worden ze zalig. En daarom zal het ook zijn dat de belofte in vervulling gaat, ook voor de Nieuwtestamentische kerk, want er is eigenlijk maar één kerk, gelijk er maar één genadeverbond is, zo is er ook maar één kerk. En zo zal het voor die Nieuwtestamentische kerk ook zijn: "En gij zult aanzitten met Abraham, Izak en Jakob".

Wonderlijk, dat wanneer gij zult aanzitten met Abraham, Izak en Jakob, dat ge ze hier gekend hebt, ja. Ge durft u dat niet toe te eigenen, maar dat hoeft ook niet. Er is toch al diefstal genoeg. Maar wanneer ge geëigend wordt uit het voornemen Gods vandaan: Want het was in Mijn lust u trekken, wanneer we zo uit het voornemen Gods vandaan bediend worden, dan zijn we in die weg betrokken met de ganse kerk en dan hebben we, vóór dat we aanzitten met Abraham, Izak en Jakob in dat eeuwig Koninkrijk, hier al eens aangezeten met de aartsvaders. Dan hebt ge hier aan Abraham geen onbekende.

Ge zoudt en ge durft het niet te geloven? Maar dan krijgt ge een weg, die in het verborgene u brengt bij de eikenbossen van Mamré, om daar in de schaduw van het genadegeboomte neer te zitten, en dan zult ge het met de aartsvaders ervaren dat als de dag heet is en de zon daar staat te branden, dat ge dan bezoek krijgt van een drieëinig God, namelijk in de oven der beproeving, dat er dan drie mannen naderen en dat ge ze krijgt te onderkennen, waar ze zich bij Hun eigen licht komen te openbaren.

Bijvoorbeeld, wanneer ge een waarheid krijgt van de Heere, dan is er een zodanige benadering van uw ziel, dat ge de waarheid reeds op u voelde afkomen vóórdat de waarheid zich verklaarde.

Het is het mystieke en verborgen zieleleven, dat ge niet bij uzelf zoekt, maar dat op een zodanige wijze u bezoekt, dat ge daar neerzit(in diezelfde keuken en met uw zelfde ellende en met uw zelfde moeilijke lichaam en met uw zelfde strijd en met dezelfde onmogelijkheid van doorkomen, dat het zo tot stikkens toe bij u kan wezen dat ge het uitroept: "O God, moet het nu zó? O God, kan het niet anders?"

Niet dat ge in een weg van verzet zijt, neen. Maar juist omdat ge de onderwerping ziet liggen en omdat ge bij de eenswillendheid niet kunt komen, daarom is er een smartgevoelen in uw ziel, dat ge u als een verworpenen waarneemt, juist omdat ge het ene ontdekt en het andere waarneemt en omdat ge er niet kunt komen.

Wat neemt ge dan waar?

Dat ge ligt tussen twee rijen van stenen. En al laagt ge nu tussen die twee rijen van stenen, dan ligt ge ook onder de belofte: "Wanneer gij ligt tussen twee rijen van stenen, dan zal Ik u vleugelen ener duif geven". Wanneer ge de bevinding hebt, dat ge tussen die twee rijen van stenen ligt, dan behoort ge bij de duifkerk.

"Ja - zegt ge - maar die twee rijen van stenen, wat zijn dat?"

Dat is de beleving aan de ene kant van de noodzakelijkheid van zalig worden, de noodzakelijkheid en de eis Gods, en aan de andere kant de onmogelijkheid om daar te kunnen komen.

Dan ligt ge tussen de noodzakelijkheid en onder de eis, en ge beleeft aan de andere kant de onmogelijkheid.

Ge beleeft aan de ene kant de welwillendheid Gods, en ge beleeft aan de andere kant uw eigen kwaadaardigheid. Welnu, 'wanneer ge tussen die twee rijen van stenen ligt, dan zijt ge een levendgemaakt mens. Want zo hebben de aartsvaders het ook verstaan, dat is Abraham, dat is Jakob, dat is 't vroom geslacht, dat naar God vraagt, Zijn wet betracht.

Hoe is dat dan: "dat naar God vraagt?"

Kent ge dan dat klagende leven niet, wanneer ge daar in uw slaap neerligt?

Weet ge dan niet dat, wanneer ge daar onbewust neerligt in de nacht, en wanneer ge dan niet slapen kunt en wanneer het in uw hart niet anders is dan: Ge zijt een verworpenen en ge draagt alle kenmerken dat ge aan het oordeel der verharding overgegeven zijt. Want anders zoudt ge die zonde, die vuile boezemzonde wel te boven komen.

En wanneer ge daar dan zo neerligt, dat het toch in uw ziel is: Heere, Gij weet het.

Wat kan God weten?

God kan uw zonden weten en God kan uw bederf weten, en de aanvechting en bestrijding weten, God weet alles. En toch, bij dat alles voelt ge u diep ongelukkig, en nochtans is er een verbinding op een God, Die u veroordelen moet, op een God, Die u verwerpen moet, op een God, Die u rechtvaardig kan voorbijgaan, en dat er toch op die God een verborgen liefdes-betrekking is en dat ge nog gelooft in de mogelijkheid dat Hij nog eens naar u om zou zien.

Daarom is het met recht: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons heeft wedergeboren tot een levende hoop".

"Ja - zegt ge - als er nu eens een hoop was zonder geloof, dan zou er misschien nog bij kunnen zijn. Maar aangezien het geloof een vaste grond is van de dingen, die men hoopt, en waar ik dat geloofsvertrouwen bij mezelf niet waarneem, maar het tegenovergestelde, daarom geloof ik van mijn hoopook niets. Nochtans...

Wat nochtans?

Blijf ik de Heere verwachten, nochtans houdt mijn stil gemoed de ogen opwaarts om op God te wachten, te letten.

Maar daar kunt ge met een ander niet over praten, zelfs niet met uw liefste. Het is alleen wanneer ge eens een ogenblik met elkander samenvalt, dat ge zegt : Ben je nu ook zo gelukkig ongelukkig?

Hoe kan dat?

Kijk, dan zijt ge wel eens blij met een metgezel of een metgezellin, die er ook niet komen kan. Dat is óók gemeenschap der heiligen, om eens iemand te ontmoeten die er óók zo ver van af is, die óók zo koud is en zo slapeloos. Ge voelt het zo maar aan. Wat?

Dat ge zegt: Die vrouw, die weet het ook niet, en die man is het ook kwijt.

"Ja - zegt ge - maar er is niets bedriegelijker dan dat". Inderdaad. Juist omdat hij zo bang is voor zelfbedrog, daarom legt hij op hetzelfde ogenblik zijn hart voor de Heere open en zegt: "Heere, kijk er maar in, want ik zal me nog gewisselijk bedriegen, maar als U er inkijkt".

En wat laat ge de Heere dan zien?

Dat het er niet is.

Wij zouden het de Heere willen laten zien dat het er wél is, maar om het God nu eens te laten zien, waar Zijn ogen de ganse aarde doorlopen, dat het er niet is.

"Wel - zegt ge - wat heeft dat met uw tekst in dit morgen-uur te maken?"

Men zal van Hem zeggen: "De Heere onze Gerechtigheid". Dat heeft zoveel met mijn tekst te maken, dat er maar één Gerechtigheid is, en dat is: De Christus Gods. Dat heeft zoveel met mijn tekst en met mijn beleving te maken, dat er maar één gerechtigheid is, en dat is de gerechtigheid van de Zone Gods.

Daarom zien we achter de profetie van Jeremia het kruis van Golgotha.

Daarom kon Jeremia profeet en als beproefde dienstknecht des Heeren het type zijn van de Man van Smarten, van de Christus Gods.

De Heere: Onze GERECHTIGHEID.

En daarom heeft een zondaar alles van God te hopen. Een zondaar.

Alleen een zondaar en een schuldig en verdorven mens in zichzelf heeft toegang tot het kruis van Christus.

Wanneer dat niet het geval bij u is, zonde en schande en schuld en onreinheid, dan hebt ge geen toegang tot het kruis van Christus.

Toen ik van de week wegzonk en dacht dat dat het einde wel eens kon zijn - nu durf ik het toch haast niet te zeggen, want ge werkt er beslist verkeerd mee, en daarom zal ik het ook maar niet zeggen - toen was ik blij, dat ik het mijn hele leven lang verkeerd gedaan had. Ik was verkeerd op de aarde gekomen, ik was verkeerd over de aarde gegaan, en ik had mijn hele leven lang verkeerd gedaan, en nu ging ik ook als een verkeerde naar God toe.

Die dat nu vat, die vatte het en die moet er door gevat worden. Maar ik was heel niet bang, neen.

Dan mag ik als een verkeerde bij God komen.

En als ik nu niet als een verkeerde bij Hem kwam, dan had ik ook geen God, en dan had ik ook een toegang.

En nu zouden wij als een bekeerde tot God willen komen en als een veranderd en vernieuwd mens, we zouden met onze reinheid bij God willen komen. Ach, wat ben ik blij geweest van de week en nog, dat ik als een verkeerd mens, die altijd verkeerd gedaan had van moeders schoot af, bij Hem mocht zijn. Neen, niet met dat mondje, maar in de beleving. Als ik aanstonds bij God kom, dan heb ik verkeerd gedaan en ook verkeerd gepreikt, altijd. En zó alleen zal Hij zeggen : "Ga in, in de vreugde uws Heeren. Ga maar in, Mijn kind".

Want men zal zeggen: De Heere: ONZE GERECHTIGHEID.

Er is maar één gerechtigheid, die daar is aan de rechterhand des Vaders, en dat is de gerechtigheid van Zijn Zoon, en dat is de gerechtigheid van mijn oudste Broeder.

Ik kon het niet goed doen, dat bestond niet. En toen is Hij naar beneden gekomen, en toen heeft Hij dat vlees aangedaan, en toen is Hij in onze ellende en in onze verdorvenheid ingegaan. En daarom wordt uw en mijn bestaan en dat van de ganse kerk beheerst door één Man, en 'at is: door het vleesgeworden Woord. Een vrouw uit duizend heb ik wel gevonden. Ik heb een vrouw gevonden, welke netten garen waren. Dat is de zonde.

Maar een man uit duizend heb ik niet gevonden. Dat was de Christus Gods.

En wanneer nu die vrouw uit duizend die Man uit duizend mag ontmoeten, dan kan dat alleen wanneer ge het bevindelijk leert verstaan wat ge menigmaal hebt gezongen: "De snoeren zijn mij gevallen in lieflijke plaatsen". De snoeren van Gods Vaderlijke verkiezing, de snoeren van Gods Broederlijke verlossing en koping, de snoeren van de bediening van de Heilige Geest zijn mij gevallen in lieflijke plaatsen. En zo leven wij uit de erfenis, die ons nog worden zal. Zo leven wij uit het tegoed dat voor ons weggelegd is. De Heere onze Gerechtigheid. Dan valt de prediking en de prediker weg. Men zal Hem noemen, dat is onpersoonlijk. Dan is het niet meer in het huis van Juda of Jakob of Jeruzalem, maar "men".

Ge moet maar een "men" worden.

Ja, deze en die is daar geboren.

Want Ik zal u met doornen omtuinen en een heiningmuur rondom u trekken, zodat ge de weg naar uw boelen niet meer kunt vinden.

Maar dat is zo wonderlijk, geliefden, dat als ge op weg zijt naar de verdoemenis en de hel volgens uw eigen waarneming, dan brengt God u in de hemel. Want dan zijt ge soms zó vol van verkeerdheid en vijandschap, en van, harde gedachten tegen de Heere, maar dan, ja, het is een ondeelbaar ogenblik, mensen - en dan zegt Hij : "Kom, maak God met Mij groot". "Ja - zegt ge - maar zó kan het niet, met zoveel vijandschap".

Ge kunt alleen met uw vijandschap en met uw vuile zonden en met uw verkeerdheid God grootmaken.

En als ge nu geen vuile zonden en verkeerdheid en liederlijkheid hebt, en geen verzet en vijandschap, blijft dan maar gerust thuis, want er is geen sprake van dat er enige gemeenschap is met het vleesgeworden Woord. Want het Woord is vlees geworden, dat is het Woord is vuiligheid geworden en vijandschap. Zo heeft het huwelijk plaats gevonden daar op de hoogte van het kruis. Dan beeft de aarde, dan worden de fundamenten gescheurd om vier dingen. Maar ook wanneer daar een hatelijke, een hoerachtige vrouw ondertrouwd wordt, dan bewegen de fundamenten der aarde zich.

En wanneer daar op de hoogte van het kruis een hatelijke vrouw, een hoerachtige vrouw wordt ondertrouwd door die geheel enige Schoonste onder de mensenkinderen, door die geheel enige Immanuël, dan scheuren de steenrotsen. Dan verwondert zich de mensheid, en de duivel deinst opzij, dat een zodanige vrouw wordt ondertrouwd.

Dat is het, en dat is het alleen, opdat gij het zoudt verstaan, dat vlees en bloed nooit het Koninkrijk Gods zullen beërven.

Ge kunt dat met uw verstand niet vatten. Doch God sleure u zo door de modder en door het'slijk, dat ge aanstonds als een uitgespuwd mens, net als Jona, op de stranden der eeuwigheid geworpen wordt, opdat gij het zoudt verstaan: "Het is niet degene die wil, noch degene die loopt".

Zoudt ge nog enige beweging bij u zoeken of bij u begeren ten goede?

Dat is niets anders dan vijandschap tegen uw oudste Broeder, als gij begeert goed te zijn, daar Hij alleen goed is.

"Ja", zegt ge, "hoe moet het dan?"

Hoe het mag. De zonde te haten en ze niet te kunnen laten, hoort ge het? Dan zeggen ze: "Ge hebt de zonden maar te laten". Ja, zeker. Maar juist omdat ik ze niet laten kan, daarom ga ik ze haten. Neen, niet om daar achter weg te schuilen. Ganselijk niet, want dan is het wel eens zó dierbaar dat de Heiland af komt te dalen, wanneer Hij zegt: "Komt, maakt God met Mij groot". En: "Komt, laat ons samen Israëls Heer". "En Ik trad met u in een verbond". Ja, met een zodanig wezen trad die dierbare oudste Broeder in een verbond en Hij is zonde voor u gemaakt, opdat er geen zonde meer zou zijn in Jakob en geen overtreding in Israël.

U zit misschien te luisteren, maar ge zit aardig te suffen. En het is misschien onaangenaam dat ik het zeg, maar deze man zal niet altijd als een wachter in de poort staan, heus niet. Ik zal niet altijd als een waarschuwend man hier staan.

Hoe het dan moet?

Hoe het dan mag. Een zondaar - ik zei van de week tegen mijn huisgenoten: Ik ben zo makkelijk, want voor een zondaar is alles bij God aanwezig. Neem dat mee naar huis. Ge denkt ook nog dat er wat bij u zijn moet, maar het is niet waar, hoor. Voor een zondaar is alles in God aanwezig. Dat is echt. Dan hoeft er niets te zijn. Niet om er achter weg te schuilen, maar alles is in God aanwezig, alles, ook gebedsleven, ook geloof, ook hoop en liefde. Daarom heeft een zondaar alles van God te hopen. Daarom, als ge aanstonds bij God moogt komen, dan zult ge "zonder verschrikking voor God verschijnen". En dan enkel zonde en onreinheid? Die heeft nu alles van God te hopen.

Zoudt ge nu niet uitscheiden met uzelf op te knappen?

"Ja", zegt ge, "maar ge kunt er toch maar niet op los leven?" Op los leven? God zal wel zorgen dat ge er op een zodanige wijze op los leeft, dat ge u aanstonds voor God doodgezondigd hebt. Daar zal God wel voor zorgen.

We hebben ons doodgezondigd, maar de leidingen des Heeren door de Heilige Geest zijn daarop ingericht, dat we het zullen leren en verstaan: Ik sterf alle dagen.

En nu kunt ge het wel zo zien liggen, maar nu wil ik toch zeggen voor deze of gene in ons midden - ja, ik sta wel te praten voor veel mensen - waarom of het nu zo gaat in uw leven, waarom ge als een radeloze, als een redeloze en als een reddeloze soms in uw dofheid, want het is alsof een mens soms geen verstand meer over heeft, zo maar in uw keukentje neerzit, en dat ge op het punt staat een streep te halen door alles. Want ge zegt wel eens: Ik durf toch niet te ontkennen dat de Heere daar tot mijn ziel gesproken heeft en mij daar wel eens een belofte gegeven heeft. Ge wilt toch ook het kind met het waswater niet weggooien? Neen. Maar dat alles op dat ogenblik niet waar is, ja, het tegenovergestelde, alsof God u aan uzelf en aan de valse godsdienst overgegeven heeft. En wanneer ge dan nog zoveel koudheid en verstoktheid in uw hart waarneemt, zelfs behoefteloosheid, dat de weg des heils u voor ogen geschilderd kan worden en dat ge er van jongs af aan bij opgevoed zijt en dat ge er klaar van overtuigd zijt: Dit is de weg, wandel in dezelve, en dat ge er niet zóveel mee te doen hebt.

Dat ge de schuld met schuld vermeedert in uw persoonlijk leven, en dat ge het in uw huiselijk en in uw huwelijksleven als een snelle afloop der wateren ziet heengaan, en dat ge bij uzelf als man en vader zegt: Waar moet het aanstonds naar toe? En waar zullen we aanstonds nog blijven? En dat ge dat alles waarneemt en dat ge er niet zó veel smart over hebt en dat ge er niet zei veel mee te doen hebt.

En toch, het laat u dag en nacht geen rust.

Hoe kan dat dan?

Ge zijt uzelf een mysterie.

Hoe kan dat dan?

Omdat God in u werkt. En God werkt naar één richting: Of God werkt op de hel aan en dan wijst God van Zich af en dan is het: Daar zijn de werkers van het kwaad, gevallen in een jammerstaat, waarin zij hulploos sterven. Dan wijst God van Zich af: Bidt niet meer voor Saul, want Ik heb hem toch verworpen.

Want al stonden Jeremia en Elia voor Mijn aangezicht, Ik zou ze niet horen.

Maar dan aan de andere kant wijst God naar Zich toe en dan zegt Hij: "Hier, aan Mijn hart en hier aan Mijn voeten, hier wordt de rust geselhonken en het vette van Mijn huis gesmaakt". Kunt ge er dan komen? 'Zijt ge er dan?

Neen.

Hoe moet het dan?

God wijst naar Zich toe. En wat beleeft ge dan?

Dat God naar Zich toewijst en u bij dat Woord brengt - want Hij doet het altijd door het Woord - dat Woord dat gij niet vatten kunt maar dat u vat, bij het Woord: En gij zult Zijn Naam heten: Wonderlijk, Raad.

Dan wil God u bij Zijn Naam brengen: En men zal Zijn Naam heten: Raad. God wil uw Raad zijn. God wil uw Leidsman zijn. Is er dan geen Raadgever in Israël? Of geen Koning? Is zijn Raadgever vergaan?

Voelt ge het dan niet, dat de Heere bezig is om u daar te brengen waar ge zelf niet komen kunt?

De Heere wil u bij die Naam brengen: Raad.

Niet meer met vlees en bloed te rade gaan, maar Hij wil u bij Zijn Naam brengen: Raad, Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vrededorst. Uw Naam is toch Raad, Heere. En indien iemand wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere. Ik sta hier voor Gods aangezicht en ik zeg het voor Gods aangezicht: God wil u raad geven, God wil uw Raadsman zijn. En daar gebruikt Hij Zijn Woord voor.

En daar gebruikt Hij ook Zijn knecht voor. Ik ben maar een klein knechtje, een stofje misschien, dat doet er niet toe. Maar ik heb me wel vrij gemaakt. Ik heb u niets achtergehouden, niets. Het kan wel gebrekkig geweest zijn, maar ik heb u alles bekend gemaakt, alles. En ik ben er van overtuigd, dat in de dag der dagen, als we tegenover elkander zullen staan, het aan mijn kant niet anders zal zijn dan schuld. En wanneer dan God zal vragen: Hoe hebt ge met dat volk gehandeld?

Dan zal ik niets kunnen zeggen, dan zal schuld en schaamte en schande mijn aangezicht wel bedekken.

Wat blijft er dan over?

De Heere: ONZE GERECHTIGHEID. Dat blijft er over.

Want daar heb ik u van gesproken dat ge als een zondaar zalig wordt, als een verkeerde, die het zijn hele leven lang verkeerd gedaan heeft. Maar wat is het dan zalig om verkeerd te mogen zijn. Neen, ge moet mij goed verstaan. Niets zaliger en zoeter dan een schuldig mens: Ik bekende aan U, o Heere, oprecht mijn zonden.

Hebt ge dan niet anders gekund en niet anders gewild?

Neen, geliefden, ik wilde naar de verdoemenis. Dat was mijn bestaan. Maar op weg naar de hel was er Eén, Die mij tegenkwam, Die op het vredespad Zijn voeten richt, dat was mijn oudste Broeder, dat was de Heere: Onze Gerechtigheid. Daar heb ik van gesproken in uw midden, al was het nog zo gebrekkig. Zijn Naam is: Raad, sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst.

Of ik ooit weer mijn mond tot u zal openen, weet ik niet, maar ik had mij voorgesteld om tot de dankdag, een week of vijf niet te preken, en dan als God het wil, met de dankdag nog eens te voorschijn te komen. Voor mij hoeft het niet, geliefden. Maar als ge eens wist hoe het ambt mij dierbaar is. Jakob diende zeven jaar om Rachel. Rachel, dat is de bediening des Woords. Laat ik ophouden want ik word licht persoonlijk. Dit alleen wil ik u zeggen, dat ik afscheid neem, tijdelijk. Maar mochten we nog eens bij elkaar komen. De Heere kan nog best wat jaren tot mijn jaren toedoen. Maar vragen jullie er wel eens om?

Want als er twee samenstemmen over éne zaak, die zal hun gegeven worden. Maar dan altijd onder de bedekking van: Men zat Hem noemen: de Heere, ONZE GERECHTIGHEID.

En nu komt het maar op dat "onze" aan.

Niet of het voor Jeruzalem of voor Israël was, maar onze Gerechtigheid.

Afscheid neem ik niet van u, neen. Maar ik wil u wel mee naar huis nemen. En als u mij nu ook mee naar huis neemt, dan kon het nog wel eens wezen dat Maassluis en Hierden dicht bij elkaar lagen. Ik weet niet meer.

Amen.

O Heere, wilt U achter ons toesluiten met Uw dierbare bloed, achter ons toesluiten zoals Gij toesloot achter Uw knecht Noach, want die kon de ark toch ook niet dicht krijgen. Dat kon niet, want die moest door Uw hand gesloten worden. Wil U achter ons toesluiten en wil ons genadig zijn voor het laangezicht Uws Vaders, opdat wij elkaar mogen zoeken en liefhebben aan de troon der genade. En indien het mogelijk is, Heere, laat ons nog eens bij elkander komen om te prediken dat de Heere goed is. Bewaart U dat volk.

Amen.

Uit de 22e Psalm en daarvan het 14e vers:

*Eerlang gedenkt hieraan het wereldrond;
Haast wendt het zich tot God met hart en mond;
En, waar men ooit de wildste volken vond,
Zal God ontvangen
Aanbidding, eer en dankb're lofgezangen.
Want Hij regeert,
En zal Zijn almacht tonen;
Hij heerst, zover de blindste heid'nen wonen,
Tot Hem bekeerd.*

Verder heb ik er niets aan toe te voegen. Ik leef van "kindertoeslag". Preekiezen doen we hier niet. Van dat avontuur heb ik al verdriet genoeg gezien. En een andere leraar hier op de stoel toelaten durf ik niet, hoewel ik sollicitanten genoeg heb. Wanneer ge wist wat een aanzoeken of ik in die richting heb, dan willen ze graag voor mij preken.

Maar ik heb nog geen behoefte aan verbinding. Ik heb net zo lief dat deze schuur afbrandt, dan dat er een man op de kansel komt die niet van God is. Maar dat neemt niet weg dat we nog altijd uitzien naar de man Zijns raads. Hij kan Jozef voor Zijn aangezicht heenzenden.

Gaat thans henen in vrede.

En val mij maar niet lastig in mijn huis, maar laten we elkander liefhebben en met elkander dragen.

Als ge eens wist hoe moeilijk makkelijk het voor mij is om u te laten heengaan in vrede:

De Heere zegene u en de Heere behoede u,
de Heere doe Zijn aanschijn aan u lichten, en zij u genadig,
de Heere verheffe Zijn aangezicht over u en in u, en geve u vrede.

Amen.